

Vuosikertomus 2006

Liiketoimintakatsaus

Energiaa hyvään elämään.

Fortum Oyj:n vuosikertomus 2006 – Liiketoimintakatsaus

Fortum

Fortum lyhyesti	2
Talouden yhteenveto	4
Toimitusjohtajan katsaus	6
Strategia	8
Markkinoiden kehitys	10
Investoinnit	16
Tutkimus- ja kehitystoiminta	17

Segmenttikatsaukset

Sähköntuotanto	20
Lämpö	24
Sähkönsiirto	26
Markets	28

Kestävä kehitys

Ympäristövastuu	32
Sosiaalinen vastuu	35
Henkilöstö	36
Taloudellinen vastuu	40

Hallinto

Hallinto ja johtaminen	43
Riskienhallinta	51
Hallitus	56
Konsernin johto	58
Tietoja sijoittajille	60

Fortum on Pohjoismaiden ja Itämeren alueen johtavia energiayhtiöitä. Liiketoimintaamme on sähkön ja lämmön tuotanto, myynti ja jakelu sekä voimalaitosten käyttö- ja kunnossapito. Huolehdimme vastuullisesti palveluiden saatavuudesta – nyt ja tulevaisuudessa.

Vuonna 2006 Fortumin myynti oli 4,5 miljardia euroa ja liikevoitto 1,4 miljardia euroa. Konsernissa työskentelee noin 8 100 henkilöä. Fortum Oyj:n osake noteerataan Helsingin Pörssissä.

Fortum

Haemme jatkuvaa kasvua

Etsimme ja hyödynnämme kasvumahdollisuuksia kaikilla markkina-alueillamme.

Pyrimme ensiluokkaiseen tuloksiin

Menestyksemme vuonna 2006 perustui onnistuneeseen suojaukseen, menestyksekkääseen salkunhallintaan ja toiminnan tehokkuuteen.

Toimimme ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi

Investoimme hiilidioksidittomaan tuotantoon ja pyrimme pitämään kasvihuonekaasupäästömmme mahdollisimman pieninä suhteessa toimialamme yrityksiin Euroopassa.

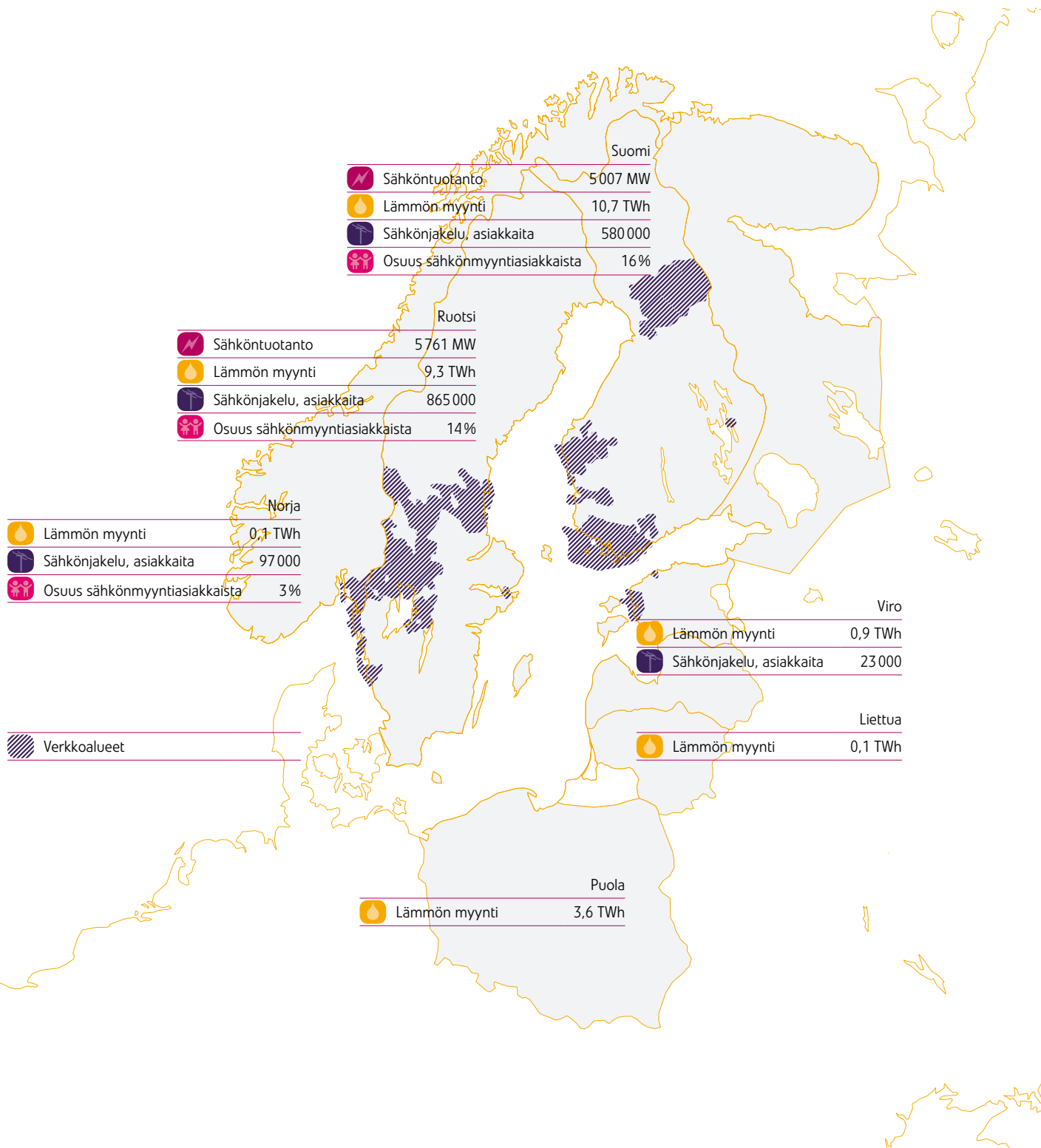
Tuemme yksilöiden aloitteellisuutta

Yrityskulttuurimme tarjoaa kasvumahdollisuuksia motivoituneille ihmisille.

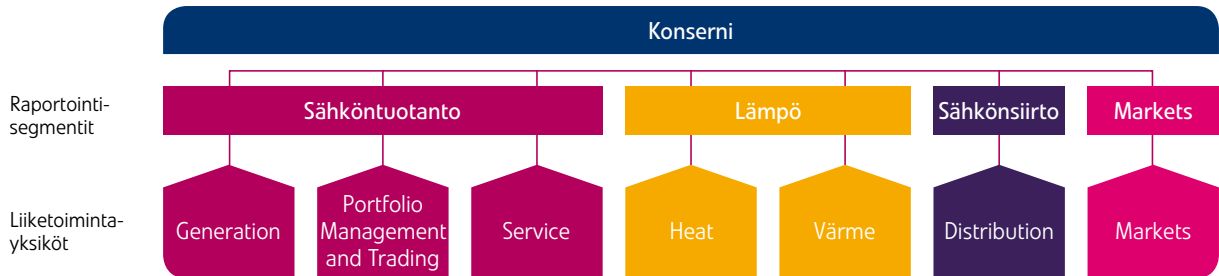

Fortum lyhyesti

Fortumin kilpailukyky perustuu tehokkaaseen toimintaan ja laajaan asiakaskuntaan. Pyrimme kaikessa toiminnassamme huippuluokan tuloksiin. Tavoitteenamme on tulla johtavaksi sähkö- ja lämpöyhtiöksi sekä halutuimmaksi energiantoimittajaksi valituilla markkinoilla.

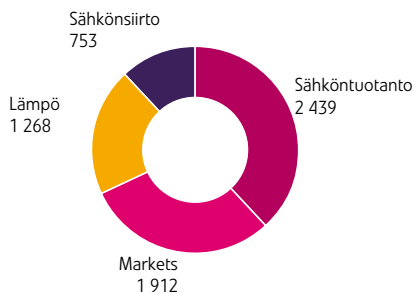

Konsernirakenne

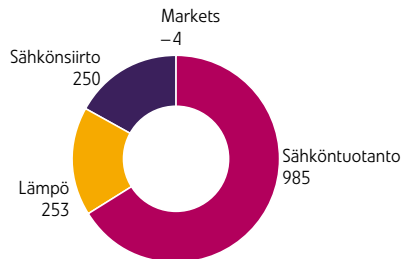

Toimialat	Sähköntuotanto			Lämpö		Sähkönsiirto	Markets
Liikevaihto	2 439 milj. euroa			1 268 milj. euroa		753 milj. euroa	1 912 milj. euroa
Vertailukelpoinen liikevoitto	985 milj. euroa (66%)			253 milj. euroa (17%)		250 milj. euroa (17%)	-4 milj. euroa (-0%)
Liiketoimintayksiköt	Generation	Portfolio Management and Trading	Service	Heat	Värme	Distribution	Markets
	Voimalaitosten käytettävyys ja tehokkuus huippuluokkaa 14%:n markkinaosuus Pohjoismaissa	Vertaisryhmässä tehokkain liiketoimissa ja rahoitusmarkkinoilla	Kokonaisvaltaiset käyttö- ja kunnossapitopalvelut energiayhtiöille	Markkinajohtaja Suomessa Toiminta Baltian maissa ja Puolassa kasvaa	Markkinajohtaja Ruotsissa Tukholman kaupungilla 50 %:n taloudellinen omistusosuus	Verkon yli 99,9 %:n luotettavuutta kehitetään edelleen 1,6 miljoonaa asiakasta	Pohjoismaiden suurin ekosähkön myyjä 1,3 miljoonaa asiakasta
Markkina-asema Pohjoismaissa	#2 sähköntuotannossa			#1 lämmöntuotannossa		#1 sähkönsiirrossa	#1 sähkömyynnissä

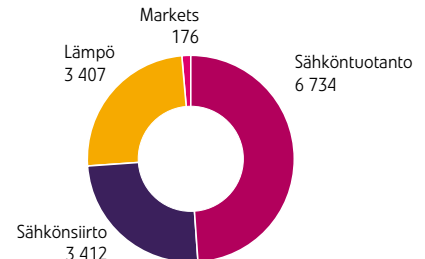
Liikevaihto, milj. euroa

Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa

Sidottu pääoma, milj. euroa

Talouden yhteenveto

Vuonna 2006 Fortumin myynti kasvoi, tulos parani ja taloudellinen asema säilyi vahvana. Konsernin keskeiset tunnuslukutavoitteet – sijoitetun pääoman tuotto 12% ja oman pääoman tuotto 14% – ylittyivät.

Talouden yhteenveto, jatkuvat liiketoiminnot

	2006	2005	2004
Liikevaihto, milj. euroa	4 491	3 877	3 835
Käyttökate, milj. euroa	1 884	1 754	1 583
Liikevoitto, milj. euroa	1 455	1 347	1 195
Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa	1 437	1 334	1 148
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. euroa	1 071	884	670
Sijoitettu pääoma, milj. euroa	12 663	11 357	10 739
Korollinen nettovelka, milj. euroa	4 345	3 158	5 095
Nettovelka/käyttökate	2,3	1,8	N/A
Sijoitetun pääoman tuotto, %	13,4	13,5	11,4
Oman pääoman tuotto, %	14,4	13,5	N/A
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa	1 395	479	514
Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa	1 151	1 271	1 232

Jatkuvien toimintojen liikevaihto segmenteittäin

Milj. euroa	Liikevaihto			Vertailukelpoinen liikevoitto			Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %		
	2006	2005	2004	2006	2005	2004	2006	2005	2004
Sähköntuotanto	2 439	2 058	2 084	985	854	730	16,1	14,5	11,5
Lämpö	1 268	1 063	1 025	253	253	207	9,2	11,0	9,3
Sähkönsiirto	753	707	707	250	244	240	8,3	8,6	8,3
Markets	1 912	1 365	1 387	-4	30	23	-0,8	16,4	17,1
Muut	78	91	90	-47	-47	-52			
Eliminoinnit	-1 959	-1 407	-1 458	-	-	-			
Yhteensä	4 491	3 877	3 835	1 437	1 334	1 148			

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2006	2005	2004
Tulos/osake, Fortum yhteensä, euroa	1,22	1,55	1,48
Jatkuvien toimintojen tulos/osake, euroa	1,22	1,01	0,79
Luovutettujen toimintojen tulos/osake, euroa	-	0,54	0,69
Osinko/osake, Fortum yhteensä, euroa	1,26 ²⁾	1,12 ¹⁾	0,58
Jatkuvien toimintojen osinko/osake, euroa	0,73 ^{2) 3)}	0,58	N/A
Lisäosinko/osake 2006 / luovutettujen toimintojen osinko/osake 2005, euroa	0,53 ²⁾	0,54	N/A
Osinko/osakekohtainen tulos, Fortum yhteensä, %	103,3 ^{2) 5)}	72,3	39,2
Osinko/osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot, %	59,8 ^{2) 5)}	57,4 ⁴⁾	N/A
Osinko/osakekohtainen tulos, lisäosinko 2006 / luovutetut toiminnot 2005, %	43,4 ^{2) 5)}	100,0 ⁴⁾	N/A

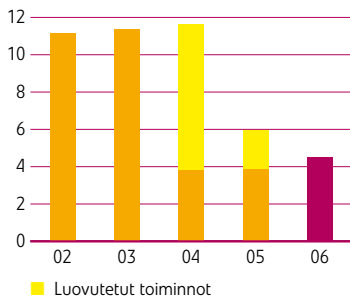
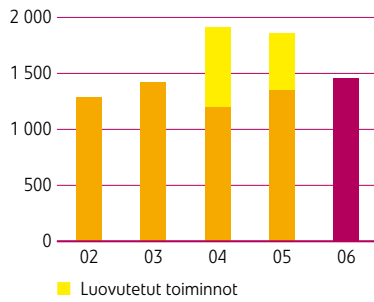
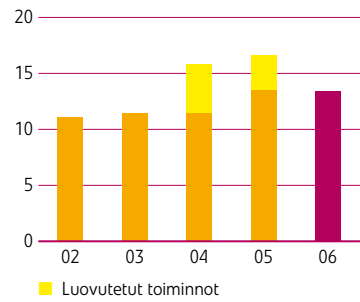
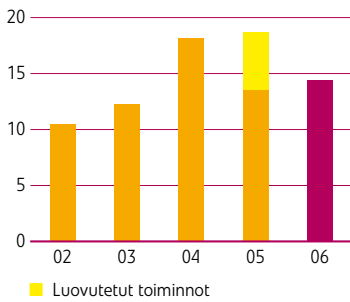
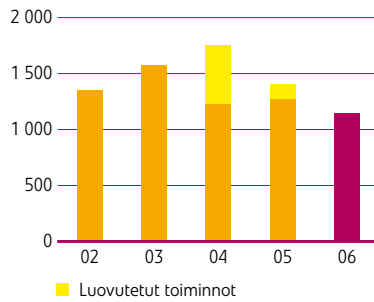
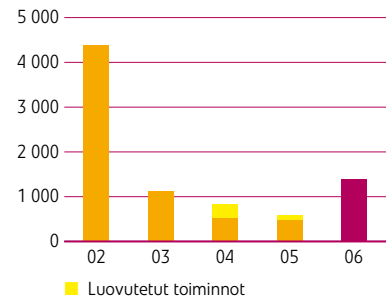
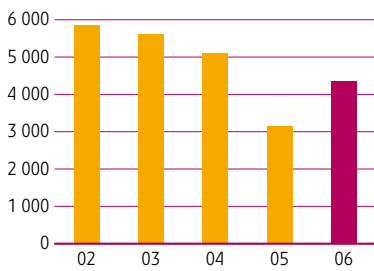
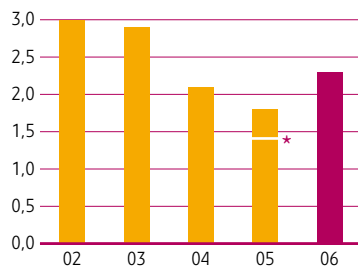
¹⁾ Käteisosingon lisäksi Fortum jakoi noin 85% Neste Oil Oyj:n osakkeista osinkona vuonna 2005.

²⁾ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle maaliskuussa 2007.

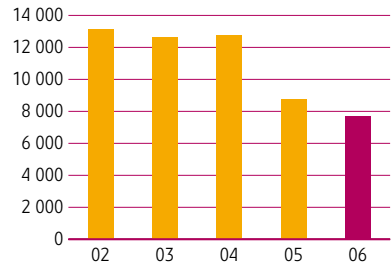
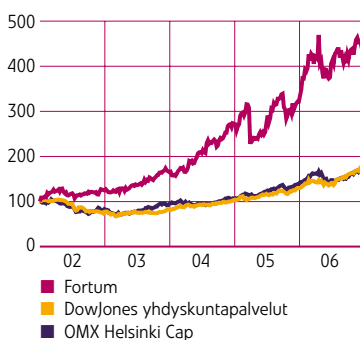
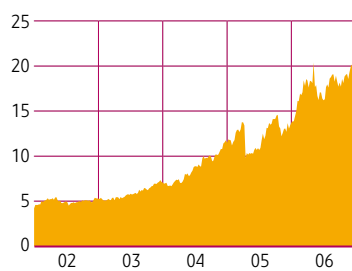
³⁾ Konsernin osingonjakopolitiikan mukaan.

⁴⁾ Vuoden 2005 jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osinko per osakekohtaiset tulokset on laskettu perustuen vastaaviin jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osakekohtaisiin tuloksiin.

⁵⁾ Vuodelta 2006 ehdotettujen osinkojen osinko/osakekohtainen tulos -tunnusluvut perustuvat koko konsernin osakekohtaiseen tulokseen.

Liikevaihto, miljardia euroa**Liikevoitto, milj. euroa****Sijoitetun pääoman tuotto, %****Oman pääoman tuotto, %****Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa****Käyttöomaisuuden investoinnit ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa****Korollinen nettovelka, milj. euroa****Nettovelka/Käyttökate**

* Koko Fortum

Vakinaisen henkilöstön määrä**Kurssikehitys, indeksi****Markkina-arvo, miljardia euroa**

Vuodet 2004, 2005 ja 2006 ovat IFRS:n mukaisia. Vuodet 2001–2003 on esitetty suomalaisen tilinpäätöskäytännön (FAS) mukaisesti.

Toimitusjohtajan katsaus

Takana jälleen hyvä vuosi haasteellisessa toimintaympäristössä.

Kulunut vuosi oli Fortumille jälleen menestyksellinen. Kaikki keskeiset mittarit osoittivat selvää parannusta.

Vuoden aikana onnistuimme kasvustrategiamme toteuttamisessa valitsemillamme markkina-alueilla. Suomessa saatoimme päätökseen E.ON Finland (nykyinen Fortum Espoo) -yrityskaupan. Kaupan seurauksena sähkö- ja kaukolämpöasiakkaidemme määrä Suomessa kasvoi merkittävästi. Kasvumme jatkui myös Itämeren alueella. Ostimme kaukolämpöyhtiön Puolassa, kaukolämpöyhtiön vähemmistöosuuden Liettuassa sekä lämmöntuotantotoimintaa Virossa ja Latviassa. Vahvistimme läsnäoloamme Venäjän markkinoilla kasvattamalla osuuttamme alueellisessa tuotantoyhtiössä (Territorial Generating Company No. 1 eli TGC-1) runsaaseen 25%:iin. Olemme nyt TGC-1:n toiseksi suurin omistaja. Yhtiön tuotantokapasiteetti on lähes 6 000 MW, mikä on noin puolet Fortumin kapasiteetista. Lisäksi TGC-1:n investointisuunnitelma lisää yhtiön tuotantokapasiteettia 50% vuoteen 2015 mennessä.

Toisen tärkeän jalansijan Pietarin alueella muodostaa 33% osuutemme kaukolämpö- ja sähkönjakeluyritys Lenenergosta. Fortum säilytti arvostetun asemansa ainoana ulkomaisena strategisena sijoittajana Venäjän sähkömarkkinoilla.

Suurimman osan vuotta 2006 sähkön tukkuhinnat olivat ennätyskellisen korkeita, mikä loi paineita nostaa kuluttajahintoja. Syinä tähän olivat merkittävä vaje Pohjoismaiden vesivarannoissa, suuri vaihtelu EU:n päästöoikeuksien hinnoissa ja suunnittelemattomat seisokit ruotsalaisissa ydinvoimalaitoksissa. Jälleen kerran Fortumin monipuolinen tuotantoportfolio osoitti hyödyllisyytensä ja pystyimme korvaamaan menetettyä ydinvoimaa ja vesivoimavajetta muilla tuotantomuodoilla.

Peräänkuulutamme vakaata energiapolitiikkaa

Energiasektorin päätöksenteko on haasteellista, sillä kilpailukyvyyn, kestäväen kehityksen ja toimitusvarmuuden tasapainosta on huolehdittava pitkäkestoisesti. Lisäksi sähkömarkkinoiden yhdyntessä kansallisen päätöksenteon vaikutukset ylittävät valtioiden rajat. Vaikka energiapolitiikka on lähtökohtaisesti jäsenmaiden päätösvallan alaisuudessa, on hallitusten otettava päätöksissään huomioon Euroopan kehityslinjat. Vuonna 2006 tämä ei aina toteutunut, vaan lyhyen tähtäimen kansallinen etu ohjasi kehitystä. Pohjoismaissa tämä on johtanut sähkömarkkinoiden yhdyntymis-kehityksen pysähtymiseen.

Olosuhteet ovat olleet haasteelliset niin keskieuropalaisille kuin pohjoismaisillekin energiayhtiöille. Pohjoismaiden sähkömarkkinoista käytiin keskustelua koko vuoden ajan sekä Suomessa että Ruotsissa, ja molemmissa maissa tehtiin useita selvityksiä markkinoiden toiminnasta.

Useissa tutkimuksissa todetaan, että pohjoismaiset sähkön tukkumarkkinat toimivat melko hyvin, mutta toimintaa tulisi kehittää edelleen mm. vähentämällä siirtoyhteyksien pullonkauloja ja parantamalla kantaverkkoyhteistyötä. Näistä toimenpiteistä, joilla tähdätään markkinoiden toimivuuden edelleen kehittämiseen, ovat pohjoismaiset energiaministerit sopineet jo vuonna 2004, ja niiden toteuttamista tulisi kiirehtiä.

Toinen poliittisesti sovittu yhteinen tavoite, jota Fortum niin ikään voimakkaasti tukee, on pohjoismaiset sähkön kuluttajamarkkinat. Aiomme jatkossakin edistää kansallisten sääntöjen yhtenäistämistä ja markkinatoimijoiden tasapuolista kohtelua, joiden toteuttaminen on yhteisen kuluttajamarkkinan edellytys.

Oli kyseessä tukku- tai kuluttajamarkkina, on kehityslinjoista päätettäessä sähkömarkkinoita syytä tarkastella osana yhteisiä pohjoismaisia ja EU:n yhdyntäviä markkinoita.

Toimitusvarmuus on ollut toistuvasti esillä julkisessa keskustelussa. Energiategollisuutta on moitittu haluttomuudesta investoida tuotantokapasiteettiin, mikä tosiseikkojen

valossa on hämmästyttävää. Teollisuuden sektoreista sähköala on ollut viime vuosina suurin investoija niin Ruotsissa kuin Suomessakin, ja viimeisimpien tutkimusten mukaan näin on myös tulevaisuudessa.

Toimitusvarmuuden varmistaminen on myös yksi Fortumin tärkeimmistä kasvumahdollisuuksista. Pohjoismaat ovat siirtymässä kansallisten sähkömarkkinoiden ajalta periytyvästä ylikapasiteetitilanteesta asteittain kohti tiukempaa kysynnän ja tarjonnan tasapainoa. Tulevien vuosien aikana Pohjoismaissa tarvitaan merkittävästi lisää kapasiteettia. Tästä maiden energiateollisuus on sitoutunut noin 40 TWh lisäkapasiteetin rakentamiseen. Fortumin investointiohjelman arvo on 2,8 miljardia euroa, joka lisää seuraavan 5–6 vuoden aikana pohjoismaista sähköntuotantokapasiteettiamme 1 500 MW, eli noin 10 TWh, josta noin 90% on päästötöntä. Uusia mahdollisuuksia tutkitaan jatkuvasti.

Toimialan näkökulmasta investointikysymys on poliittinen. Mitkä tuotantomuodot ovat mahdollisia, ja miten lupamenettelystä voidaan tehdä nopeampaa ja ennakoitavampaa? Fortum on valmis lisäämään investointejaan toimintaympäristön niin sallissa.

Aktiivista toimintaa ilmastomuutoksen lieventämiseksi

Fortum toivottaa tervetulleeksi aktiivisen keskustelun ilmastomuutoksesta. Erityisesti Sir Nicholas Sternin analyysi ilmastomuutoksen vaikutuksista maailmantalouteen ja IEA:n vuoteen 2030 ulottuva energiakatsaus vuoden 2006 lopussa, sekä hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin (IPCC) raportti tämän vuoden tammikuussa lisäsivät ilmasto-keskustelua kaikkialla maailmassa. Edellä mainitut raportit yhdessä EU:n tammikuussa julkaiseman energiapaketin kanssa ohjaavat Euroopan kehitystä tulevina vuosina. Koska suurin osa kasvihuonekaasuista on peräisin energian tuotannosta ja kulutuksesta, on toimialan otettava aktiivinen rooli ilmastomuutoksen lieventämisessä.

Fortum on ottanut ympäristövastuunsa vakavasti. 2000-luvulla olemme investoineet 7 miljardia euroa hiilidioksidittomaan vesi- ja ydinvoimakapasiteettiin ja lisänneet biopolttoaineiden käyttöä. Lisäksi olemme tehostaneet resurssien hyödyntämistä edistämällä sivutuotteiden uusiokäyttöä ja kierrätystä sekä jätteiden hyödyntämistä sähkön ja lämmön tuotannossa. Päästötön kapasiteettimme on kaksinkertaistunut yli 8 100 MW:iin, ja käynnissä oleva investointiohjelmamme kasvattaa sitä entisestään. Olemme jo tällä hetkellä Euroopan vähiten päästäviä energia-yhtiöitä – vuonna 2006 84% sähköntuotannostamme ei aiheuttanut hiilidioksidipäästöjä.

Vuonna 2006 teimme aiesopimuksen venäläisen RAO UESin kanssa Kioton mekanismien hyödyntämiseksi Venäjällä. Yhtiöidemme välinen aiesopimus ilmaisee valmiutemme yhteistoteutusprojektien toteuttamiseen. Tavoitteena on löytää mahdollisuuksia kehittää ja toteuttaa kasvihuonepäästöjen vähentämiseen liittyviä projekteja Kioton pöytä-

kirjan mekanismien puitteissa RAO UESin tytäryhtiöissä Venäjällä. Ympäristöhyötyjen ohella yhteistyö edesauttaa lisärahoituksen saamista Venäjän mittavaan sähkö- ja lämpösektorin modernisointiin.

Myös tutkimus- ja kehitystyömme suunnataan kestäväan kehityksen tukemiseen; tavoitteena on lisätä bio- ja kierrätyspolttoaineiden käyttöä ja päästöttömien teknologioiden, kuten puhtaiden hiiliteknologioiden, osaamista.

Jatkamme valitulla linjalla

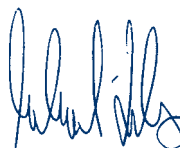
EU:n strategiana on luoda yhtenäiset energiemarkkinat, sillä laajemmat markkinat hyödyttäisivät sekä yhteiskuntia että kansalaisia. Yhteismarkkinat luovat myös Fortumille kasvumahdollisuuksia. Pyrimme jatkuvaan kasvuun kaikilla valituilla markkina-alueillamme Euroopan ja Venäjän markkinoiden ollessa keskeisimmät.

Fortumin toiminnan tarkoitus ”Energiamme edesauttaa nykyisten ja tulevien sukupolvien elämää” ilmaisee sitoutumisemme kestäväan kehitykseen. Sähkö- ja lämpöliiketoiminnassa tämä tarkoittaa asiakkaiden opastamista järkevään sähkönkäyttöön ja parempaan energiatehokkuuteen. Ympäristömerkityt tuotteet ja toimitusvarmuus ovat jo Fortumin asiakkaiden ulottuvilla. Automaattinen mittarinhallinta, joka on pian pohjoismaisten asiakkaidemme käytettävissä, on uusi tärkeä väline sähkönkulutuksen hallintaan. Se tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden seurata omaa kulutustaan ja hintoja reaaliaikaisesti ja vaikuttaa näin sähkölaskuihin. Järkevästä sähkönkäytöstä hyötyy myös ympäristö.

Kestävä kehitys tarkoittaa myös, että jatkamme panostuksia päästöttömään tuotantoon ja pidämme työturvallisuutemme maailman huipputasolla. Mittava turvallisuusohjelmamme on ollut tuloksellinen, ja viimeisten vuosien aikana tapaturmien määrä on vähentynyt merkittävästi. Vaikka tapaturmataajuus jatkoi vähenemistään myös vuonna 2006, kaksi kuolemaan johtanutta tapaturmaa olivat vakava takaisu. Erinomaisesta kehityssuunnasta huolimatta on selvää, että turvallisuuteen on panostettava jatkossakin.

EU:n energiapaketti ja valitun energiapolitiikan seuraamukset koskettavat väistämättä meitä kaikkia. Tiukat tavoitteet ilmastomuutoksen lieventämiseksi ja toimitusvarmuuden turvaamiseksi ovat välttämättömiä, mutta niillä on myös hintansa. Jotta vaikutukset yhteiskunnan hyvinvointiin voidaan pitää mahdollisimman vähäisinä, tarvitaan toimivaa dialogia päättäjien ja markkinatoimijoiden välille.

Vuosi 2006 oli monivivahteinen, mutta menestyksellinen. Haluan kiittää kaikkia sidosryhmiämme, erityisesti Fortumin työntekijöitä. Uskon, että Fortumilla on kaikki edellytykset menestyä myös vuonna 2007.

Mikael Lilius

Strategia

Fortumin kompassi on keskeinen johtamistyökalu. Se yhdistää konsernin ja liiketoimintayksiköiden strategiat. Jokaisella liiketoimintayksiköllä on oma sovellettu versionsa kompassista.

Fortumin tavoitteena on olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö. Strategiamme mukaisesti keskitymme Pohjoismaiden ja Itämeren alueen markkinoille. Pyrimme kaikessa toiminnassamme huippuluokan suoritukseen varmistaaksemme kannattavan kasvun ja tavoitteidemme – olla johtava sähkö- ja lämpöyhtiö sekä halutuin energiantoimittaja – toteutumisen.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi keskitymme seuraaviin tekijöihin:

Ensiluokkaiset tulokset – tavoitteena markkinajohtajuus

- Haemme kilpailuetua kestävästä kehityksestä.
- Varmistamme koko energiaketjun tehokkuuden ja luotettavuuden.
- Kehitämme henkilöstöämme jatkuvasti.

Kasvu

- Haemme kannattavaa kasvua valituilla markkina-alueilla Pohjoismaissa, Luoteis-Venäjällä, Puolassa ja Baltian maissa.
- Hyödynnämme kasvumahdollisuuksia kaikissa liiketoiminoissamme.
- Osallistumme aktiivisesti Pohjoismaissa jatkuvaan energia-alan keskittymiseen.

Sähkömarkkinoiden markkinalähtöisen kehityksen edistäminen

- Tuemme ja edistämme Pohjoismaiden markkinoiden jatkuvaa yhtenäistymistä ja infrastruktuurin kehittämistä.
- Edistämme integroitumista Manner-Euroopan kanssa.
- Varmistamme säännellyn liiketoiminnan elinkelpoisuuden.

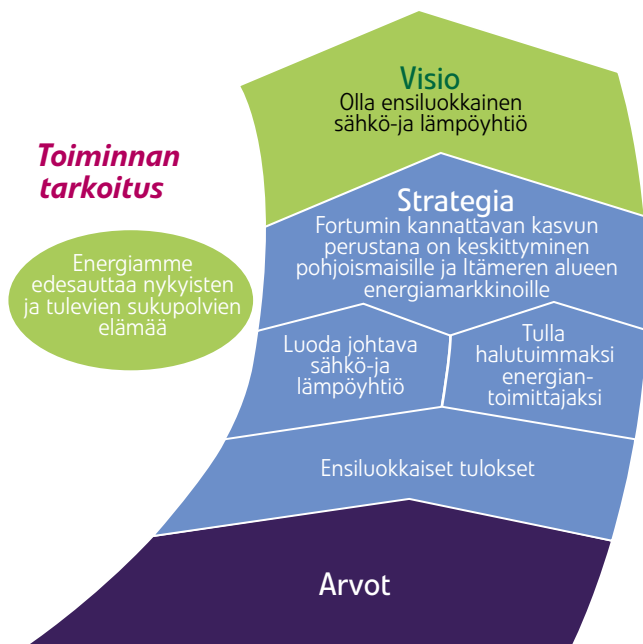
Paras asiakaskokemus

- Edistämme asiakaslähtöistä myynti- ja palvelukulttuuria kaikissa asiakassuhteissamme.

Konsernin taloudelliset tavoitteet, jatkuvat toiminnot

	Tavoite	2006	2005
Sijoitetun pääoman tuotto, %	12	13,4	13,5
Oman pääoman tuotto, %	14	14,4	13,5
Pääomarakenne: nettovelka/käyttökate	3,0–3,5×	2,3	1,8

Vuonna 2005 öljyliiketoiminnat eriytettiin jakamalla osakkeita osinkona ja osakkeiden myynnillä. Öljyliiketoiminnat on esitetty luovutettuina liiketoimintoina Fortumin konsernitilinpäätöksessä.

Yhteiset arvomme

Tuloksellisuus

- Tunnumme asiakkaidemme tarpeet ja pyrimme vastaamaan niihin.
- Saavutamme asetetut tavoitteet.

Luovuus ja uudistumisen halu

- Olemme oma-aloitteisia ja kannustamme toisiamme löytämään uusia ratkaisuja.
- Kehitämme itseämme jatkuvasti ja olemme valmiita muutokseen.

Yhteishenki

- Arvostamme ja tuemme toisiamme.
- Kerromme ja keskustelemme asioista avoimesti ja aktiivisesti.

Eettisyys

- Olemme rehellisiä ja suorasekäisiä.
- Toimimme kestävästä kehityksestä puolesta.

Strategia käytännössä vuonna 2006

Rakennemuutos ja kasvu

- E.ON Finland (Fortum Espoo) -yhtymä päätettiin.
- Kapasiteetti-investointiohjelmaa kasvatettiin mm. seuraavilla: Uusi CHP-voimalaitos Espooseen, huippukulutusajkojen tuotantoa täydentävä kaasuturbiinivoimalaitos Inkooseen, CHP-laitos Czeštchowaan Puolaan sekä biopoltoaineita käyttävä CHP-voimalaitos Tukholmaan.
- Ruotsissa aloitettiin automaattisen mittarinhallintajärjestelmän asentaminen 835 000 asiakkaalle. Asennukset valmistuvat vuonna 2009.
- Omistusosuutta sähköntuotantoyhtiö TGC-1:ssä kasvatettiin hieman yli 25%:iin hankkimalla 12,5%:n omistusosuus St. Petersburg Generating Companysta.
- Kaukolämpöliiketoimintaa laajennettiin ostamalla kaukolämpöyhtiö Wrocławista Puolasta, kaukolämpöyhtiön vähemmistöosuus Klaipedasta Liettuaasta sekä Vattenfallin lämmöntuotantoliiketoiminta Virosta ja Latviasta.
- Tärkeimpiä käyttö- ja kunnossapitosopimuksia olivat kuusivuotinen sopimus uuteen

kaasuturbiinivoimalaitokseen Saksassa ja nelivuotinen sopimus uuteen jätteenpolttovoimalaitokseen Isossa-Britanniassa sekä alueellisen tuotantoyhtiön TGC-9:n kanssa tehty sopimus teknisistä kuntotarkastuksista Venäjällä.

- Fortum Servicen teollisuuden kunnossapitopalveluliiketoiminta myytiin.

Kestävää kehitystä

- RAO UESin kanssa tehtiin aiesopimus Kioton mekanismien hyödyntämisestä Venäjällä.
- Itämeren alueen koeluerahaston hiilirahastoon investoitiin kaksi miljoonaa euroa.
- Mukana kansainvälisessä DJSI World -indeksissä ainoana pohjoismaisena sähkö- ja lämpöyhtiönä.
- Norjalainen pankkikonserni Storebrand nimesi Fortumin vastuullisimmaksi sähköyhtiöksi ja Best in Class -yritykseksi merkkinä siitä, että yhtiö kuuluu ympäristövastuunsa ja sosiaalisen vastuunsa parhaiten kantaviin sijoituskohteisiin.
- Kunniamaininta ja sijoitus kolmen parhaan joukkoon EU:n ympäristöteknologiakilpailussa.

Fortumin strateginen kehitys vuodesta 2000

Kasvu ydinliiketoiminnassa ja tärkeimmillä maantieteellisillä alueilla	– Stora Enson vesi- ja ydinvoimatuotantokapasiteetit, Ruotsi ja Suomi – Länsivoima, Suomi – Wesertal, Saksa	– Päätös osallistua Olkiluoto 3 -ydinvoimalaitosyksikköön – 30%:n osuus Lenenergosta, Venäjällä – 34% Hafslundista Norjassa – 50% Birkasta Ruotsissa (50% jo vuonna -99) – Osuudet kaukolämpöyhtiöistä Virossa, Liettuaassa, Latviassa ja Puolassa	– E.ON Finland (nyk. Fortum Espoo) – > 33%:n osuus Lenenergosta – Kaukolämpöä Puolassa, Virossa, Liettuaassa ja Latviassa – TGC-1:n käynnistyminen – 12,5%:n osuus St. Petersburg Generating Companysta	7,8 miljardia euroa
	– Päätös keskittyä Pohjoismaiden ja Itämeren alueelle – Keskittyminen taloudelliseen tulokseen – Muiden kuin ydinliiketoimintojen uudelleenjärjestely – Osallistuminen Maailmanpankin hiilirahastoon	– Yhteispohjoismainen organisaatio – Birka-yhtiön transformaatio-ohjelma – Keskittyminen esimiestaitojen kehittämiseen – Mukaan Dow Jonesin kestävän kehityksen indeksiin	– Paikka DJSI World -indeksissä säilyi – Aiesopimus RAO UESin kanssa Kioton mekanismien hyödyntämisestä Venäjällä – Itämeren alueen koeluerahaston hiilirahastoon investoitiin kaksi miljoonaa euroa – Fortum Espoon integraatio	Omistaja-arvo +21 miljardia euroa ²⁾
”Olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö”	– Sähkö- ja lämpöliiketoiminta Unkarissa	– Voimalaitos- ja sähkönsiirtotekniikka – Sähkö- ja lämpöliiketoiminta Saksassa, Isossa-Britanniassa ja Unkarissa – Öljyliiketoiminta Omanissa ja Norjassa – Wesertal, Saksa	– North Transgas – Neste Oil – Voimalaitokset Hämeenlinnassa ja Haapavedellä ¹⁾ – Teollisuuden kunnossapitoliiketoiminta	6,3 miljardia euroa
Myyntit muu kuin ydinliiketoiminta ja tärkeimmät maantieteelliset alueet				
Perustettu 1998	2000–2001	2002–2004	2005–2006	Kehitys

¹⁾ Osa Suomen kilpailuviranomaisen Fortumin E.ON Finland -kaupalle asettamista ehdoista.

²⁾ 20. 2. 2007 osakekurssin mukaan.

Energia – huomion kohteena kaikkialla

Energia-asiat osoittautuivat jopa odotettua suuremmaksi haasteeksi vuonna 2006. Energian hinta ja toimitusvarmuus sekä ilmastomuutos nousivat huomion keskipisteiksi Pohjoismaiden lisäksi myös muualla Euroopassa ja koko maailmassa.

10

Markkinoiden kehitys

Fortum vuosikertomus 2006 – Liiketoimintakatsaus

Syksyllä 2006 julkaistiin Kansainvälisen energijärjestön IEA:n vuoteen 2030 ulottuva koko maailman kattava energiakat-saus ja ekonomisti Sir Nicholas Sternin analyysi ilmastomuutoksen vaikutuksista maailmantalouteen. Molemmat tutkimukset ennustivat erittäin haasteellista tulevaisuutta maailman energiataloudelle. IEA:n mukaan sähkön kysyntä kaksinkertaistuu maailmassa vuoteen 2030 mennessä ja primäärienergian kokonaiskysyntä kasvaa huomattavasti. Lisäksi IEA ennakoii, että sekä primäärienergian toimitusket-jussa että sähkösektorilla tarvitaan valtavia investointeja.

IEA:n mukaan tarvittava primäärienergian lisäksi perustuu pääasiassa fossiilisiin energianlähteisiin, ja IEA arvioi koko maailman energiaperäisten hiilidioksidipäästöjen lisääntyvän 55% vuoteen 2030 mennessä, mikäli nykyisiä toimintamalleja jatketaan. Katsaus antaa varsin synkän kuvan hiilidioksidipäästöjen kehityksestä ja niiden aiheuttamasta ilmastomuutoksesta.

Sternin raportissa tarkastellaan ilmastomuutosta talo-udellisesta näkökulmasta. Stern toteaa, että ilmastomuutoksen pahimpien vaikutusten välttämiseksi on toimittava heti; nyt tehtävät toimenpiteet tulevat hänen mukaansa paljon halvemmaksi kuin asiaan puuttuminen vasta myöhemmin tulevaisuudessa. Sternin mukaan ilmastomuutoksen hidastamisesta syntyy väistämättä kustannuksia, mutta kustannukset voidaan vuositasolla rajoittaa yhteen prosenttiin maailman BKT:stä, mikäli toimitaan välittömästi. Ellei nyt tehdä mitään, kustannukset voivat olla 5–20% luokkaa maailman BKT:stä. Kansainvälisten toimenpiteiden tarvetta korostettiin myös hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin (IPCC) raportissa, joka julkaistiin helmikuussa 2007.

Komissio ajaa voimakkaasti yhtenäistä eurooppalaista sähkömarkkinaa

EU:n lainsäädäntö ja EU:n komission strategia ohjaavat Euroopan sähkömarkkinoiden vapautumista ja yhdentymistä. Kilpailukykyinen Eurooppa on tärkeä tekijä tämän kehityksen taustalla, ja energian rooli on muodostumassa yhä tärkeämmäksi. Korkeat polttoaineiden hinnat, hiilidioksidipäästöjen hinnat ja kiristynyt tarjonnan ja kysynnän tasapaino nostivat sähkön hintaa kaikkialla EU:n alueella vuonna 2006. Lisääntyvä riippuvuus fossiilisista tuontipolttoaineista, vanheneva infrastruktuuri ja kasvava kysyntä lisäsivät huolta EU:n sisäisestä toimitusvarmuudesta.

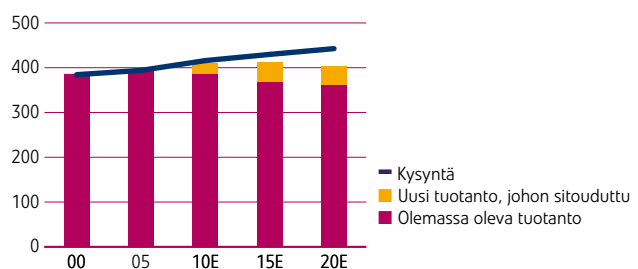
EU keskittyy energiapolitiikkansa kehittämisessä kolmeen pääkohtaan. Nämä ovat eurooppalaisen elinkeino-

elämän kilpailukyky, energian toimitusvarmuus ja kestävä kehitys. Euroopan sähkömarkkinoita on kritisoitu ankarasti, minkä vuoksi komissio jatkoi vuoden aikana ponnistelujaan yhtenäisemmän ja toimivamman markkinan edistämiseksi. Helmikuussa 2006 Euroopan komissio julkaisi alustavat päätelmät vuonna 2005 tekemästään Euroopan sähkö- ja kaasumarkkinoiden toimintaa koskevasta selvityksestä ja käynnisti keskustelun toimenpiteistä markkinoiden toimivuuden edelleen parantamiseksi.

Vihreä kirja, joka käsittelee Euroopan energia-alaa toimitusvarmuuden, kilpailukykyyn ja kestäväen kehityksen näkökulmista, hyväksyttiin maaliskuussa 2006 tavoitteena konkreettisten ehdotusten tekeminen vuoden 2007 alkupuolella.

Komissio julkaisi tammikuussa 2007 niin sanotun energiapaketin, jossa se esitteli näkemyksiään tulevasta ilmastomuutokseen liittyvistä toimintamalleista sekä toimitusvarmuuden ja kilpailukykyyn turvaamiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Komissio esitti, että EU ottaisi tavoitteekseen vähentää yksipuolisesti hiilidioksidipäästöjä vuoteen 2020 mennessä 20% vuoden 1990 tasoon verrattuna. Jos muut teollisuusmaat lähtisivät mukaan, vähennystavoite olisi kaikille 30%. Edelleen komissio ehdotti sitovaa tavoitetta, jonka mukaan uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta tulisi olla niin ikään 20% vuoteen 2020 mennessä. Lisäksi esitettiin tavoitteet energiatehokkuuden parantamiseksi sekä tutkimus- ja kehitystyön tehostamiseksi. Toisaalta komissio myös osoitti sitoutuvansa voimakkaasti sähkösisämarkkinan toimivuuden edistämiseen. Sitoutumisen takana on laajemman markkinan mukanaan tuoma kustannus-tehokkuus. Sitä tarvitaan tasapainottamaan kustannuksia, joita väistämättä syntyy pyrittäessä saavuttamaan ilmastomuutoksen hillitsemiselle ja energian toimitusvarmuudelle asetetut tavoitteet.

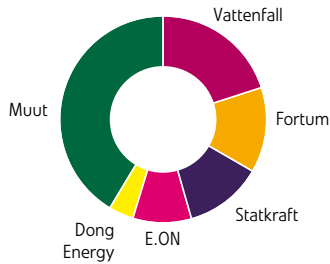
Pohjoismainen kysyntäennuste ja tuotanto, johon sitouduttu TWh/a

Pohjoismaiset sähkömarkkinat ovat edelleen erittäin hajanaiset

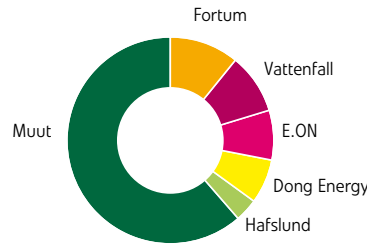
Tuotanto

395 TWh
> 350 yritystä

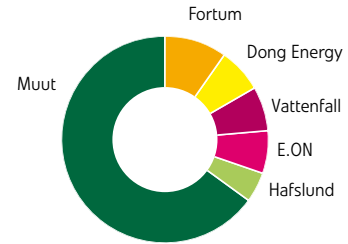
Jakelu

14 miljoonaa asiakasta
~ 500 yritystä

Sähkönmyynti

14 miljoonaa asiakasta
> 450 yritystä

Lähde: Fortum, yhtiötiedot, suurimpien toimijoiden osuudet, 2005. Tanskan ja Suomen rakenteellisten muutosten vaikutus huomioitu.

Sähköntuotanto ja -kulutus Pohjoismaissa

Sähkönkulutus, TWh

	2006	2005
Suomi	90	85
Ruotsi	146	147
Norja	121	126
Tanska	36	36
Yhteensä	392	394

Sähköntuotanto lähteittäin, TWh

	2006	2005	2004	2003
Vesivoima	191	222	182	168
Ydinvoima	87	92	96	87
Muu lämpövoima	96	73	91	101
Tuulivoima	8	8	7	6
Yhteensä	381	395	376	362
Nettotuonti *	10	-1	12	17

* tuonti – vienti

EU:n ja Venäjän välisen energiavuoropuhelun yhteydessä laadittiin kauppaa, investointeja, infrastruktuuria ja energiatehokkuutta koskevat raportit, joista vain viimeksi mainittu sisälsi konkreettisen toimintasuunnitelman. Energiatehokkuussuunnitelman toimeenpanon lisäksi tulevia keskustelunaiheita ovat markkinoiden kehittäminen ja energiasstrategiat. Tavoitteena on lisätä tietoa kummankin osapuolen päämääristä ja toiminnasta. Vuoden 2006 loppuun mennessä ei saatu aikaan lopullista päätöstä EU:n ja Venäjän kahdenvälisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen uusimista koskevien neuvottelujen aloittamisesta. Tarkoituksena on lisätä laaja sopijapuolien keskinäisiä energiasuhteita käsittelevä kappale uuteen sopimukseen, joka korvaa nykyisen, vuoden 2007 lopussa päättyvän sopimuksen.

Pohjoismainen markkina tunnustetaan edelläkävijäksi – toimivuus kuitenkin kyseenalaistettiin edelleen

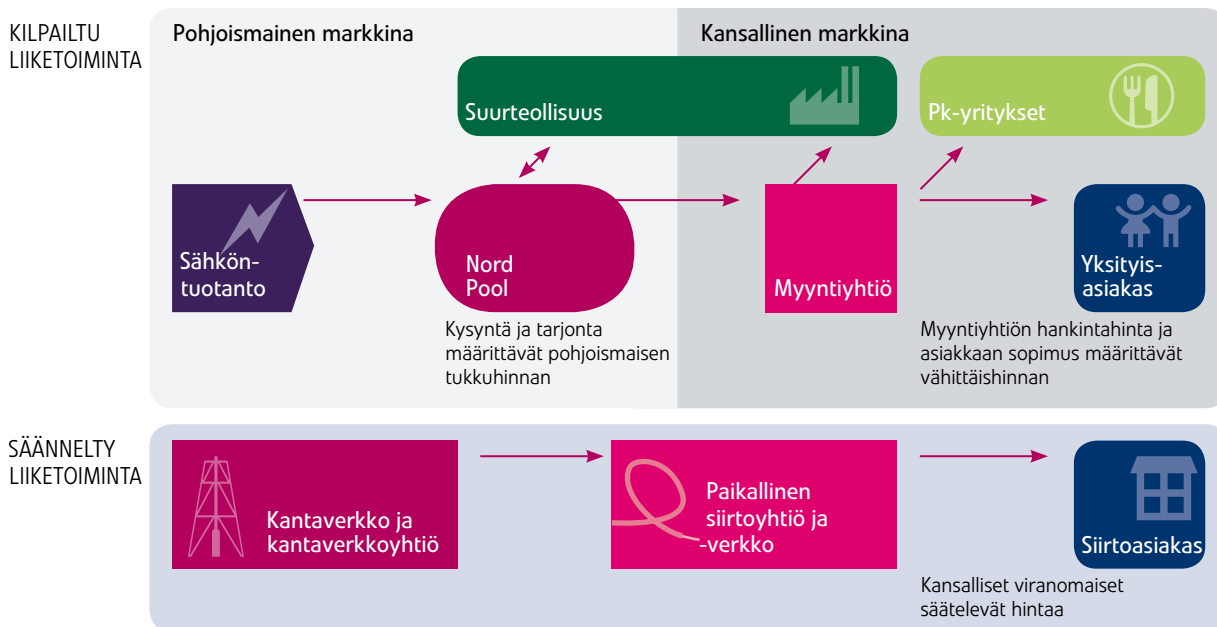
Pohjoismaisesta sähkömarkkinasta otettiin edelleen mallia muiden EU:n sisäisten alueellisten markkinoiden kehittämiseen. Useissa viime vuosina julkaistuissa tutkimuksissa todetaan, että pohjoismainen markkina toimii melko hyvin. Poliitikot ja viranomaiset ovat avainasemassa energiamarkkinan toiminnan reunaehtojen asettamisessa. Vuoden 2006 aikana poliitikot keskittyivät enemmän kansallisiin kysymyksiin kuin pohjoismaisen markkinan toimivuuden parantamiseen. Eduskuntavaalit Ruotsissa ja Suomessa vahvistivat tätä kehitystä.

Suomessa kauppa- ja teollisuusministeriö päätti teettää vielä yhden selvityksen sähkömarkkinan toimivuudesta ja nimitti Suomen kilpailuviraston entisen ylijohtajan sitä laatimaan. Raportti julkaistiin lokakuussa 2006. Sen mukaan on ryhdyttävä toimiin, joilla turvataan toimitusvarmuus, vähennetään suurten toimijoiden – erityisesti Fortumin – väitettyä markkinavoimaa Suomessa, uudistetaan Nord Poolin ja pohjoismaisten kantaverkko-yhtiöiden rakenteita sekä laajennetaan energiamarkkinaviranomaisen ja sähkömarkkinaa valvovien kilpailuviranomaisten rooleja ja valtuuksia. Ehdotuksista keskusteltiin aluksi vilkkaasti, mutta ne eivät johtaneet konkreettisiin toimenpiteisiin.

Ruotsin energiamarkkinaviranomaisen STEM:n maaliskuussa 2006 julkaisemassa raportissa todettiin sähkömarkkina hyvin toimivaksi, silti hallitus vaati lisää sääntelyä. Ruotsin energiaministeri ehdotti myös, että perustettaisiin erillinen teollisuussähkömarkkina, johon energian pienkuluttajilla ei olisi pääsyä. Myöhemmin syksyllä hallituksen asettama tutkija totesi, ettei markkinoiden jakaminen alentaisi sähkön hintaa. Ruotsin uusi hallitus ei ole julkaissut aloitteita markkinarakenteen muuttamiseksi.

Ruotsin kilpailuviranomainen julkaisi 28. 12. 2006 vuotuisen analyysinsä kilpailun toimivuudesta eri markkinoilla, energiamarkkina mukaan lukien. Raportissa keskityttiin Ruotsin tilanteeseen, ja markkinoiden keskittymisen esitettiin yhtenä mahdollisena ongelma-alueena. Esteet uusien investointien tekemiseen sähköntuotantoon, kuten ydin- ja vesivoimaan, todettiin raportissa sähkö-

Fortum ja sähkön arvoketju

markkinan toimivuuden kannalta kuitenkin suurimmaksi ongelmaksi.

Pohjoismaisen markkinan toimivuuden tehostaminen

Läpinäkyvyys on olennaista tukkuarkkinoiden toimivuudelle, sillä se lisää likviditeettiä ja tehokkuutta, helpottaa uusien toimijoiden pääsyä markkinoille, lisää luottamusta ja helpottaa viranomaisten seurantatyötä. EU:n komissio pitää pohjoismaisen markkinan rakennetta malliesimerkinä toimivasta sähkömarkkinasta: pohjoismainen sähköpörssi Nord Pool tuottaa julkista tietoa markkinoiden ja hintojen muodostumisesta sekä energian siirrosta, tuotannosta ja kysynnästä ja eri tekijöiden vaikutuksista tukkuihin. Sisäpiiritietoa koskevat säännöt ovat tiukat.

Järjestelmästä vastaavien verkkoyhtiöiden tehokas toiminta – verkkoon pääsy, hinnoittelu, pullonkaulojen hallinta, investoinnit verkkoon (mukaan lukien maiden välinen kapasiteetti) sekä markkinatiedon tuottaminen – on avainasemassa tukkuarkkinan toimivuuden kannalta. Komission mukaan kaikki eurooppalaiset kantaverkkoyhtiöt eivät täytä näitä vaatimuksia etenkin maiden välisten yhteyksien osalta. Pohjoismaiset kantaverkkoyhtiöt julkistavat sähköjärjestelmää koskevia tietoja, esimerkiksi reaaliaikaisia tuotantotietoja ja säätösähkömarkkinatietoja. Verkkotoiminnat on Pohjoismaissa myös eriytetty, ja kansalliset kantaverkkoyhtiöt kehittävät alueellista markkinaa yhteistyöorganisaationsa Nordelin kautta.

Pohjoismaisten energiainistereiden vuonna 2004 antaman Akureyrin julistuksen jälkeen Nordel sai tehtäväkseen laatia ehdotuksia pohjoismaisen sähköarkkinan toimivuuden tehostamiseksi. Vuonna 2005 Nordel esitti ensimmäiset toimenpide-ehdotuksensa, joita olivat sääntöjen ja käytäntöjen yhtenäistäminen, huippukulutustilanteiden hallintaperiaatteet, yhteistyö poikkeustilanteissa ja priorisoidut kantaverkkoinvestoinnit. Huhtikuussa 2006 julkaistiin tilanneraportti. Pohjoismaiden energiainistereiden tapamisessa syyskuussa 2006 painotettiin yhtenäisen pohjoismaisen sähköarkkinan merkitystä. Samalla todettiin, että kaikki Nordelin ehdotukset vaativat vielä lisätyötä. Vuonna 2007 Nordel julkaisee uuden pohjoismaisen järjestelmän kehittämissuunnitelman sekä ehdotuksen uusista pohjoismaisista kantaverkkoinvestointihankkeista.

Nordelin kesäkuussa 2004 ehdottamat viisi kantaverkkoinvestointeja koskevaa prioriteettihanketta tukevat pohjoismaista integraatiota ja edistävät markkinan toimivuutta. Hankkeet lisäävät yli 2 200 MW pohjoismaisen verkon pullonkauloja vähentävää siirtokapasiteettiä, pois lukien Keski-Ruotsin ja Etelä-Ruotsin välisen linjan kapasiteetin lisäys. Kolme projekteista on suunniteltu valmistuvan vuoteen 2010 mennessä ja kahden viimeisen vuoteen 2012 mennessä – kaksi vuotta alkuperäistä aikataulua jäljessä.

Pohjoismaisen verkon kehittämisen lisäksi myös integroituminen Manner-Euroopan markkinoihin eteni vuonna 2006. Tammikuussa 2007 otettiin käyttöön Suomen ja Viron välinen sähkönsiirtokaapeli Estlink, jonka siirtokapasiteetti on 350 MW. Lisäksi on esitetty rakennettavaksi uusi 750 MW:n yhteys. Tärkeitä askeleita markkinoiden yhtenäistämistä kohti ovat myös Norjan ja Alankomaiden välinen, vuonna 2008 käyttöön otettava NorNed-yhteys, alustava hankeselvitys 1 000 MW:n kaapelin rakentamisesta Liettuan ja Ruotsin välille sekä Puolan ja Liettuan välistä yhteyttä koskevan sopimuksen allekirjoittaminen joulukuussa. Suomen kauppa- ja teollisuusministeriö antoi vuoden 2006 joulukuun lopulla

kielteisen päätöksen Suomen ja Venäjän välille suunnitellusta 1 000 MW:n kaapelista.

EU tukee maiden välistä kauppaa ja infrastruktuuria, joka on välttämätöntä yhtenäisen eurooppalaisen sähkömarkkinan toteuttamiselle. Uudet TEN-E (Trans-European Energy Networks) -ohjeet hyväksyttiin heinäkuussa 2006. Niissä esitetään 32 Euroopan sähkömarkkinaintegraation kannalta tärkeää hanketta mukaan lukien viisi pohjoismaisen markkinan integraatiota, tai Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan markkinoiden yhdentymistä edistävää hanketta. Tärkeimpiä kantaverkkoyhteyksiä koskeva suunnitelma hyväksyttiin vuoden 2007 alussa osana EU:n energiapakettia. Suunnitelmassa arvioidaan EU:n mahdollisuuksia nopeuttaa jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvaa uusien yhteyksien rakentamista. Pullonkaulojen hallintaa koskevat ohjeet hyväksyttiin lokakuussa 2006 ja otettiin käyttöön 1. 1. 2007.

Pohjoismaisessa sähköpörssissä Nord Poolissa spot-sähkön volyymi kasvoi edelleen vuonna 2006 ja kaupankäynnin määrä vastasi 64%:ia Pohjoismaiden kokonaiskysynnästä. Myös OTC-clearingkaupan volyymit kasvoivat jonkin verran. Sähköjohdannaisten volyymit jäivät hieman vuoden 2005 volyymistä. Kesäkuusta lähtien Nord Pool alkoi tarjota kahta sähköjohdannaisten vuosisopimusta aikaisemman kolmen vuoden lisäksi. Syyskuussa Nord Pool aloitti sähkön päivänsisäisen kaupankäynnin Pohjoismaiden ja Saksan markkinoiden välillä.

Kohtuullisen hyvin toimivasta pohjoismaisesta tukku-markkinasta huolimatta sähkön vähittäismarkkinat ovat yhä kansallisia. Pohjoismaiset energiaviranomaiset ovat asettaneet tavoitteeksi yhtenäisen vähittäismarkkinan luomisen vuoteen 2010 mennessä. Vuonna 2006 tapahtui jonkin verran kehitystä tähän suuntaan, sillä esimerkiksi pohjoismaiset kantaverkkoyhtiöt tekivät ehdotuksen yhteisestä tasepalvelusta. Huomattavia panostuksia vaaditaan kuitenkin yhä keskeisten tekijöiden, kuten tietorakenteiden ja tietojen käsittelyn, toimittajan vaihdon, mittarinluennan ja laskutuksen harmonisoimiseksi ja toimintaperiaatteista sopimiseksi. Pohjoismaisten toimijoiden aktiivisuus koskien automaattista mittarinhallintaa voisi tehdä siitä tukku- ja vähittäismarkkinan yhteyttä vahvistavan tekijän. Se tarjoaisi myös kuluttajille parempaa tietoa sähkön kulutuksesta mahdollistaen siten aiempaa paremmin energian säästämisen ja käytön tehostamisen.

EU:n päästökauppa – valmistautumista Kioton kauteen

EU:n päästökaupan ensimmäinen jakso päättyi vuoden 2007 lopussa. Jäsenvaltiot ja komissio jatkoivat valmistautumistaan Kioton kauteen 2008–2012, vaikka kansalliset päästöoikeuksien jakosuunnitelmat jaksolle 2005–2007 valmistuivat lopullisesti vasta kesäkuussa 2006, kun Puolan suunnitelma viimein hyväksyttiin.

Komissio päätti lykätä alun perin vuoden 2006 puoli-väliin suunniteltua päästökauppadirektiivin tarkistusta ja lakiehdotus on odotettavissa vuoden 2007 loppuun

mennessä. Tärkein syy lykkäykselle oli komission vastahakoisuus tehdä muutoksia ennen kuin kaikki jäsenvaltiot olivat toimittaneet päästöoikeuksien jakosuunnitelmien luonnokset Kioto-kaudelle. Tärkeimmiksi direktiivin muutoskohteiksi katsottiin sen kattavuuden laajentaminen, alkujakomenetelmien harmonisointi erityisesti huutokaupan osalta, direktiivin noudattaminen ja toimeenpano sekä EU:n päästökaupan liittäminen muiden maiden vastaaviin järjestelmiin.

Jäsenmaiden oli määrä toimittaa Kioto-kauden jakosuunnitelmaehdotuksensa komission hyväksyttäväksi kesäkuuhun 2006 mennessä. Suunnitelmille oli tyypillistä, että teolliselle tuotannolle allokoitu päästöoikeuksien määrä oli lähellä oletettua tarvetta, kun taas energia-alalle allokoitu määrä oli huomattavasti ennakoitua tarvetta pienempi. Kahta lukuun ottamatta kaikki maat toimittivat komissiolle kansallisen jakosuunnitelmansa vuosille 2008–2012 vuoden 2006 loppuun mennessä. Tarkastaessaan kymmentä ensimmäisenä toimitettua suunnitelmaehdotusta komissio omaksui tiukan linjan ja vaati keskimäärin 6%:n supistuksia. Komissio on ilmoittanut, että loputkin jakosuunnitelmat tarkastetaan yhtä tiukoilla periaatteilla. Tämä vaikutti selvästi vuoden 2008 päästöoikeuksien hintoihin.

EU:n energiapaketti asettaa EU:n tavoitteet YK:n vuonna 2007 alkaville neuvotteluille, jotka koskevat vuoden 2012 jälkeistä sopimusta. Päästökauppa tulee olemaan keskeinen instrumentti EU:n ilmastopolitiikassa.

Lisäkapasiteetin tarve on valtava

IEA:n raportti maailman energiatalouden näkymistä vuoteen 2030 asti ennakoii energia-alalle suuria investointeja kasvavan kysynnän tyydyttämiseksi ja nykyisen energiainfrastruktuurin ylläpitämiseksi. IEA:n perusskenaarion mukaan vuoteen 2030 mennessä maailmassa tarvitaan yli 20 000 miljardin dollarin investoinnit energiainfrastruktuurin kehittämiseen. Koko summasta yli 11 000 miljardia dollaria kului maailman sähköntuotantokapasiteetin kaksinkertaistamiseen, nykyisen tuotanto- ja jakeluinfrastruktuurin perusparannuksiin sekä uusien siirtoyhteyksien rakentamiseen. IEA ennustaa, että pelkästään Euroopassa tarvitaan 928 GW uutta kapasiteettia ja 1 680 miljardin dollarin investoinnit sähköinfrastruktuuriin.

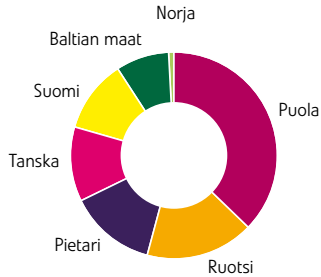
Vuoden 2005 lopussa Pohjoismaiden sähköntuotantokapasiteetti oli 91 300 MW. Kasvavan kysynnän tyydyttäminen ja vanhojen laitosten sulkeminen luovat tarvetta myös uuden tuotantokapasiteetin rakentamiselle vanhojen tuotantolaitosten uudistamisen ohella. Suljettavat laitokset ovat pääasiassa vanhoja CHP-voimalaitoksia, mutta joukossa on myös joitakin fossiilisilla polttoaineilla toimivia lauhdevoimalaitoksia.

Kysynnän odotetaan kasvavan Pohjoismaissa lähes 450 TWh:iin vuoteen 2020 mennessä eli keskimäärin vajaan prosentin vuodessa. Vuonna 2006 Pohjoismaissa oli sitouduttu yhteensä noin 40 TWh:n kapasiteetin lisärakentamishankkeisiin vuoteen 2020 mennessä. Meneillään olevista suunnitelmista ja lisäkapasiteetin rakentamishankkeista

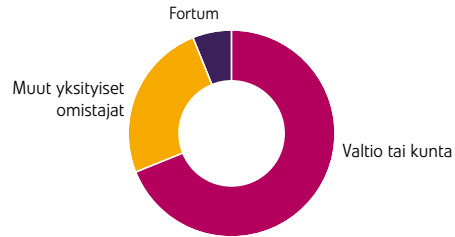
Lämpömarkkinat Itämeren alueella

Markkinan koko

Kokonaiskysyntä: ~300 TWh/a

Omistusrakenne, %

huolimatta tarvitaan vielä noin 40 TWh lisää tuotantokapasiteettia kysynnän ja tarjonnan välisen vajauksen täyttämiseksi. Uuden tuotantokapasiteetin rakentaminen edellyttää, että sähkön hinta on pitkällä aikavälillä yli 40 euroa megawattitunnilta. Tällöin rakennettavien laitosten pääoma- ja käyttökustannukset pystytään kattamaan niiden käyttöiän aikana. Voimalaitoksen käyttöikä on tyypillisesti vähintään 30 vuotta, joten vakaa, johdonmukainen ja ennakoitava investointiympäristö on erittäin tärkeä sijoittajille.

Teollisuuden rakennemuutos jatkui pääosin Manner-Euroopassa

Muuhun Eurooppaan verrattuna pohjoismainen sähkömarkkina on erittäin hajanainen, ja rakennemuutos etenee hitaasti. Energiantuottajia on yhä yli 350, sähkönsiirtoyhtiöitä noin 500 ja sähkön vähittäismyymiä yli 450.

Suuret eurooppalaiset yhtiöt vahvistivat aktiivisesti asemiaan tulevaisuuden johtavina yrityksinä Euroopassa sekä yritysostojen että investointien avulla. Suuryhtiöt hakivat edelleen vahvaa jalansijaa myös kaasumarkkinoilta ja pyrkivät lisäämään investointejaan uusiutuvaan energiaan. E.ON pyrki aktiivisesti kasvamaan Euroopan energiatoimialalla, esimerkiksi espanjalaiseen sähköyhtiöön Endesaan kohdistuvan ostotarjouksen myötä. Iberdrola teki ostotarjouksen Scottish Power -yhtiöstä, ja Enel ilmaisi kiinnostuksensa kasvuun. Myös Gazprom ja CEZ etsivät aktiivisesti kasvumahdollisuuksia.

Vapaa kilpailu on yksi EU:n kehityksen kulmakivistä myös sähköalalla, mutta kansallista protektionismia esiintyi edelleen, kun hallitukset pyrkivät estämään ulkomaisia yritysostoja. Monet maat ryhtyivät toimiin vahvan kansallisen energiayhtiön luomiseksi: Espanjan kilpailuviranomainen yritti estää E.ONia ostamasta Endesaa, ja Ranskassa Suezin ja GdF:n yhdistyminen eteni. Puolan hallitus muutti valtion omistamaa tuotantokapasiteettia koskevaa politiikkaansa. Aiemmin suunnitellun yksityistämisen sijasta päädyttiin vertikaaliseen yhdistymiseen ja valtion valvonnan jatkamiseen.

Venäjän energiuudistus etenee

Venäjän talous jatkoi kasvuaan korkeiden öljyn ja kaasun hintojen ansiosta. Talouskasvu johtaa myös sähkön kysynnän kasvuun sekä lisäkapasiteetin tarpeeseen. Venäjän hallituksen vuonna 2006 hyväksymän ennusteen mukaan kysyntä kasvaa vuoteen 2015 mennessä minimissään lähes 500 TWh, kun se vuonna 2005 oli 939 TWh.

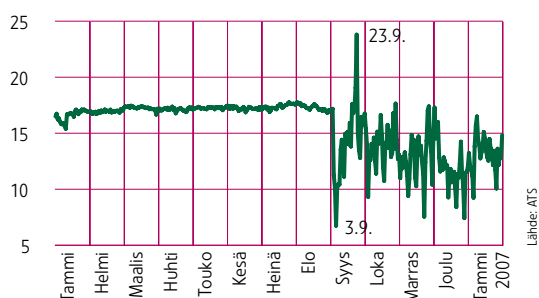
Sähkösektorin uudistus, joka käynnistettiin alalla tulevaisuudessa tarvittavien valtavien investointien turvaamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi, eteni vuonna 2006 merkittävästi sekä rakenneuudistuksen että markkinoiden vapautumisen osalta. Yhtiöiden rakenneuudistus eli eriyttäminen kilpailuiksi liiketoiminnoiksi ja säännellyiksi monopoleiksi, sekä alueellisten tuotantoyhtiöiden (TGC) ja lämpövoimatuohtoyhtiöiden (WGC) muodostaminen toteutettiin suurimmaksi osaksi vuoden 2006 loppuun mennessä. Myös RAO UES:n omaisuuden uudelleenjärjestely aloitettiin uusien tuotantoyhtiöiden ensimmäisellä, lämpövoimatuohtoyhtiö WGC-5:n listautumisannilla lokakuussa. WGC-5 ja TGC-5 ovat ensimmäiset RAO UES:sta vuoden 2007 alkupuolella irrotettavaksi suunnitellut yhtiöt. RAO UES:n omaisuuden uudelleenjärjestelyn on suunniteltu valmistuvan vuoden 2008 puoliväliin mennessä. Jo vuonna 2007 on suunniteltu toteutettavaksi osakeanteja useissa WGC- ja TGC-yhtiöissä. Fortum omistaa noin 25% TGC-1:stä, jonka uusi osakeanti on aikataulutettu heinäkuulle 2007.

Kilpailujen liiketoimintojen vapauttaminen on sähkösektoriuudistuksen onnistumisen avaintekijä. Uuden tukku-markkinoiden toimintamallin, NOREMin, käyttöönotto syyskuussa 2006 osoitti poliittisen sitoutumisen uudistukseen. Tässä vaiheessa poistettiin hintakatto, ja spot-hinta alkoi määriytyä kunkin hetken tarjonnan ja kysynnän perusteella.

Syyskuun 1. päivästä lähtien koko kysyntä ja tarjonta kohtaavat spot-markkinoilla. Jatkuvuuden turvaamiseksi suurimman osan volyymistä kattavat kuitenkin edelleen sopimukset, joissa on säännellyt hinnat. Nämä sopimukset pienentävät vapautuneen sähkönhinnan vaikutusta tuotanto- ja myyntiyhtiöiden tulokseen. Sopimusten osuutta

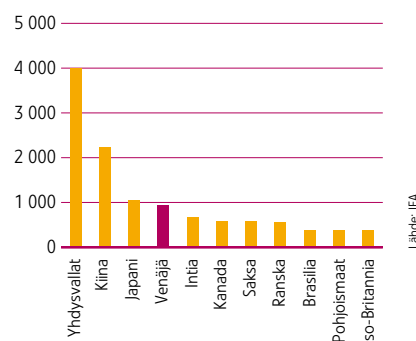
Venäjän sähkömarkkina

Sähkön hinta* seuraavan päivän kaupankäynnissä Venäjän Euroopan puoleisessa osassa, euroa/MWh

* Ilman kapasiteettitariffia

Venäjän sähkömarkkina on maailman neljänneksi suurin, TWh, tuotanto 2004

on tarkoitus pienentää vähitellen ja poistaa ne kokonaan käytöstä muualta paitsi kotitaloussektorilta ehdotetun nopeutetun aikataulun mukaisesti vuoteen 2011 mennessä. Vuonna 2007 markkinoita aiotaan kehittää perustamalla kapasiteettimarkkinat ja johdannaismarkkinat.

Venäjän sähkösektorin uudistamisen hyvä edistyminen, valtava investointitarve, tehostamispotentiaali ja kysynnän voimakkaat kasvunäkymät saivat länsimaiset yritykset kiinnostumaan uudelleen Venäjästä. Useimmat suuret eurooppalaiset yhtiöt ilmaisivat kiinnostuksensa osallistua Venäjän sähkösektorin kehittämiseen.

Kasvu jatkuu Puolassa ja Baltiassa

Puolassa ja Baltian maissa tuotetaan sähköä noin 170 TWh ja kaukolämpöä noin 140 TWh. Kaikissa näissä maissa sähkön ja lämmön kysynnän odotetaan kasvavan tasaisesti ja eurooppalaiseen tasoon nähden voimakkaasti vahvana jatkuvan talouskasvun seurauksena.

Vuonna 2006 Puola muutti aikaisempia suunnitelmiaan yksityistää sähköntuotantoaan ja keskeytti kaikki käynnissä olleet hankkeet. Maaliskuussa 2006 hallitus hyväksyi uuden ohjelman Puolan energiamarkkinoille. Siihen kuuluu neljän vertikaalisesti integroidun yhtiön muodostaminen, jotka kattavat energiaketjun hiilikaivoksista sähkön myyntiin. Suunnitelluissa yhtiöissä on sähköntuotantokapasiteettia 700 MW:sta yli 10 000 MW:iin, sähkön myyntiä 15 TWh:sta lähes 30 TWh:iin ja noin 2–5 miljoonaa asiakasta. Integraation jälkeen nämä kokonaisuudet yksityistetään osittain. Nykyisen näkemyksen mukaan valtio aikoo säilyttää yhtiöissä enemmistöomistuksen.

Puolan lämpösektorilla tuotanto ja jakelu on suurimmissa kaupungeissa jo pääosin yksityistetty. Pienten yhtiöiden yksityistäminen on kesken tai ei ole vielä alkanut. Kunnallisten lämpöyhtiöiden yksityistämisen prosessi on kuitenkin hidastunut.

Viron ja Latvian sähkömarkkinoita hallitsevat vertikaalisesti integroituneet kansalliset toimijat. Liettuassa sähkön jakelu ja myynti on yksityistetty osittain, mutta sähkön

tuotanto on suurimmaksi osaksi valtion omistuksessa. Liettualaisen Ignalinan ydinvoimalaitoksen sulkeminen vuoden 2009 loppuun mennessä vaikuttaa merkittävästi Baltian alueen sähkötaseeseen. Kansalliset sähköyhtiöt ovat perustaneet yhteisyrityksen uuden voimalaitoksen rakentamiseksi. Markkinoiden vapautuminen etenee Baltian maissa EU-direktiivin vaatimusten mukaisesti, ja markkinat avautuvat kokonaan 1.7.2007 lukuun ottamatta Viroa, jolle on myönnetty siirtymäaikaa vuoteen 2013 asti.

Investointiohjelmaa kasvatettiin

Vuoden aikana Fortum ilmoitti uusista kapasiteetti-investoinneista, joiden jälkeen yhtiön pohjoismaisen investointiohjelman arvo on 2,8 miljardia euroa ja uuden sähköntuotantokapasiteetin määrä 1 500 MW.

16

Investoinnit

Fortum vuosikertomus 2006 – Liiketoimintakatsaus

Sähköntuotantoon tarvitaan maailmanlaajuisesti valtavia investointeja, jotta kasvava kysyntä voidaan tyydyttää ja käytöstä poistuva kapasiteetti korvata. Pohjoismaisen kysynnän odotetaan kasvavan lähes 450 TWh:iin vuoteen 2020 mennessä.

Vuonna 2006 Pohjoismaissa oli sitouduttu yhteensä noin 40 TWh:n lisäkapasiteetin rakentamiseen vuoteen 2020 mennessä. Ruotsin ydinvoimalaitosten tehonkorotussuunnitelmat etenivät, mutta Forsmarkin tehonkorotuksia siirrettiin vuodelle eteenpäin kesän ja syksyn 2006 aikana voimalaitoksessa ilmenneiden ongelmien takia. Uusi arviotu aika tehonkorotuksille on vuosina 2009–2011. Suomen viidennen ydinvoimalaitosyksikön, Olkiluoto 3:n, rakentaminen eteni myös, mutta vuodelle 2009 suunniteltu käyttöönotto lykättiin vuoteen 2011. Useat yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotantolaitosten (CHP), kaasukombivoimalaitosten ja tuulipuistojen rakennussuunnitelmat kuitenkin etenivät.

Vastuullisena markkinatoimijana Fortum tutkii jatkuvasti mahdollisuuksia investoida uuteen tuotantokapasiteettiin. Vuoden 2006 lopussa Fortumin investointiohjelman arvo oli 2 800 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 1 500 MW:n sähkön tuotantokapasiteetin lisäystä Pohjoismaissa.

Fortum osallistuu vähemmistöosakkaana Oskarshamin ja Forsmarkin ydinvoimalaitosten suunniteltuihin tehonkorotuksiin. Fortumin osuus aiotusta lisäkapasiteetista on noin 250 MW. Tehonkorotushankkeiden on määrä valmistua vuoteen 2012 mennessä, mutta kaikkiin tehonkorotuksiin ei vielä ole saatu lupia. Fortum osallistuu myös Olkiluoto 3 -yksikköön noin 25%:n osuudella, mikä vastaa noin 400 MW:n kapasiteettia.

Fortumin vesivoiman perusparannussuunnitelma ulottuu vuoteen 2015, mutta suurin osa töistä on määrä saada valmiiksi vuoteen 2010 mennessä. Suunnitelma kattaa useita Fortumin kokonaan tai osittain omistamia voimalaitoksia Suomessa ja Ruotsissa, ja se tuo noin 150 MW lisäkapasiteettia.

Fortum on Pohjoismaiden johtava kaukolämpö- ja CHP-tuotantoyhtiö. Fortum suunnittelee biopolttoaineita käyttävää CHP-laitosta Tukholmaan. Laitoksen arvioitu tuotantokapasiteetti on 140 MW sähköä ja 300 MW lämpöä, ja se on määrä ottaa käyttöön vuoteen 2010 mennessä. Vuoden 2006 lopussa ympäristölupahakemuksen käsittely oli kesken. Kesällä 2006 Fortum ilmoitti rakentavansa uuden CHP-laitoksen Espooseen ostettuaan E.ON Finlandin (nyt Fortum Espoo). Yksikön tuotantokapasiteetiksi on suunniteltu enintään 300 MW sähköä ja 240 MW lämpöä, ja sen arvioidut kustannukset ovat 200 miljoonaa euroa. Voimalaitos sai syksyllä ympäristöluvan, minkä jälkeen käynnistettiin tarjouskilpailu. Käyttöönotto on suunniteltu vuoden 2009 lopulle.

Uuteen CHP-tuotantokapasiteettiin investoimisen lisäksi Fortum tutkii jatkuvasti mahdollisuuksia vaihtaa nykyisten voimalaitosten polttoaineita ilmastomyötäisemmiksi. Useita tällaisia suunnitelmia on käynnissä.

Joulukuussa 2006 Fortum ilmoitti suunnitelmastaan rakentaa Inkooseen kaasuturbiinivoimalaitoksen, joka täydentää tuotantoa huippukulutusaikoina. Laitos on määrä ottaa käyttöön viimeistään vuonna 2009, ja sen tuotantoteho on enintään 300 MW. Laitoksen ympäristölupahakemus jätettiin ennen vuodenvaihdetta. Lopullinen investointipäätös on tarkoitus tehdä vuonna 2007.

Uusien pohjoismaisten investointien lisäksi Fortum investoi myös muilla keskeisillä markkina-alueillaan. Fortumilla on hieman yli 25%:n osuus Luoteis-Venäjän alueellisessa sähköntuotantoyhtiössä (TGC-1). TGC-1:llä on meneillään huomattava investointiohjelma, jonka tarkoituksena on lisätä yhtiön sähköntuotantokapasiteettia 50% eli yli 3 000 MW vuoteen 2015 mennessä. Kesälle 2007 on suunnitteilla osakeanti lisärahoituksen saamiseksi ohjelmalle.

Vuoden 2006 lopulla Fortum ilmoitti suunnittelevansa uutta CHP-laitosta Czechohovaan Puolaan. Biopolttoaineita ja hiiltä käyttävä laitos on määrä ottaa käyttöön vuoden 2009 loppuun mennessä. Laitoksen kapasiteetti on 120 MW lämpöä ja 64 MW sähköä. Laitoksen arvioitu investointikustannus on 95 miljoonaa euroa.

Tammikuussa 2007 Fortum julkisti myös virolaisen AS Fortum Tartun suunnitelman investoida uuteen CHP-voimalaitokseen Tartossa. Yhtiön omistavat Fortum (60%) ja AS Giga (40%). Uuden voimalaitoksen tuotantokapasiteetti on 52 MW lämpöä ja 25 MW sähköä. Se käyttää paikallisia biopolttoaineita ja turvetta, joilla korvataan nykyistä maakaasulla toimivaa tuotantoa. Laitoksen kustannusarvio on 60 miljoonaa euroa, ja se on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2008 lopussa.

Sähkön- ja lämmöntuotantoinvestointien lisäksi Fortumilla on 700 miljoonan euron investointiohjelma sähköverkkojen luotettavuuden parantamiseksi. Fortum investoi myös 240 miljoonaa euroa automaattiseen mittarinhallintaan. Järjestelmä otetaan käyttöön ensin Ruotsissa ja myöhemmin muissa Pohjoismaissa. Lisäksi Fortum teki vuonna 2006 412 miljoonan euron ylläpitoinvestoinnit. Näillä investoinneilla valmistaudutaan tulevan lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin sekä ylläpidetään nykyisten tuotantolaitosten kuntoa ja parannetaan niiden tehokkuutta. Fortumin investointeja tutkimus- ja kehitystyöhön sekä henkilöstön kehittämiseen käsitellään lähemmin sivuilla 17 ja 36.

Uusia T&K-ohjelmia käyntiin

Vuonna 2006 tutkimus- ja kehitystoiminta vilkastui, kun useita uusia ohjelmia käynnistettiin ja painopiste siirtyi pitkän aikavälin kehityshankkeisiin.

Teknologiaosaaminen on keskeistä kestäväen, tehokkaan ja luotettavan sähkön- ja lämmöntuotannon kehittämisessä. Uusin teknologia on myös tärkeä osa sähkönjakelun luotettavuuden parantamista sekä huippuluokan käyttö- ja kunnossapitopalvelujen kehittämistä. Teknologialla on lisäksi yhä merkittävämpi rooli asiakasyhteistyössä, kun energian käytön tehostamisratkaisujen kysyntä kasvaa.

T&K:n neljä painopistealuetta

Fortum on määrittänyt neljä aluetta, joilla T&K on kriittisen tärkeä tekijä yhtiön tulevan teknologisen kilpailukyvyyn varmistamisessa ja vahvistamisessa. Kehityspanostukset keskittyvät seuraaviin alueisiin:

- **Kasvun tukeminen** luomalla mahdollisuuksia investoida uuteen tuotantoteknologiaan, tunnistamalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja helpottamalla rakenteellista kasvua.
- **Kestävän kehityksen edistäminen** osallistamalla uusiutuvien energiamuotojen kehitystyöhön, parantamalla biopolttoaineiden ja kierrätettyjen polttoaineiden hyödyntämistä sekä kartuttamalla osaamista päästöttömästä fossiilisen energian tuotannosta.
- **Pitkän aikavälin teknologiapohjan turvaaminen** laatimalla pitkän aikavälin teknologiaskenaarioita, kartuttamalla ennakoivaa tietämystä ja ennustamalla energia-alan paradigmanmuutoksia.
- **Yhtiön nykyisen toiminnan tukeminen** varmistamalla teknologinen asiantuntemus, jota Fortum tarvitsee ollakseen ensiluokkainen yhtiö sähkön- ja lämmöntuotannossa sekä jakelussa.

Vuonna 2006 Fortum aloitti useita uusia T&K-ohjelmia edellä mainituilla painopistealueilla. Viime vuosiin verrattuna useampia ohjelmia on nyt kohdistettu pitkän aikavälin kilpailuedun saavuttamiseen, kuin nykyisten toimintojen kilpailukyvyyn turvaamiseen. Taulukossa on esitetty meneillään olevat ohjelmat.

Tehokkuutta verkostoitumisen avulla

Fortum haluaa olla uranuurtaja uuden teknologian ymmärtämisessä ja kannattavassa käytössä, ja on valinnut T&K-toimintansa toteuttamiseen käytännöllisen lähestymistavan.

Tämän lähestymistavan keskeinen piirre on hyvin toimivien verkostojen ja kumppanuussuhteiden rakentaminen tutkimusorganisaatioiden, suunnitteluyritysten sekä teknologiatoimittajien kanssa. Kumppanuudet ja osallistuminen tutkimusohjelmiin antavat Fortumille mahdollisuuden kerätä arvokasta tietoa ja kokemusta energiateknologian kehityksestä. Saman tietotaidon kartuttaminen vain yhtiön omin voimin vaatisi mittavia investointeja.

Sisäiset panostukset keskittyvät tarkkaan valittuihin avainalueisiin, joilla Fortum pyrkii saavuttamaan ensiluokkaisen osaamistason. Nämä alueet, kuten ydinvoimaturvallisuus, ovat strategisesti tärkeitä Fortumille.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Konsernin tutkimus- ja kehitysmenot olivat vuonna 2006 yhteensä 17 miljoonaa euroa (14 miljoonaa euroa vuonna 2005). Menojen lisäys johtuu pääasiassa vuonna 2006 käynnistetyistä uusista ohjelmista ja toiminnoista.

Fortumin T&K-menot ovat 0,4% liikevaihdosta (0,4% vuonna 2005) ja 0,6% kaikista menoista (0,6%). Luku on keskimääräisellä tasolla verrattuna muiden eurooppalaisten sähkö- ja lämpöyhtiöiden raportointiin T&K-menoihin (% liikevaihdosta).

		T&K-painopistealue			
		Kasvu	Kestävä kehitys	Pitkänajan teknologiapohja	Tuki nykyisille toiminnoille
Fortumin T&K-ohjelma	Tulevaisuuden tuotantomuodot	●	●	●	
	Päästötön tuotanto fossiililla polttoaineilla	●	●		
	Biokasvu	●	●		
	Energian kulutuksen optimointi	●	●		
	Kasvu Venäjällä	●	●		
	Ydin- ja patoturvallisuus, ydinmateriaalit, polttoaineet, jätteenpolto jne.				●

*Ota aikaa.
Lataa elämäsi energiaa.*

Segmenttikatsaukset

Yritysostot ja kapasiteetti-investointiohjelma lisäsivät Fortumin kasvua. Asiakasyhteistyön kehittämiseen panostettiin edelleen vuonna 2006.

Fortumin liiketoiminta on jaettu neljään raportointisegmenttiin. Sähkön tuotanto-segmentti tuottaa sähköä Fortumin kokonaan ja osittain omistamissa voimalaitoksissa ja Lämpö-segmentti yhdistetyissä sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksissa (CHP). Sähkön tuotanto myy tuottamansa sähkö markkinoille pohjoismaisen Nord Pool -sähköpörssin kautta.

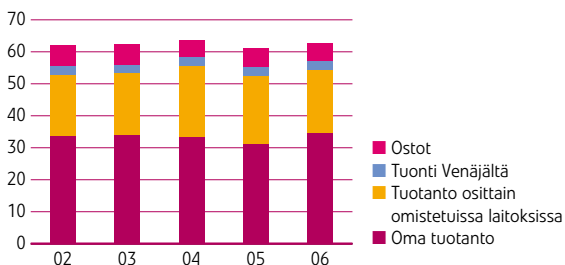
Fortumin sähkötuoantokapasiteetti 31.12.2006, MW

	Suomi	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Vesivoima	1 454	3 148		4 602
Ydinvoima	1 433	1 674		3 107
Yhdistetty sähkön- ja lämmöntuotanto	673	530	145	1 348
Lauhdevoima	1 441	297		1 738
Muu	6	112		118
Yhteensä	5 007	5 761	145	10 913

Fortumin sähkötuoantolähteittäin, TWh

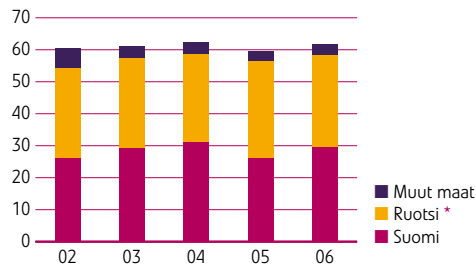
	2006	2005
Vesivoima	19,8	21,2
Ydinvoima	24,4	25,8
Lämpövoima	10,2	5,3
Yhteensä	54,4	52,3

Fortumin sähkön kokonaishankinta lajeittain, TWh

Markets-segmentti ostaa sähköä Nord Poolin kautta ja myy sitä kotitalous- ja yritysasiakkaille sekä muille sähkön vähittäismyymälöille. Lämpö-segmentti myy höyryä ja kaukolämpöä teollisuudelle, kunnille ja kiinteistöyhtiöille. Lisäksi se myy CHP-voimalaitoksissa tuottamaansa sähköä. Fortumin sähkön jakelu- ja alueverkkosiirto raportoidaan Sähkön siirto-segmentissä.

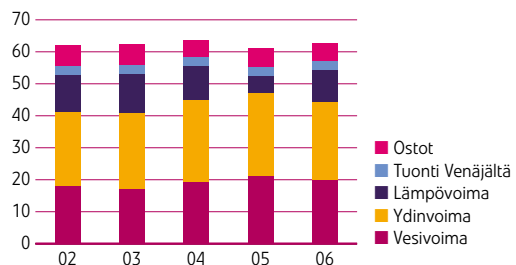
Fortumin sähkönmyynti maittain, TWh

* Ruotsi 2002, Birka Energi on mukana luvuissa 50%:sti tammi-helmikuussa ja 100%:sti maaliskuu-joulukuussa.

Segmentit myyvät sähköä Nord Pooliin tai ulkopuolisille asiakkaille ja ostavat sähköä Nord Poolista tai muista ulkopuolisista lähteistä. Fortumin Nord Poolissa tekemät ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasona.

Fortumin sähkön kokonaishankinta lähteittäin, TWh

Investointeja tuotantokapasiteettiin vaihtelevassa toimintaympäristössä

Vuotta 2006 leimasivat suuret hinnanmuutokset ja haasteet toimintaympäristössä. Näissä olosuhteissa Fortum kasvatti tuotantoaan ja ilmoitti uusista kapasiteetti-investoinneista, jotka auttavat yhtiötä erinomaisiin tuloksiin myös tulevaisuudessa.

Sähköntuotanto-segmentti tuottaa ja myy sähköä pääasiassa pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla. Se vastaa myös sähköntuotantoon liittyvästä riskienhallinnasta. Sähköä myydään pohjoismaiseen sähköpörssi Nord Pooliin ja OTC-markkinoille*. Segmentti tarjoaa myös sähköntuotannon käyttö- ja kunnossapitopalveluja Pohjoismaissa ja valituilla kansainvälisillä markkinoilla. Sähköntuotanto-segmenttiin kuuluvat liiketoimintayksiköt Generation, Portfolio Management and Trading (PMT) ja Service.

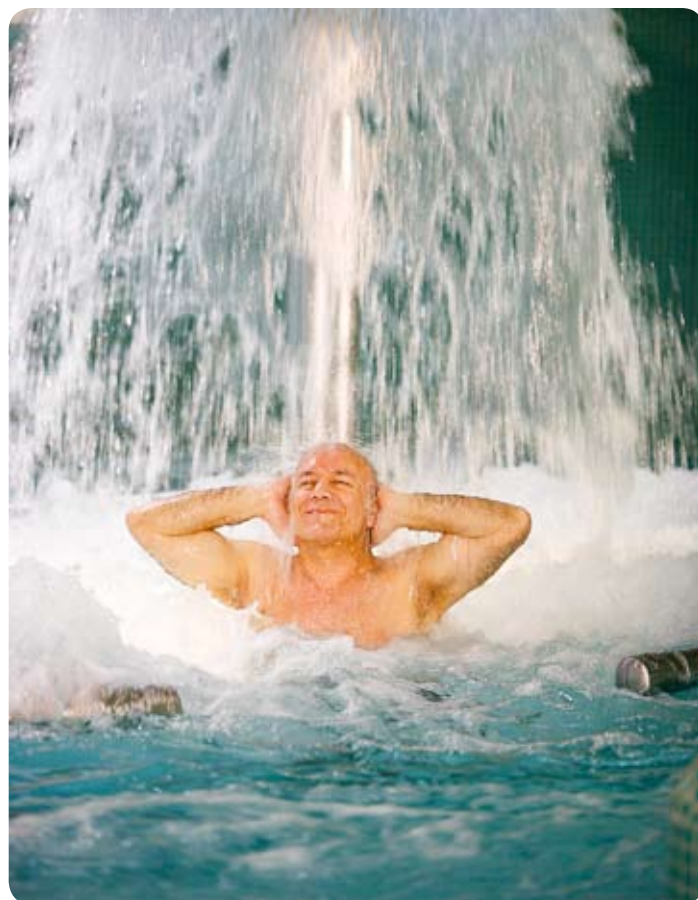
Sähköntuotannolla on keskeinen osa Fortumin strategiassa tulla Pohjoismaiden ja Itämeren alueen johtavaksi sähkö- ja lämpöyhtiöksi. Toiminnassa painottuvat voimalaitosten hyvän käytettävyyden varmistaminen, tuotannon perusparannukset sekä tehokas sähköntuotanto ja tuotantoliiketoiminnan riskien hallinta. Vuoteen 2010 ja siitä eteenpäin ulottuvan investointiohjelmansa lisäksi Fortum kartoittaa uusia investointimahdollisuuksia, joiden avulla voidaan turvata tuotantokapasiteetin riittävyys myös tulevaisuudessa. Vuonna 2006 Fortum vahvisti asemaansa Venäjällä maan sähkömarkkinoiden rakenneuudistuksen edetessä.

Sähköntuotannon tulokseen keskeisimmin vaikuttava tekijä on sähkön tukkuhinta. Tukkuhintaan vaikuttavat tulovirtaamat vesivarastoihin Pohjoismaissa, päästöoikeuksien ja polttoaineiden hinnat kansainvälisillä markkinoilla sekä yleinen kysynnän ja tarjonnan tasapainotilanne. Tärkeimpiä vuoden 2006 hintakehitykseen vaikuttavia tekijöitä olivat suurimman osan vuotta vallinnut huomattava vaje vesivarastoissa, päästöoikeuksien hintojen vaihtelu ja ruotsalaisten ydinvoimaloiden suunnittelemtomat seisokit syksyn aikana.

Suuria hintavaihteluja vuoden aikana

Kun vesitilanne oli vuonna 2005 ollut suhteellisen tavanomainen, olivat Pohjoismaiden vesivarastot vuoden 2006 alussa hieman tavallista runsaammat. Samaan aikaan lumivarannot olivat tavallista pienemmät. Lumivaje, tammi-maaliskuun kylmä sää sekä kuiva kesä johtivat siihen, että

* OTC: Over the counter. Osakevälittäjän avulla tehtävä sopimus tai kahden yhtiön välinen sopimus. Sähkömarkkinoilla lähes kaikki OTC-sopimukset tehdään sähköpörssin välityksellä.

Investoinnit sähköntuotantokapasiteetin lisäämiseksi jatkuvat myös vuonna 2007. Fortum haluaa pitää kaikki tuotantomuodot käytettävissä tulevaisuudesta päätettäessä.

vesivarastojen tilanne muuttui alkuvuoden pienestä ylijäämästä merkittäväksi vajeeksi kesän kuluessa. Vaje oli suurimmillaan elokuussa, jolloin se oli 30 TWh viitetason alapuolella. Vaje vastasi suuruudeltaan noin kolmasosaa Pohjoismaiden vuotuisesta ydinvoimatuotannosta. Lämmin sää ja siitä johtunut alhainen kulutus yhdessä suuren sademäärän kanssa täyttivät vesivarastoja loppusyksyllä ja alkutalvella. Joulukuun lopussa pohjoismaiset vesivarastot olivat enää noin 2 TWh viitetasoa pienemmät.

Vuoden 2006 aikana päästöoikeuksien keskimääräinen hinta oli noin 18 euroa hiilidioksiditonnilta eli samalla tasolla kuin vuonna 2005. Hinta vaihteli huomattavasti vuoden aikana. Päästöoikeuksien hinta oli korkeimmillaan yli 30 euroa hiilidioksiditonnilta huhtikuussa ja putosi 10 euroon tonnilta toukokuussa, jolloin julkistettiin tiedot vuoden 2005 toteutuneista päästöistä. Kesän aikana hinnat vakiintuivat noin 16 euroon hiilidioksiditonnilta, ja putosivat jälleen syksyllä ja alkutalvella. Vuoden lopussa päästöoikeuksien hinta vuodelle 2007 oli 6,5 euroa hiilidioksiditonnilta. Jakson 2008–2012 päästöoikeuksista käytiin kauppaa 18–20 eurolla tonnilta. Hiilen hinta nousi maltillisesti vuonna 2006, kun taas öljyn hinta nousi kesällä historiallisen korkeaksi, mutta laski syksyn kuluessa. Vuoden 2006 lopussa öljyn hinta oli samalla tasolla kuin vuoden 2005 lopussa.

Tunnusluvut, milj. euroa

	2006	2005	Muutos %
Liikevaihto	2 439	2 058	19
sähkön myynti	2 059	1 682	22
muu myynti	380	376	1
Liikevoitto	980	825	19
Vertailukelpoinen liikevoitto	985	854	15
Sidottu pääoma	6 734	5 954	13
Sidotun pääoman tuotto, %	16,1	14,0	15
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto	16,1	14,5	11
Bruttoinvestoinnit	240	130	85
Henkilöstö keskimäärin	4 147	4 374	-5

Sähkön tuotanto lähteittäin, TWh

	2006	2005
Ydinvoima	24,4	25,8
Vesivoima	19,8	21,2
Lämpövoima	5,2	1,3
Yhteensä	49,4	48,3

Sekä päästöoikeuksien hintakehitys että vesitilanne ovat vaikuttaneet sähköfutuuriin hintaan. Futuurien hinnat nousivat vuoden 2006 alussa, mutta laskivat toukokuun alkupuolella, kun päästöoikeuksien hinnat putosivat. Heikko vesitilanne puolestaan nosti hintanoteerauksia jälleen kesällä ja alkusyksyllä. Vuoden viimeisellä neljänneksellä futuurien hinnat laskivat jälleen parantuneen vesitilanteen ja päästöoikeuksien hintojen laskun myötä. Vuoden 2006 lopussa sähköfutuuriin hinta vuodelle 2007 oli noin 37 euroa ja vuosille 2008–2011 noin 43 euroa megawattitunnilta.

Vuonna 2006 sähkön keskimääräinen spot-hinta Nord Poolissa oli 48,6 (29,3) euroa megawattitunnilta eli 66% edellisvuotta korkeampi. Spot-hinnan nousu johtui heikosta vesitilanteesta ja suunnittelemissa seisokeista Ruotsin ydinvoimalaitoksissa. Hinnat olivat Pohjoismaissa historiallisen korkealla tasolla.

Sähkön hintaan Pohjoismaissa vaikuttaa myös Manner-Euroopan ja erityisesti Saksan hintataso. Keskimääräinen spot-hinta Saksassa oli vuonna 2006 hieman korkeampi kuin Pohjoismaissa. Vuoden aikana oli jaksoja, jolloin hinta oli korkeampi Pohjoismaissa kuin Saksassa. Koska sähköä viedään maihin, joissa hinnat ovat korkeammat, sähköä sekä vietiin Pohjoismaista Saksaan että tuotiin Saksasta Pohjoismaihin vuoden aikana.

Sähkön tuotanto kasvoi

Segmentin sähkön tuotanto vuonna 2006 oli 49,4 (48,3) TWh, josta 48,3 (47,2) TWh tuotettiin Pohjoismaissa. Pohjoismaisesta tuotannosta 19,8 (21,2) TWh eli 41 (45)% oli vesivoimaa, 24,4 (25,8) TWh eli 51 (55)% ydinvoimaa ja 4,1 (0,2) TWh eli 8 (0,4)% lämpövoimaa.

Vesivoimatuotannon väheneminen johtui heikentyneestä vesitilanteesta. Ydinvoimatuotanto väheni Ruotsin Forsmarkin ja Oskarshamnin ydinvoimalaitosten suunnitte-

lemattomien seisokkien takia (Fortum on vähemmistöosakkaana näissä ydinvoimalaitoksissa). Seisokit johtuivat Forsmarkin ensimmäisessä voimalaitosyksikössä tapahtuneesta häiriöstä. Korkeat spot-hinnat mahdollistivat lämpövoimalaitosten käytön lisäämisen.

Ruotsin ydinvoimalaitosten suunnittelemissa seisokeista aiheutui Fortumin ydinvoimatuotannolle noin 1,6 TWh:n menetys. Fortumin omistaman Loviisan ja osittain omistaman Olkiluodon ydinvoimalaitosten käytettävyyssaste pysyi korkeana.

Vuonna 2006 84% (93%) Fortumin sähkön tuotannosta ei aiheuttanut hiilidioksidipäästöjä. Päästöjen kasvu edellisvuoteen verrattuna johtui lisääntyneestä lämpövoiman käytöstä, jolla korvattiin vähentyneitä vesivoima- ja ydinvoimatuotantoa. Vuoden lopussa segmentin sähkön tuotantokapasiteetti oli 9 540 (10 003) MW, josta 9 400 (9 863) MW oli Pohjoismaissa ja 140 (140) MW muissa maissa.

Sähkön tuotanto-segmentin toteutunut sähkön tukku-myyntihinta Pohjoismaissa (ilman läpikulkueriä) oli 37,1 (31,2) euroa megawattitunnilta eli 14% enemmän kuin edellisenä vuonna, mikä johtui pääasiassa paremmasta hintasuojauksesta ja korkeammista spot-hinnoista. Vastaava myyntivolyymi oli 49,4 (48,1) TWh.

Vuonna 2006 Ruotsissa otettiin käyttöön uusi ydinvoimavero, ja vesivoimalaitosten kiinteistövero korotettiin sekä Suomessa että Ruotsissa. Nämä veronkorotukset heikensivät Fortumin tulosta noin 65 miljoonaa euroa.

Investointeja uuteen kapasiteettiin ja tehonkorotuksiin

Fortumin investointiohjelmaan sisältyy useiden vesivoimalaitosten perusparannusinvestointeja, mitkä tähtäävät kapasiteetin kasvattamiseen ja hyvän käytettävyyden säilyttämiseen. Vuoden 2006 aikana saatettiin loppuun kolme perusparannusprojektia. Suurin meneillään oleva vesivoimalaitoksen perusparannusprojekti Ruotsin Månsbossa on edennyt aikataulun mukaisesti. Vanha voimalaitos on modernisoitu täydellisesti ja käynnistyy vuonna 2007 nimellä Avestaforsen.

Nykyisten ydinvoimalaitosten tehonkorotukset Ruotsissa ovat tärkeä osa investointiohjelmaa. Fortum osallistuu vähemmistöosakkaana Oskarshamnin ja Forsmarkin voimalaitosten suunnitteilla oleviin tehonkorotushankkeisiin. Fortumin osuus lisäkapasiteetista on noin 250 MW. Nämä hankkeet edellyttävät Ruotsin hallituksen hyväksyntää, ja aikataulun mukaan ne valmistuisivat vuoteen 2012 mennessä. Kesäkuussa Ruotsin hallitus hyväksyi 250 MW:n tehonkorotuksen Oskarshamnin kolmannessa yksikössä, josta Fortumin osuus on hieman yli 100 MW. Korotus on suunniteltu vuodelle 2008.

Loviisan ydinvoimalaitoksessa on meneillään automaatiojärjestelmien uudistaminen. Uudet järjestelmät ovat kokonaisuudessaan käytössä vuonna 2014. Vuonna 2006 Loviisan toisessa yksikössä suoritettiin tavanomaisten polttoaineenvaihtoseisokkien lisäksi perusteellinen tarkastus.

Marraskuussa Fortum haki uutta 20 vuoden toimilupaa Loviisan voimalaitokselle. Kauppa- ja teollisuusministeriön odotetaan antavan päätöksensä kesällä 2007. Joulukuussa Fortum teki pitkäaikaisen sopimuksen Loviisan ydinpolttoaineen ostamisesta venäläiseltä TVEL-konsernilta.

Fortum osallistuu noin 25%:n osuudella Suomen viidennen ydinvoimalaitosyksikön, Olkiluoto 3:n, rakentamiseen. Toimittaja (AREVA-Siemens) on ilmoittanut voimalaitoksen rakennuttajalle ja omistajalle, TVO:lle, että laitoksen pitäisi olla valmis kaupalliseen käyttöön vuodenvaihteessa 2010–2011.

Fortum on ilmoittanut suunnitelmistaan rakentaa uusi kaasuturbiinivoimalaitos Inkooseen. Suunnitelman mukaan voimalaitos on kaupallisessa käytössä vuonna 2009. Voimalaitoksen polttoaineena käytetään kevyttä polttoöljyä, ja sen tuotantokapasiteetti on noin 250–300 MW.

Fortum toteutti tuotanto-omaisuuden vaihdon Mälarenin kanssa tammikuussa 2006. Tällöin Fortum vaihtoi 17 pienen vesivoimalaitoksen omistuksen ja 82,5 %:n osuuden Aroskraft AB:ssä vesi- ja ydinvoimatutuotantoon, joka oli ollut vuokrattuna Mälarenenergille.

Kilpailuviraston edellyttämät myynnit

Suomen Kilpailuvirasto asetti kesäkuussa ehtoja Fortumin E.ON Finland (nykyisin Fortum Espoo) -kaupalle. Fortumin tuli myydä Haapavedellä sijaitseva voimalaitoksensa sekä Hämeenlinnassa sijaitseva yhdistetty sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksensa. Lisäksi Fortumin tuli vuokrata 308 MW:n tuotantokapasiteettiosuutensa Meri-Porin voimalaitoksessa 30. 6. 2010 saakka ja myydä 1 TWh:a vuodessa vastaava vakiotehoinen palkkikapasiteetti Suomessa 31. 3. 2011 saakka. Kaikki ehdot täytettiin vuoden loppuun mennessä.

Etenemistä Venäjän markkinoilla

Venäjän sähkömarkkinoiden rakenneuudistus eteni vuonna 2006. Uudistusten myötä Venäjän sähkösektori on Fortumille entistä houkuttelevampi liiketoimintaympäristö. Vuoden 2006 aikana Fortum vahvisti asemaansa Luoteis-Venäjän alueellisessa sähköntuotantoyhtiössä Territorial Generating Company No. 1:ssä (TGC-1).

Lokakuusta 2005 lähtien TGC-1 on toiminut vuokrasopimuksiin perustuvalla mallilla, jonka mukaisesti se vuokraa ja käyttää kolmen omistajansa, Lenenergon, Kolenergon ja Karelenenergon, tuotanto- ja lämpöomaisuutta. Marraskuussa

2006 alueellisten tuotantoyhtiöiden fuusio saatiin loppuun, ja TGC-1 rekisteröitiin juridiseksi yhtiöksi.

Lokakuussa 2006 Fortum osti 12,5%:n osuuden St. Petersburg Generating Companystä. Tämä omistusosuus yhdessä Fortumin 33%:n Lenenergo-osuuden kanssa antoi Fortumille oikeuden 25,7%:iin TGC-1:n osakkeista, mikä puolestaan antaa Fortumille määrävähemmistön yhtiössä. Muut TGC-1:n pääomistajat ovat RAO UES, jonka osuus on 55,7%, sekä Interros, jonka osuus on 7,2%. Joulukuun lopussa kaupankäynti osakkeilla aloitettiin Venäjän RTS-pörsissä.

Fortum osallistui lokakuun lopussa venäläisen Wholesale Generating Company No. 5:n (WGC-5) listautumisantiin. WGC-5:llä on neljä tuotantoyksikköä Venäjällä. Listautumisannissa Fortum hankki alle yhden prosentin WGC-5:n osakkeista.

Ensiluokkaisia käyttö- ja kunnossapitopalveluja

Fortum Service tarjoaa käyttö- ja kunnossapitopalveluja energia- ja sähkönjakeluyhtiöille. Service on osaamiskeskus yhtiön omien voimalaitosten käyttöön ja kunnossapitoon liittyvissä asioissa. Näin varmistetaan yhtiön sähköntuotantokapasiteetin hyvä käytettävyyys ja tehokas toiminta. Service pyrkii kasvamaan valituilla kansainvälisillä käyttö- ja kunnossapitomarkkinoilla, kuten Isossa-Britanniassa, Saksassa ja Venäjällä.

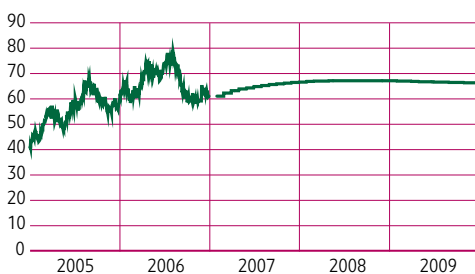
Fortumin omien ja sen ympäri maailmaa käyttämien voimalaitosten käytettävyyys ja tehokkuus ovat erittäin hyvällä tasolla kansainvälisesti mitattuna. Vuonna 2006 Fortumin käyttämien voimalaitosten (pois lukien vesivoimalaitokset) käytönaikainen energiakäytettävyyys (tgdE) oli 95,3 % (96,9 vuonna 2005).

Vuonna 2006 Service päätti keskittyä pääasiassa energiateollisuuden käyttö- ja kunnossapitopalveluihin sekä asiantuntijapalveluihin. Lokakuussa yksikkö saattoi loppuun teollisuuden kunnossapitotoimintansa myynnin sijoitusyhtiö CapManin hallinnoimille rahastoille. Kaupan yhteydessä siirtyi noin 900 työntekijää.

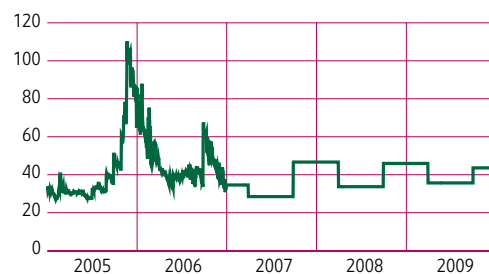
Service myi myös 40%:n omistusosuutensa energiakon-sulttiyhtiö Enprima Oy:stä sekä Thaimaan tytäryhtiönsä.

Venäjällä Fortum suoritti alueellisen sähköntuotantoyhtiön TGC-9:n voimalaitosten tekniset kuntotarkastukset ja valmisteli esitykset niiden toiminnan tehostamiseksi. Kunto-

Öljyn hinta, USD/bbl

Kaasun hinta (UK), GBP/therm

tarkastukset saatettiin loppuun vuoden loppuun mennessä. Lisäksi Fortum allekirjoitti konsultointisopimuksen Vuoksi-joella sijaitsevien Svetogorskin ja Lesogorskin vesivoimalaitosten perusrannuksista alueellisen sähköntuotantoyhtiön TCG-1:n kanssa. Perusrannustyöt jatkuvat 8–10 vuotta.

Fortum allekirjoitti myös kuusivuotisen käyttö- ja kunnossapitosopimuksen saksalaisen Knapsack Power GmbH & Co:n kanssa. Sopimus kattaa Kölnin lähellä Hürth-Knapsackissa sijaitsevan 800 MW:n kaasukombilaitoksen, joka aloittaa kaupallisen toiminnan kesällä 2007. Sopimus on laatuun toinen, ja se vahvistaa Fortumin asemaa merkittävänä kaasuturbiinivoimalaitosten käyttö- ja kunnossapitoyhtiönä Saksassa.

Isossa-Britanniassa Fortum solmi nelivuotisen sopimuksen Lontoon Heathrown lentokentän läheisyydessä rakenteilla olevan jätteenpolttolaitoksen käytöstä ja kunnossapidosta. Laitos valmistuu kesällä 2008.

Tutkimus ja kehitys tukevat kestävästä kehitystä

Suurin osa Fortumin tutkimus- ja kehitystoiminnasta tehdään Sähköntuotanto-segmentissä. Työn tavoitteena on varmistaa Fortumin voimalaitosten jatkuva ja tehokas käyttö sekä kehittää kestäviä ratkaisuja sähköntuotantoon. Tarkempia tietoja Fortumin tutkimus- ja kehitystoiminnasta on sivulla 17.

Kaikilla yhtiön pohjoismaisilla sähköntuotantolaitoksilla on ISO 14001 -ympäristösertifiointi. Fortum arvioi järjestelmällisesti mahdollisuuksia vähentää omien laitostensa päästöjä. Esimerkiksi lokakuussa saatettiin loppuun hanke, jossa Haapaveden turvevoimalaitoksen kaikki polttimet vaihdettiin typpenoksidipäästöjen alentamiseksi. Uudet polttimet ovat

Fortumin oman kehitystyön tulosta. Niiden suunnittelussa on hyödynnetty edistyksestä matemaattista mallinnusta, jota on kehitetty sähköntuotantoa varten yhteistyössä Valtion Teknillisen Tutkimuskeskuksen VTT:n kanssa. Lisäksi voimalaitosten prosesseihin tehtiin muutoksia, joilla vähennettiin pölypäästöjä.

Loviisan ydinvoimalaitoksessa rakennetaan kiinteytyslaitosta nestemäisten vähä- ja keskiaktiivisten jätteiden käsitteilyyn. Uusi laitos otetaan käyttöön vuonna 2007.

Noin 4 TWh, 20%, Fortumin vuosittaisesta vesivoimantuotannosta on Suomen ja Ruotsin Luonnonsuojeluliittojen sertifioimaa. Fortum on myös saanut Euroopan energiasertifikaattijärjestelmän alkuperätaakuut Euroopan markkinoille myytävälle sähkölle.

Kapasiteetti-investoinnit jatkuvat

Fortumin sähköntuotantokapasiteettia lisäävä investointiohjelma jatkuu myös vuonna 2007. Yhtiö toteuttaa suunniteltuja kapasiteetti-investointeja ja tehonkorotuksia sekä tutkii uusia investointimahdollisuuksia. Fortum haluaa pitää kaikki tuotantomuodot käytettävissä uusista sähköntuotannon investoinneista päätettäessä.

Fortumin sähkön myynti Pohjoismaissa, TWh

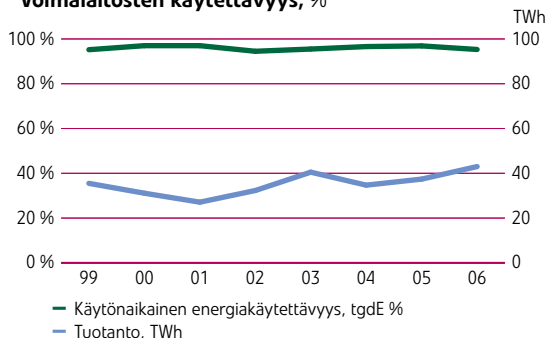
	2006	2005
Myynti	53,9	52,6
josta läpikulueriä	4,5	4,5

Myyntihinta Pohjoismaissa, euroa/MWh

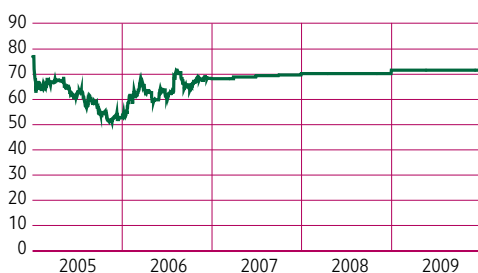
	2006	2005
Sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa*	37,1	31,2

* Sähköntuotanto-segmentti Pohjoismaissa, ilman läpikulueriä.

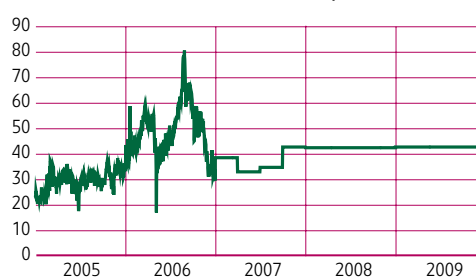
Voimalaitosten käytettävyyttä, %

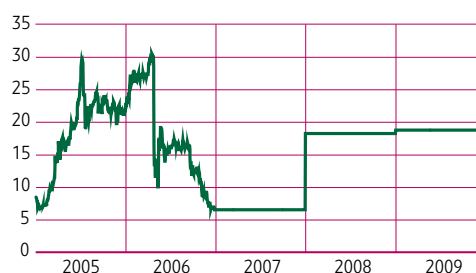
Hiilen hinta, USD/t

Sähkön tukkuhinta Nord Poolissa, euroa/MWh

CO₂ -päästöoikeuksien hinta (EU), euroa/tCO₂

Asiakaskunta kasvoi

Menestyksekkäiden yritysten ansiosta kaukolämpöasiakkaiden lukumäärä kasvoi merkittävästi. Uusiutuvien energianlähteiden käyttö lämmöntuotannossa lisääntyi edelleen.

24

Lämpö

Fortum vuosikertomus 2006 – Liiketoimintakatsaus

Lämpö-segmentin toimintaan kuuluvat kaukolämpö ja -kylmä, teollisuushöyry, jätteiden hyötykäyttö energiantuotannossa sekä teollisuudelle tarjottavat energiapalvelut. Segmentti omistaa ja käyttää 21 (23) yhdistettyä sähkön- ja lämmöntuotantolaitosta (CHP) ja useita satoja lämpölaitoksia Pohjoismaissa, Baltian maissa ja Puolassa. Segmentissä on kaksi liiketoimintayksikköä, Värme, joka on keskittynyt Ruotsin markkinoille ja Heat, joka toimii muilla markkinoilla. Tukholman kaupungilla on 50%:n taloudellinen omistusosuus Värmestä.

Lämmön tavoitteena on tulla ensiluokkaiseksi lämpöyhtiöksi Pohjoismaissa ja Itämeren alueella. Se on johtava lämmön toimittaja Pohjoismaissa ja Tukholman kaupungin tärkein kaukolämmön toimittaja. Puolassa sen neljä kaukolämpöyhtiötä toimittavat lämpöä noin 30 kaupungille ja alueelle ympäri maata. Lämpö-segmentti on CHP-tuotannon, jätteenpolton, kaukolämmön sekä kuntien ja teollisuuden ulkoistettujen energiapalvelujen osaamiskeskus.

Suomen-toiminnot kasvoivat merkittävästi

Segmentin lämmönmyynti oli yhteensä 24,7 (21,7) TWh. Suomen osuus oli 10,7 (9,8) TWh, Ruotsin 9,3 (9,5) TWh ja muiden maiden 4,7 (2,4) TWh. Pohjoismaissa myytiin 5,2 (5,1) TWh teollisuushöyryä ja 14,9 (14,3) TWh kaukolämpöä. Sähköntuotanto CHP-laitoksissa oli 5,0 (4,1) TWh.

Vuoden aikana Fortum hyödynsi kasvumahdollisuutta Pohjoismaissa ja Itämeren alueella, jossa se keskittyi integroimaan ja kehittämään ostamiaan liiketoimintoja. Osana integraatioprosessia Fortum poisti tytäryhtiönsä Fortum Wrocław S.A:n Varsovan pörssistä huhtikuussa.

E.ON Finlandin (nykyisin Fortum Espoo) oston ansiosta Fortumin kaukolämpöasiakkaiden lukumäärä Suomessa lähes viisinkertaistui. Lisäksi teollisuusasiakkaiden kanssa allekirjoitettiin useita uusia sopimuksia eri markkinoilla.

Kilpailuviraston Fortumin E.ON Finland -kaupan toteutumiselle asettaman ehdon vuoksi Fortum myi Hämeenlinnassa sijaitsevan yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksensa lokakuussa.

Fortum lisää lämmöntuotantokapasiteettiaan. Uusia CHP-voimalaitoksia suunnitellaan Suomeen, Ruotsiin, Puolaan ja Viroon.

Ympäristömyötäisiä investointeja

Fortum haki ympäristölupaa biopolttoaineita käyttävälle CHP-voimalaitokselle Tukholman Värtaniin. Laitoksen suunniteltu tuotantokapasiteetti on 300 MW lämpöä ja 140 MW sähköä. Se tyydyttäisi noin 25% Tukholman kaukolämmön tarpeesta.

Fortum suunnittelee myös uuden kaasukäyttöisen CHP-voimalaitoksen rakentamista jo olemassa olevan voimalaitoksensa yhteyteen Espoossa. Uuden voimalaitoksen sähkön- ja kaukolämmöntuotantokapasiteetti on noin 260–300 MW ja kaukolämmöntuotantokapasiteetti noin 200–240 MW. Voimalaitoksen suunnitellaan valmistuvan tuotantoon vuoden 2009 loppuun mennessä.

Puolassa Fortum investoi uuteen CHP-voimalaitokseen Czechochowan kaupungissa. Laitoksen käyttämien biopolttoaineiden osuus voi nousta jopa 30%:iin. Tuotantokapasiteetti on noin 120 MW lämpöä ja 64 MW sähköä. Laitos valmistuu vuoden 2009 loppuun mennessä.

Vuoden aikana Fortum on myös nykyaikaistanut hiilikäyttöisiä lämpölaitoksiaan useilla alueilla Puolassa. Projektin ansiosta laitosten energiatehokkuus ja alueiden ilmanlaatu parantuvat huomattavasti.

Virossa Fortum investoi uuteen CHP-voimalaitokseen Tarton kaupungissa. Uusi voimalaitos käyttää pääpolttoai-

Tunnusluvut, milj. euroa

	2006	2005	Muutos %
Liikevaihto	1 268	1 063	19
lämmönmyynti	976	834	17
sähkön myynti	198	145	37
muu myynti	94	84	12
Liikevoitto	264	269	-2
Vertailukelpoinen liikevoitto	253	253	0
Sidottu pääoma	3 407	2 551	34
Sidotun pääoman tuotto, %	9,6	11,6	-17
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	9,2	11,0	-16
Bruttoinvestoinnit	773	211	366
Henkilöstö keskimäärin	2 345	2 186	7

neinaan turvetta ja biopolttoaineita, ja sen odotetaan olevan kaupallisessa käytössä vuoden 2008 lopussa.

Uusiutuvien energianlähteiden käyttö lämmöntuotannossa kasvoi edellisvuodesta. Ympäristömerkinnän vaatimukset täyttävän, biopolttoaineilla tuotetun lämmön määrä Suomessa oli 2 429 (2 031) GWh. Ruotsissa fossiilisten polttoaineiden menestyksekkäs vähentäminen jatkui vuonna 2006. Siellä uusiutuvien energianlähteiden osuus polttoainekäytöstä oli lähes 75%.

Sertifikaatteja ja yhteistyötä kestävä kehityksen hyväksi

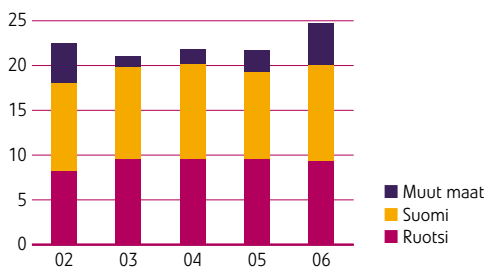
Vuonna 2005 Lämpö sitoutui hankkimaan ympäristösertifikaatit liiketoiminnalleen Itämeren alueella vuoden 2006 loppuun mennessä. Puolassa kolme Fortumin viidestä yhtiöstä sai seuraavat ympäristö-, laatu- ja työturvallisuussertifikaatit heinäkuussa: ISO 9001:2000, ISO 18001:2004 ja OHSAS 18001:1999. Kaksi muuta yhtiötä, jotka ostettiin vuoden 2005 loppupuolella, ovat valmiit sertifioitaviksi vuoden 2008 loppuun mennessä. Virossa Fortumin tytäryhtiö Fortum Termost sai samat sertifikaatit joulukuussa 2006.

Fortum Värme liittyi palmuöljyn kestävää käyttöä edistävän Roundtable on Sustainable Palm Oil -järjestön ja WWF:n vastuullisen puukaupan verkoston, Global Forest and Trade Network (GFTN), jäseneksi. GFTN:n tavoitteena on lopettaa laittomat metsänhakkaut ja parantaa uhanalaisten metsien hoitoa.

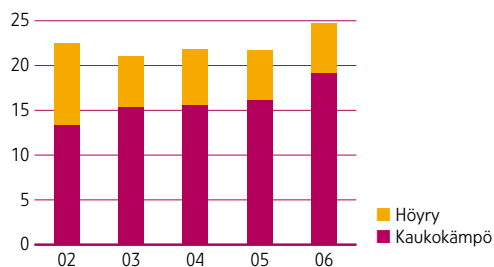
Kasvua ja entistä parempaa asiakaspalvelua

Lämpö-segmentti jatkaa kasvuihastointiensa edistämistä ja asiakaspalvelun parantamista valikoiduilla markkinoilla vuonna 2007. Uusia verkkopalveluja kehitetään asiakaspalvelun parantamiseksi entisestään. Lämpö pyrkii myös jatkuvasti lisäämään biopolttoaineiden käyttöä energiantuotannossaan.

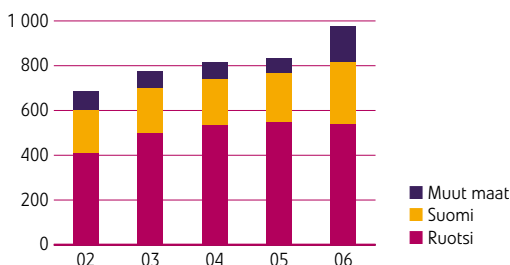
Segmentin kaukolämmön ja höyryn myynti maittain, TWh

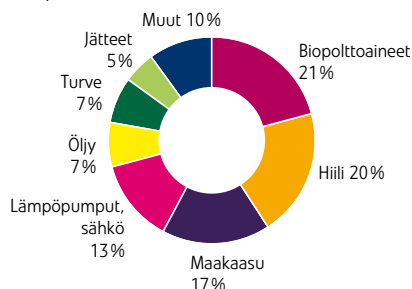
Segmentin kaukolämmön ja höyryn myynti, TWh

Segmentin kaukolämmön ja höyryn myynti maittain, milj. euroa

Fortumin lämmöntuotanto, 25,8 TWh 2006

Parannuksia sähköverkkojen toimintavarmuuteen

Fortum jatkoi investointeja sähkösiirtoverkkojen luotettavuuden parantamiseksi. Automaattisen mittarinhallintajärjestelmän toimitukset aloitettiin Ruotsissa.

Fortum omistaa ja käyttää jakelu- ja alueverkoja sekä toimittaa sähköä kaikkiaan noin 1,6 miljoonalle asiakkaalle Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Virossa. Sähkösiirron tehtävänä on varmistaa turvallinen ja luotettava sähköjakelu ja tarjota laadukasta asiakaspalvelua kaikissa olosuhteissa. Segmentillä on keskeinen strateginen rooli Fortumin tavoitellessa johtavan sähkö- ja lämpöyhtiön asemaa.

Sähkösiirron markkinaosuus alle 20 kV:n sähköverkossa siirretyn sähkön määrän perusteella oli 20 (14) % Suomessa, 15 (14) % Ruotsissa, 3 (3) % Norjassa ja 3 (3) % Virossa.

E.ON Finlandin (nykyisin Fortum Espoo) osto vahvisti Fortumin asemaa johtavana pohjoismaisena sähköjakeluyhtiönä. Sähkösiirto-segmentin volyymi lisääntyi Suomessa 6%, ja asiakaskunta kasvoi noin 162 000 asiakkaalla. Läheinen sijainti Fortumin muuhun jakeluverkkoon nähdn on selvä etu.

Investointeja toimintavarmuuteen

Sähkösiirto on sitoutunut jatkuvaan verkkojen luotettavuuden parantamiseen. Vuoteen 2011 mennessä Fortum investoi 700 miljoonaa euroa pohjoismaisiin sähköverkkoihin. Tästä summasta 200 miljoonaa euroa käytetään vuonna 2005 aloitettuun luotettavuuden parantamisohjelmaan, joka on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Ohjelman tavoitteena on puolittaa asiakkaiden kokemaa keskimääräinen sähkökatkojen kesto vuositasona. Fortumin verkon toimintavarmuus on jo nyt yli 99,9%.

Ruotsissa noin 1 350 km ilmajohtoja vaihdettiin maakaapeleiksi tai varmistettiin muulla tavalla, ja Suomessa asennettiin noin 50 kauko-ohjattavaa erotinasemaa. Nämä toimet nopeuttavat vikojen korjaamista, jolloin asiakkaiden kokemaa sähkökatkojen keskimääräinen kesto lyhenee.

Kaiken kaikkiaan Sähkösiirto-segmentin toiminta kehittyi suotuisasti vuonna 2006, ja sähköverkkojen luotetta-

Fortumin verkkojen toimintavarmuus on yli 99,9%.

vuus Fortumin asiakkaille parani. Suotuisat sääolot ja toimintavarmuutta lisäävät toimet vaikuttivat hyvin tuloksiin.

Automaattinen mittarinhallinta ja kehittynyt kaksisuuntainen viestintä

Fortum investoi automaattiseen mittarinhallintajärjestelmään (AMM) tehostaakseen pohjoismaisen sähkömarkkinan toimintaa. Standardoidun mittausjärjestelmän käyttöönotto on erittäin tärkeää sähkömarkkinoiden integraation jatkumiseksi ja syvenemiselle. Yksi automaattisen mittarinhallintajärjestelmän keskeinen ominaisuus on, että se mahdollistaa asiakkaan laskuttamisen toteutuneen sähkökulutuksen perusteella. Myös asiakkaat voivat seurata omaa kulutustaan reaaliajassa. Fortumin näkemys on, että järjestelmän mahdollistama sähkökulutuksen entistä tarkempi tunte-

Sähkönjakeluasiakkaitten lukumäärä maittain 31.12.2006, tuhatta

	2006	2005
Ruotsi	865	860
Suomi	580	410
Norja	97	97
Viro	23	23
Yhteensä	1 565	1 390

Sähkösiirto jakeluverkoissa, TWh

	2006	2005
Ruotsi	14,4	14,4
Suomi	7,7	6,3
Norja	2,3	2,2
Viro	0,2	0,2
Yhteensä	24,6	23,1

Tunnusluvut, milj. euroa

	2006	2005	Muutos %
Liikevaihto	753	707	7
jakeluverkot	636	592	7
alueverkot	80	82	-2
muu myynti	37	33	12
Liikevoitto	252	251	0
Vertailukelpoinen liikevoitto	250	244	2
Sidottu pääoma	3 412	3 021	13
Sidotun pääoman tuotto, %	8,4	8,8	-5
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	8,3	8,6	-4
Bruttoinvestoinnit	313	115	272
Henkilöstö keskimäärin	983	1 008	-2

minen muuttaa asiakkaiden kulutustottumuksia ja on eduksi koko yhteiskunnalle.

Toukokuussa Fortum allekirjoitti palvelusopimuksen AMM-järjestelmän toimittamisesta Ruotsissa. Lokakuussa 2006 aloitettiin järjestelmän asentaminen 835 000 sähkönjakeluasiakkaalle. Aikataulun mukaan kaikki Fortumin Ruotsin sähkönjakeluasiakkaat ovat automaattisen mittarinluennan piirissä 1. 7. 2009 mennessä. AMM-hankintasopimuksen arvo on yhteensä 240 miljoonaa euroa.

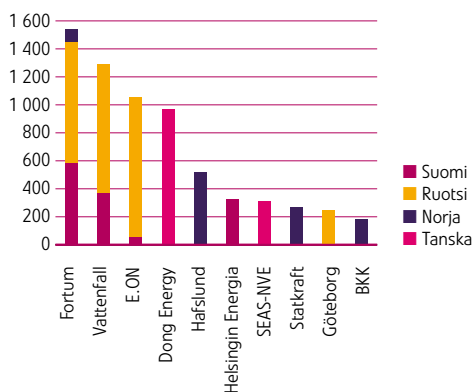
Vuoden aikana Sähkönsiirto panosti erityisesti asiakasviestintään ja toimintavarmuudesta tiedottamiseen Suomessa ja Ruotsissa. Fortum pyrkii parempaan asiakaspalveluun tiedottamalla tehokkaammin sähkönjakelun keskeytyksistä. Verkkojen rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvät suunnitellut sähkönjakelun keskeytykset sekä vikojen aiheuttamat katkot ovat nähtävissä reaaliaikaisina kartoilla Fortumin Internet-sivuilla Ruotsissa ja Suomessa. Norjaan suunnitellaan vastaavaa palvelua.

Norjassa Fortum otti käyttöön asiakastakuut, joilla turvataan, että asiakkaan sähkönjakelupalvelut hoidetaan asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti. Muussa tapauksessa asiakkaalla on oikeus rahalliseen korvaukseen. Samanlaiset takuut ovat jo käytössä Ruotsissa ja Suomessa.

Lainsäädännölliset haasteet yhä pinnalla

Sähkönjakelu on tarkkaan säänneltyä toimintaa, jota valvovat kansalliset energiaviranomaiset. Valvontamallit ja -periaatteet vaihtelevat maittain. Siirtohintojen kohtuullisuutta voidaan arvioida joko ennen niiden käyttöönottoa (ex-ante) tai käyttöönoton jälkeen (ex-post). EU-direktiivin mukaan lainsäädäntöä tulisi kehittää siten, että sääntelyssä käytettäisiin ex-ante-menetelmää.

Suurimmat siirtoyhtiöt Pohjoismaissa, tuhatta asiakasta

Fortumin sähkönsiirtoliiketoimintaan kuuluu sähkön alue- ja jakeluverkko sekä verkosto-omaisuuden hallinta Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Virossa.

- Jakeluverkko: pituus 147 300 km, 0,4–20 kV:n kaapeli- ja ilmajohtoverkosto sekä 52 600 muuntajaa.
- Alueverkko: pituus 7 600 km, 20–220 kV:n kaapeli- ja ilmajohtoverkosto.

Suomen sähkömarkkinoiden erityispiirteisiin kuuluu se, että yhdelle toimijalle sallitaan enintään 25%:n osuus maan 0,4 kV:n sähköverkossa siirretystä sähköstä. Vuoden 2006 lopussa Fortumin osuus oli 21%.

Ruotsissa sääntelyviranomainen on antanut päätöksen Fortumin tytäryhtiön Ekerö Energin vuoden 2003 hinnoittelusta. Päätöksen mukaan yhtiön on palautettava asiakkailleen noin 1,9 miljoonaa euroa. Ekerö Energi on valittanut päätöksestä. Vuoden 2003 tariffien tarkastus jatkuu vielä kahdella Fortumin jakelualueella, Tukholmassa ja länsirannikolla, eikä näistä ole vielä annettu päätöksiä. Lisäksi vuosien 2004 ja 2005 siirtohintojen tarkastus jatkuu Tukholman, Hälsinglandin, Värmlandin ja länsirannikon alueilla sekä Ekerö Energissä. Vuodelta 2005 on annettu valvontapäätös Tukholman, länsirannikon ja Ekerö Energin osalta. Viranomainen on myös muuttanut tarkastuksessa käytettävää tuottoastetta (WACC), ja siten mahdollinen palautettava summa on pienentynyt.

Suomessa viranomaisen sääntelyyn tekemät muutokset ja markkinatuomioistuimen päätös sääntelyviranomaisen käyttämistä hinnoitteluperiaatteista vaikuttivat positiivisesti Fortumin hinnoitteluun: vuoden 2005 ylihinnoittelu arvioidaan vähäiseksi, ja kaudella 2005–2007 välttyään ylihinnoittelulta melko pienellä tariffien säätämällä.

Pohjoismainen ympäristöohjelma eteni

Sähkönsiirron pohjoismaiseen ympäristöohjelmaan kuulunut vanhojen sähköpölyväskyllästäneiden saastuneen maaperän puhdistus saatiin valmiiksi vuonna 2006. Vuotosäiliöiden asentamista pohjavesialueilla sijaitseviin sähköasemiin jatketaan.

Sähkönsiirron yleisperiaatteena on välttää kasvihuonekaasu rikkiheksafluoridin (SF6) käyttöä kytkinlaitteistojen eristeenä, ja käyttää sen sijaan vaihtoehtoisia ratkaisuja. Kunnossapitotöissä sekä verkon ja muuntamoiden saneerausissa hyödynnetään käytöstä poistettuja materiaaleja. Muu purkumateriaali seulotaan, lajitellaan ja käytetään uudelleen mahdollisimman tehokkaasti.

Vuonna 2006 Sähkönsiirto osallistui aktiivisesti Fortumin kestävä kehityksen edistämistyöhön Energihjälpen-energiansäästökonseptin avulla (lisätietoja sivulla 29).

Työ verkkojen parantamiseksi jatkuu

Sähkönsiirto jatkaa pohjoismaista ohjelmaansa sähköverkkojen luotettavuuden parantamiseksi, ja Ruotsissa jatketaan automaattisen mittarinhallintajärjestelmän käyttöönottoa. Sähkönsiirto tukee ja edistää Pohjoismaiden yhtenäistä suhtautumista lainsäädäntöön EU:n sähkömarkkinadirektiivissä säädettyjen, Euroopan sisäistä sähkömarkkinaa koskevien periaatteiden mukaisesti.

Johtava ympäristömerkityn sähkön myyjä

Marketsin asiakasmäärä kasvoi haasteellisesta markkinatilanteesta huolimatta. Yhä useammat asiakkaat valitsevat ympäristöystävällisen sähkösovimuksen.

Markets myy sähköä ja energiaratkaisuja kotitalous- ja yritysasiakkaille Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Segmentti ostaa kaiken myymänsä sähkön pohjoismaisesta sähköpörssistä, Nord Poolista. Markets tarjoaa myös kattavan valikoiman energiasalkun hallintaan ja energiatehokkuuteen liittyviä palveluja.

Tavoitteena tulla halutuimmaksi energiantoimittajaksi

Fortumin tavoitteena on tulla Pohjoismaiden markkinoiden halutuimmaksi sähköntoimittajaksi. Asiakastytyväisyyskyselyt, toiminnan seuranta ja muut selvitykset ovat osoittaneet, että asiakaspalvelun laatu on yksi tärkeimmistä asiakastytyväisyyteen ja -uskollisuuteen vaikuttavista tekijöistä. Siksi Markets panostaa jatkuvasti asiakaspalvelunsa kehittämiseen. Vuoden aikana työ sai tunnustusta myös yhtiön ulkopuolella, kun Fortum palkittiin kansainvälisessä European Utility Awards -kilpailussa. Marketsin ja Fortumin keskitetyn asiakaspalveluyksikön määrätietoinen tuote- ja palvelukehitystyö toi Fortumille toisen sijan kilpailun asiakaspalvelusarjassa.

Marketsin palveluvalikoima on Pohjoismaiden laajimpia. Kotitalousasiakkaat voivat valita vaivattoman ja ympäristöystävällisen toistaiseksi voimassa olevaan hintaan perustuvan sopimuksen, turvallisen kiinteähintaisen sopimuksen tai joustavan sopimuksen, joka seuraa tarkasti Nord Poolin sähkönhintanoteerauksia. Vuonna 2006 yhä useammat kuluttajat valitsivat ympäristömerkityn, toistaiseksi voimassa olevan sähkösovimuksen.

Yritysasiakkaille Markets on kehittänyt monipuolisia ratkaisuvaihtoehtoja, joilla turvataan sekä sähkön saanti että hinta asiakkaan oman riskiprofiilin mukaisesti. Ratkaisut vaihtelevat kiinteähintaisista sopimuksista kattaviin salkun- ja riskienhallintapalveluihin. Markets tarjosi myös yritysasiakkailleen ympäristöystävällistä sähköä. Fortum Smart- ja Fortum Balance -asiakkaille myytävä sähkö on tuotettu kokonaan vesivoimalla.

Vaikka kilpailu markkinoilla kiristyi ja yhä useammat asiakkaat vaihtoivat sähköntoimittajaa, Markets sai paljon uusia asiakkaita. Tämä osoittaa Marketsin tarjonnan kilpailukykyisyyden.

Fortumin kilpailukykyisen sähköntarjonnan tuloksena asiakaskunta kasvoi vuonna 2006.

Kireää hintakilpailua ja alhaisia katteita

Markets-segmentti myi 42,1 (40,2) TWh sähköä yhteensä 1,3 (1,2) miljoonalle asiakkaalle Pohjoismaissa. Vuonna 2006 sähkönmyynti kasvoi edellisvuoteen verrattuna, vaikka muutamien suurten asiakkassopimusten voimassaolo päättyi vuoden 2005 lopussa. E.ON Finlandin (nykyisin Fortum Espoo) osto ja onnistuneet asiakashankintakampanjat vaikuttivat osaltaan myönteiseen kehitykseen.

Keskimääräiset vähittäismyyntihinnat nousivat Pohjoismaissa koko vuoden ajan. Sekä toistaiseksi voimassa olevat että kiinteät hinnat nousivat Nord Poolin tukkuhintojen kehityksen seurauksena. Erityisesti Suomessa kilpailu vähittäismyyntimarkkinoilla on kuitenkin jatkuvasti kiristynyt, mikä on pienentänyt katteita. Markkinatilanteen kehityksestä huolimatta Markets on tarjonnut asiakkailleen kilpailukykyisiä hintoja ja pystyi Suomessa jopa perumaan suunnitellun hinnankorotuksen marraskuussa tukkuhintojen laskettua.

Vuoden aikana Fortum sekä menetti asiakkaita että sai uusia. Vuoden päättyessä Markets-segmentin kumulatiivinen nettoasiakasvirta oli positiivinen.

Fortumin visio olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö ja Marketsin strateginen tavoite tulla halutuimmaksi energiantoimittajaksi edellyttävät jatkuvaa kehitystyötä ja huomattavia investointeja nykyaikaisiin asiakas-, laskutus- ja

Tunnusluvut, milj. euroa

	2006	2005	Muutos %
Liikevaihto	1 912	1 365	40
Liikevoitto	-6	32	-119
Vertailukelpoinen liikevoitto	-4	30	-113
Sidottu pääoma	176	228	-24
Sidotun pääoman tuotto, %	-1,6	17,4	-109
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	-0,8	16,4	-105
Bruttoinvestoinnit	14	10	40
Henkilöstö keskimäärin	825	745	11

mittausjärjestelmiin. Uuden asiakas- ja laskutusjärjestelmän käyttöönotto Ruotsissa aiheutti haasteita vuonna 2006. Käytönnottoon liittyvät kulut ja varaukset heikensivät segmentin vertailukelpoista liikevoittoa.

Asiakastakuu

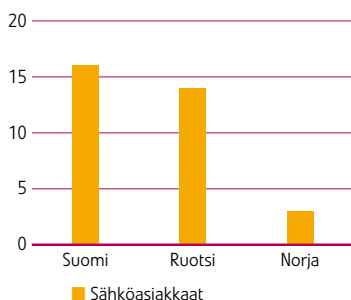
Marketsin tavoitteena on markkinoiden tyytyväisimmät ja uskollisimmat asiakkaat. Asiakastytyväisyyttä seurataankin säännöllisesti muun muassa vuosittain toteutettavalla pohjoismaisella asiakastytyväisyyskyselyllä. Vuonna 2006 asiakkaat olivat erityisesti tyytyväisiä Fortumin laajaan tuotevalikoimaan, palvelun hyvään laatuun sekä henkilökunnan ammattitaitoon. Kehityskohteina tulivat esiin negatiivinen mielikuva Fortumin hinta-laatusuhteesta sekä kyky tuoda esiin yhtiön voimakas sitoutuminen kestäväan kehitykseen.

Fortumin asiakkaita palvelevat Marketsin sähkömyyjät ja Fortumin keskitetty asiakaspalveluyksikkö, joka vastaa Fortumin Customer Centeristä, laskutuksesta ja mittarinluennan hallinnasta sekä teknisestä asiakaspalvelusta.

Asiakkaan etua valvoo itsenäinen asiakasasiamies-toiminto, joka raportoi suoraan konsernijohdolle. Asiakasasiamiehet valvovat Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa asiakaspalveluun liittyviä kysymyksiä ja auttavat asiakkaita, jotka eivät ole tyytyväisiä yhtiön normaaliin palvelu- ja palautemenettelyyn. Vuonna 2006 asiakasasiamiehet osallistuivat noin 385 tapauksen selvittelyyn. Näistä noin 300 oli Ruotsissa, 60 Suomessa ja 25 Norjassa.

Yhtiön lupaus asiakaspalvelun laadusta on ilmaistu asiakastakuissa. Jos palvelu ei täytä laatuvaatimuksia, yhtiö maksaa rahallisen korvauksen. Asiakastakuu kattaa mittarinluennan, laskutuksen, toimittajan vaihdon ja muun asiakaspalvelun. Parantaakseen asiakaspalveluaan entisestään Markets tekee aktiivista yhteistyötä toimialajärjestöjen

Markkinaosuudet Pohjoismaissa, %

kanssa asiakkaiden ja sähkötoimittajien välisen kanssakäymisen yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi.

Kestäviä ratkaisuja asiakkaille

Kestävien energiavaihtoehtojen merkitys kasvaa, ja Markets on Pohjoismaiden johtava ympäristömerkityn sähkön toimittaja. Fortum hallinnoi myös Pohjoismaista ympäristörahaa. Rahaston pääoma perustuu Bra Miljöval -ympäristömerkityn sähkön myyntiin Ruotsissa. Vuonna 2006 säätiö rahoitti kolmea vesivoimat tuotannon vaikutusten lieventämiseen tähtäävää projektia.

Kestävä kehitys on yksi Markets-segmentin asiakasvies-tinnän strategisista lähtökohdista. Ruotsissa Fortum esitteli menestyksekkäästi uuden Energihjälpen-konseptin (energia-apu). Sen avulla sekä pien- että suurasiaakkaat voivat yksinkertaisin keinoin pienentää sähkölaskuaan ja edistää samalla kestävää kehitystä. Ruotsista saatuja kokemuksia tutkitaan ja sovelletaan myöhemmin myös Suomessa. Asiakkaiden auttaminen energian säästössä on sijoitus kestävämpään tulevaisuuteen, mikä voi tuoda Marketsille jatkossa myös kilpailuetua.

Automaattinen mittarinhallinta lisää asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia

Yleinen kiinnostus sähkönkulutusta kohtaan on lisääntynyt Pohjoismaissa. Asiakkaat odottavat sähköyhtiöltään sujuvaa palvelua ja kilpailukykyisiä vaihtoehtoja. Pyrkimys energian säästämiseen on lisääntymässä voimakkaasti.

Yhteneväiset käytännöt kulutuksen mittaamisessa on yksi toimivien sähkömarkkinoiden kulmakivistä. Fortum on aloittanut uuden automaattisen mittarinhallintajärjestelmän (AMM) käyttöönoton Ruotsissa. AMM mahdollistaa mittaritietojen etäluennan, josta on asiakkaille monia huomattavia etuja. Laskutus perustuu toteutuneeseen kulutukseen, eikä usein vaikeaselkoisia arvio- ja tasotuslaskuja enää tarvita. Fortumin AMM-järjestelmässä on useita ominaisuuksia, jotka ylittävät Ruotsin lainsäädännön asettamat vähimmäisvaatimukset. Näitä ovat esimerkiksi mahdollisuus reaaliaikaiseen kaksisuuntaiseen viestintään ja sähkönkulutuksen tuntimittaukseen. Asiakkaat saavat myös käyttöönsä entistä tarkempaa tietoa omasta sähkönkulutuksestaan ja kustannuksistaan.

Uusi järjestelmä antaa sähkötoimittajille tulevaisuudessa mahdollisuuden sähkönkulutuksen tuntikohtaiseen hinnoitteluun. Yksittäiselle asiakkaalle tämä merkitsee aiempaa parempaa mahdollisuutta säästää energiaa ja vaikuttaa omiin kustannuksiinsa tekemällä yksinkertaisia muutoksia sähkönkäyttötottumuksiinsa. Koko yhteiskuntaa ajatellen järjestelmä mahdollistaa kulutushuippujen tasaimisen, jolloin varavoimakapasiteetin käyttötarve vähenee, mikä puolestaan johtaa merkittäviin etuihin ympäristön kannalta.

Fortum uskoo, että asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia lisäävän AMM-järjestelmän käyttöönotto parantaa Fortumin asemaa ja kilpailukykyä johtavana, asiakaslähtöisenä sähköyhtiönä.

Voimaa hyviin tekoihin.

Ihmisen ja ympäristön parhaaksi

Fortum on sitoutunut kestäväan kehitykseen ja uskoo, että se on yhtiölle kilpailuetu.

Fortumin sitoutuminen kestäväan kehitykseen ilmaistaan yhtiön toiminnan tarkoituksessa ja arvoissa, jotka ovat yhtiön johtamistyökalun, Fortumin kompassin, tärkeimpiä osa-alueita. Pyrkimys taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristönäkökohtien tasapainoon ohjaa yhtiön kaikkea päätöksentekoa ja toimintaa. Vastuullinen ympäristöasioiden hoito ja toiminta yhteiskunnassa sekä maine luotettavana liiketoimintakumppanina auttaa meitä saavuttamaan strategisen tavoittemme olla halutuin energiantoimittaja.

Fortum sai kaksi merkittävää tunnustusta työstään kestäväan kehityksen hyväksi vuonna 2006. Syyskuussa Fortum uusi paikkansa maailmanlaajuisessa Dow Jones kestäväan kehityksen indeksissä (DJSI World), ja joulukuussa Storebrand valitsi Fortumin vastuullisimmaksi energiayhtiöksi maailmanlaajuisessa Best in Class -raportissaan.

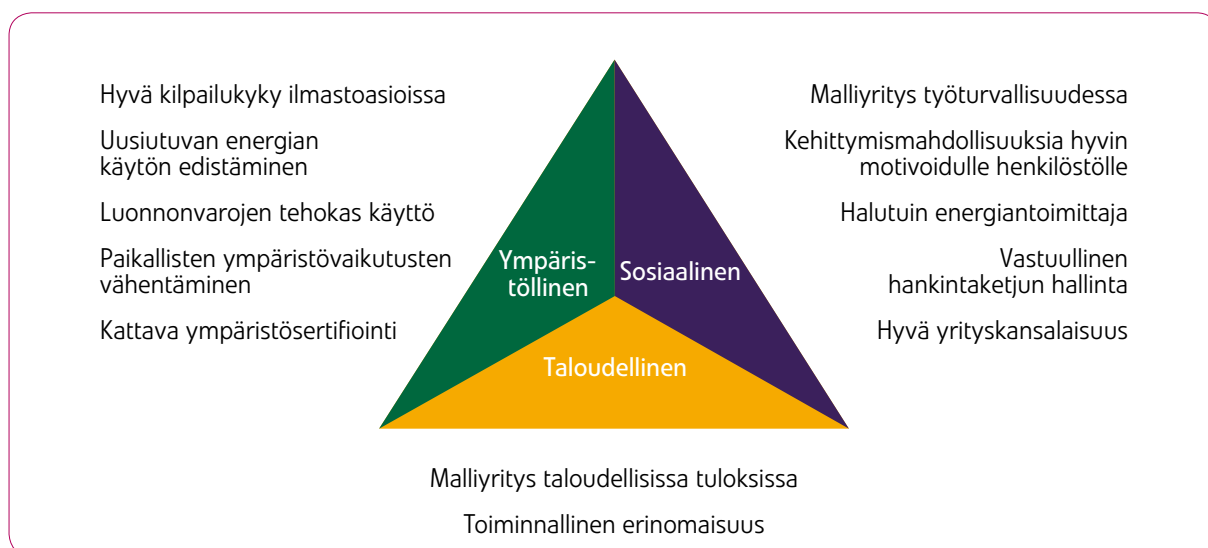
Periaatteista käytäntöön

Fortum on ottanut käyttöön koko yhtiön laajuisen kestäväan kehityksen politiikan. Politiikka perustuu Fortumin toiminnan tarkoitukseen: *Energiamme edesauttaa nykyisten ja tulevien sukupolvien elämää*. Kestäväan kehityksen politiikkamme mukaisesti:

- Käytämme luonnonvaroja vastuullisesti ja osallistumme ilmastomuutoksen torjuntaan
- edistämme aktiivisesti työntekijöiden ja sidosryhmien osallistumista ympäristö-, turvallisuus- ja yhteiskunnallisen toimintamme jatkuvaan parantamiseen
- noudatamme liiketoiminnan eettisyyttä ja rehellisyyttä, ympäristövastuuta sekä ihmisoikeuksien kunnioittamista koskevia periaatteitamme kaikkien liikekumppaneidemme kanssa kaikkialla missä toimimme.

Noudatamme lakeja ja säädöksiä kaikessa toiminnassamme. Määrittelemme sitoutumisemme kestäväan kehitykseen yksityiskohtaisemmin toimintaamme ohjaavissa ympäristö- ja turvallisuusperiaatteissa, jotka on esitelty verkkosivuillemme osoitteessa www.fortum.fi. Muutamme periaatteet käytännön toimenpiteiksi Fortumin kestäväan kehityksen ohjelmassa asetettujen tavoitteiden avulla.

Kestäväan kehityksen ohjelma

Panostamme ympäristöasioiden hyvään hoitoon

Fortum eteni kohti kestävän kehityksen ohjelmassa asettamiin tavoitteita.

32

Ympäristövastuu

Fortum vuosikertomus 2006 – Liiketoimintakatsaus

Sähkön- ja lämmöntuotanto aiheuttaa väistämättä ympäristövaikutuksia. Kestävä kehitys edellyttää ympäristövaikutusten hallintaa niin, että nykyisille ja tuleville sukupolville voidaan taata hyvät elinolosuhteet. Fortum ottaa ilmastomuutoksen vakavasti ja osallistuu monin tavoin sen hillitsemiseen.

Hyvä kilpailukyky ilmastoasioissa

Fortum pyrkii jatkuvasti parantamaan kilpailukykyään ilmastoasioissa ja pitämään sähköntuotantonsa kasvihuonekaasupäästöt Euroopan energiateollisuuden alhaisimpien joukossa. Tähän päästäkseen Fortum asetti vuonna 2006 tavoitearvot sähköntuotantonsa hiilidioksidipäästöille: vuosittainen tavoite on 200 g/kWh ja viiden vuoden keskiarvo on 120 g/kWh. Fortum seuraa jatkuvasti edistymistään ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin säilyttääkseen asemansa.

Fortum tuotti 84% sähköstään ilman hiilidioksidipäästöjä vuonna 2006. Yhtiön omien voimalaitosten hiilidioksidipäästöt olivat 11,0 miljoonaa tonnia eli noin 70% enemmän kuin edellisellä vuonna. Selvä nousu johtui pohjoismaisen vesivoimatuotannon vähäisyydestä sekä tästä aiheutuneesta lauhdetuotannon kasvusta. Fortumin koko sähköntuotannon CO₂-päästöt, mukaan lukien omat ja osittain omistetut voimalaitokset, nousivat 107 grammaan kilowattitunnilta. Tämä on alhaisimpia arvoja Euroopan suurten sähköyhtiöiden joukossa, ja selvästi alle Fortumin omien tavoitearvojen.

Vuonna 2006 Fortum tarkisti kantaansa ilmastomuutoksesta ja päästökaupasta. Uudessa kannanotossa korostetaan EU:n päästökauppajärjestelmän lyhyen ja pitkän aikavälin kehittämistä sekä hahmotellaan maailmanlaajuisia ratkaisua ilmastomuutoksen torjuntaan. Fortumin mielestä keskipitkän aikavälin ratkaisun pitäisi perustua maailmanlaajuiseen kattavaan päästökauppaan, jossa päästöoikeudet huutokaupattaisiin.

Fortum on edelläkävijä Kioton mekanismien hyödyntämisessä. Vuonna 2006 Fortum jatkoi tätä työtä sijoittamalla 2 miljoonaa euroa Baltic Sea Region Testing Ground Facility (TGF) -rahastoon, joka on Itämeren alueella toimiva yhteistoteutushankkeita rahoittava hiilirahasto. Vuosina 2000 ja 2002 Fortum on sijoittanut lisäksi yhteensä 6 miljoonaa dollaria Maailmanpankin hiilirahastoon. Rahastot rahoittavat hiilidioksidipäästöjen vähentämishankkeita. Saavutetut

Fortum on edelläkävijä Kioton mekanismien hyödyntäjänä ja näin ollen mukana ilmastomuutoksen torjumiseksi tehtävässä työssä.

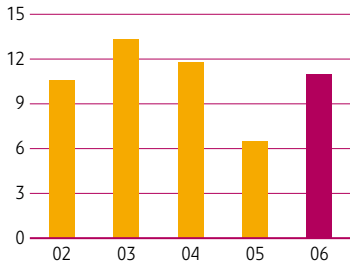
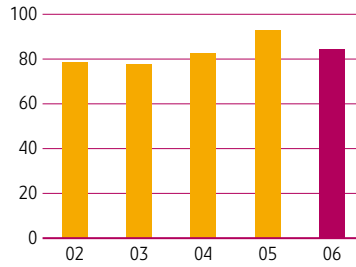
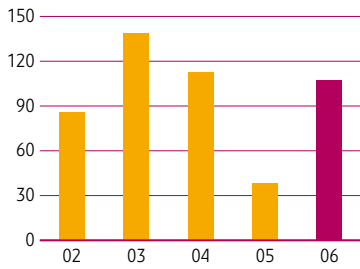
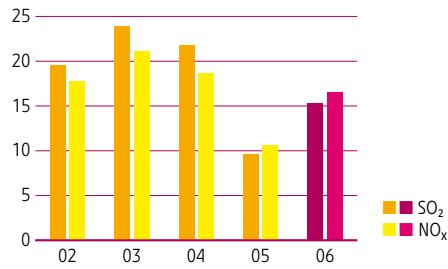
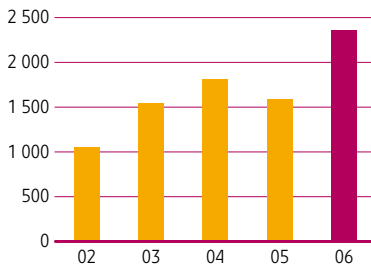
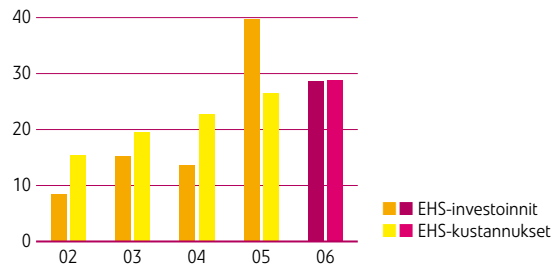
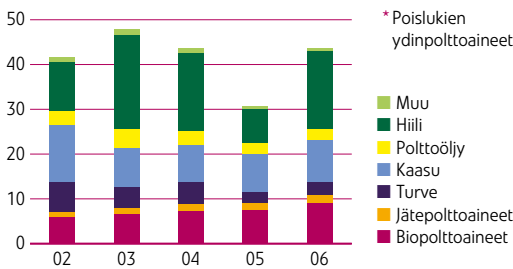
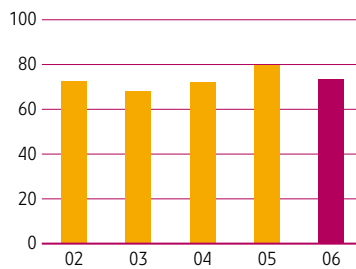
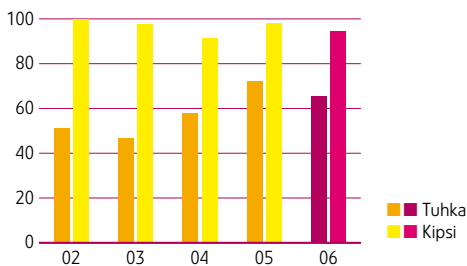
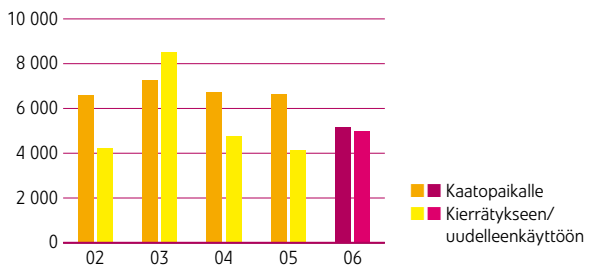
Tunnusluvut

	2006	2005
Hiilidioksidipäästöt, t	11 000 000	6 500 000
Rikkidioksidipäästöt, t	15 300	9 600
Typen oksidien päästöt, t	16 500	10 600
Sähköntuotannon hiilidioksidipäästö, g/kWh (omat laitokset + osuudet)	107	38
Polttoaineiden käytön kokonaishyötysuhde, %	73	80
Uusiutuvien energialähteiden osuus sähköntuotannossa, %	40	42
Hiilidioksidittomien energialähteiden osuus sähköntuotannossa, %	84	93
Uusiutuvien energialähteiden osuus lämmöntuotannossa, %	43	39
Kipsistä hyötykäyttöön, %	94	98
Tuhkista hyötykäyttöön, %	65	72
Tavanomaisista jätteistä hyötykäyttöön, %	49	38

päästövähennykset voidaan hyödyntää EU:n päästökauppajärjestelmässä heti kun kansainvälinen rekisterijärjestelmä on toiminnassa.

Uusiutuvan energian käytön edistäminen

Fortum pyrkii jatkuvasti kehittämään vesivoiman tuotantoa sekä lisäämään biopolttoaineiden ja jätteiden hyötykäyttöä

Hiilidioksidipäästöt, miljoonaa tonnia**Hiilidioksidittomien energialähteiden osuus sähköntuotannossa, %****Koko sähköntuotannon hiilidioksidipäästöt, g/kWh****Rikki- ja typpipäästöt, tuhatta tonnia****Hiukkaspäästöt, tonnia****EHS-investoinnit ja -kustannukset, milj. euroa****Polttoaineiden käyttö*, TWh****Polttoaineiden käytön tehokkuus, %****Sivutuotteiden hyödyntäminen, %****Tavanomainen jäte, tonnia**

Ympäristötietoja ei ole vielä varmennettu, ja ne voivat vielä muuttua hieman tarkistusvaiheessa. Vuoteen 2005 verrattuna erona on se, että vuoden 2006 lukuihin ei sisälly Haapaveden ja Hämeenlinnan voimalaitoksia, jotka myytiin vuonna 2006. Toisaalta lukuihin sisältyy Fortum Ploc, Fortum Wrocław, Fortum Liettua ja Fortum Espoo, jotka hankittiin vuosina 2005 ja 2006.

aina, kun se on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. Vuonna 2006 yhtiö toteutti kolmessa vesivoimalaitoksessaan perusparannushankkeita, joiden tuloksena ne tuottavat 7,1 gigawattituntia enemmän uusiutuvaa energiaa vuosittain. Tämä vastaa noin 350 sähkölämmitteisen omakotitalon vuosittaista sähkönkulutusta. Lisäksi Fortum otti käyttöön kaksi uutta biopolttoainetta käyttävää lämmityskattilaa Suomessa.

Vuonna 2006 vesivoiman ja biopolttoaineiden osuus Fortumin sähköntuotannosta oli 40%. Biopolttoaine- ja lämpöpumppujen osuus Fortumin lämmöntuotannosta oli 43%. Biopolttoaineiden kokonaiskäyttö nousi 9,1 terawattituntiin, jossa on 22% kasvua edellisestä vuodesta. Vuonna 2006 yhtiö jatkoi suuren biopolttoainetta käyttävän CHP-laitoksen valmistelua Tukholmaan, ja laitoksen ympäristölupahakemus toimitettiin viranomaisille. Suomessa Fortum päätti investoida kahteen uuteen biopolttoainetta ja turvetta käyttävään lämmityskattilaan.

Varmistaakseen eettisen ja ympäristömyönteisen biopolttoaineiden hankinnan, Fortum on liittynyt jäseneksi muun muassa WWF:n Global Forest and Trade Network -verkkoon.

Luonnonvarojen tehokas käyttö

Fortum edistää luonnonvarojen vastuullista käyttöä etsimällä ja toteuttamalla järjestelmällisesti energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä. Yhtiö edistää myös sivutuotteiden ja jätteiden hyötykäyttöä ja kierrätystä sekä jätepoltoaineiden käyttöä sähkön- ja lämmöntuotannossa. Energiatehokkuudella yhdistetyllä sähkön- ja lämmöntuotannolla (CHP) on merkittävä osa Fortumin energiantuotannossa. Vuonna 2006 yhtiö päätti aloittaa valmistelut uuden kaasukäyttöisen CHP-laitoksen rakentamisesta Espooseen. CHP- ja lämpövoimalaitosten osuus polttoaineiden kokonaiskäytöstä oli 81% vuonna 2006. Keskimääräinen polttoaineiden kokonaiskäytön tehokkuus laski edellisvuoteen verrattuna lauhdetuotannon lisääntyneen käytön johdosta.

Savukaasujen puhdistuksen sivutuotteena syntyvän kipsin hyötykäyttö pysyi edelleen korkeana, kun taas tuhkan hyötykäyttö laski 65%:iin lisääntyneen tuhkan määrän johdosta. Jätepoltoaineiden käyttö nousi 6% 1,6 terawattituntiin, joka on 3,7% Fortumin polttoaineiden kokonaiskäytöstä, pois lukien ydinpoltoaine.

Paikallisten ympäristövaikutusten vähentäminen

Fortum pyrkii vähentämään voimalaitosten paikallisia ympäristövaikutuksia hyväksi koetun teknologian sekä kehittyneiden käyttö- ja kunnossapitomenettelyiden avulla. Kaikki yhtiön suuret voimalaitokset on varustettu rikkidioksidia, typen oksideja ja hiukkaspäästöjä vähentävillä laitteilla. Vuonna 2006 Fortum investoi Haapaveden voimalaitoksen savukaasujen puhdistusjärjestelmään. Vesivoimatuoitannossa toteutetaan vesistöjen kunnostusprojekteja, joilla parannetaan uhanalaisten lajien elinympäristöjä ja tuetaan vesistöjen

virkestyskäyttöä. Vuoden 2006 aikana Fortum osallistui Ruotsissa Gullspång ja Klarälven -jokien sekä Sommen-järven kunnostusprojekteihin. Suomessa yhtiö osallistui Oulujoen kunnostukseen.

Kattava ympäristösertifiointi

Suurin osa Fortumin liiketoimintayksiköistä ja tytäryhtiöistä on sertifioinut ympäristöjärjestelmänsä ISO 14001 -standardin mukaisesti. Osalla yksiköistä on lisäksi käytössä ISO 9001/9002 -laatusertifikaatit ja OHSAS 18001 -turvallisuussertifikaatti. Vuonna 2006 uusia ympäristö-, laatu- ja turvallisuussertifikaatteja myönnettiin Fortum Heat Polska, Fortum DZT ja Fortum Czechochowa -lämpöyhtiöille Puolassa sekä Fortum Termestille Virossa. Ympäristö- ja laatusertifikaatit saivat Fortum Distribution Virossa sekä Fortum Markets Norjassa. Lisäksi Fortum Service sai Ruotsissa, Suomessa ja Isossa-Britanniassa turvallisuussertifikaatit. Nykyään sertifikaatit kattavat noin 95% Fortumin liiketoiminnasta. Hiljattain hankitut liiketoiminnat saavuttavat valmiuden sertifiointiin kolmen vuoden kuluessa ostopäivästä.

Ympäristöinvestoinnit

Vuonna 2006 Fortum investoi yhteensä 29 (40) miljoonaa euroa ympäristöön ja turvallisuuteen. Nämä investoinnit liittyvät etupäässä päästöjen hallintaan, patoturvallisuuteen ja radioaktiivisen jätteen käsittelyyn. Ympäristöön, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät käyttömenot olivat 29 (27) miljoonaa euroa, sisältäen ilmansuojelu-, maaperän suojele-, jätevedenkäsittely-, jätehuolto- ja työturvallisuushankkeita.

Fortumin tuotantolaitokset täyttävät nykyiset lainsäädännön vaatimukset. Vuonna 2008 voimaan astuva EU:n ympäristölainsäädäntö asettaa uusia vaatimuksia suurille voimalaitoksille. Suurin osa vaadituista toimenpiteistä on jo otettu huomioon eikä suuria investointitarpeita ole lähitulevaisuudessa näköpiirissä.

Ympäristövastuut hallinnassa

Fortum pyrkii järjestelmällisesti tunnistamaan ympäristö- ja turvallisuusrisit. Merkittävien yritysostojen ja projektien yhteydessä arvioidaan aina ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat. Fortum on selvittänyt aiempaan toimintaan liittyvät ympäristövastuut ja kirjannut tarvittavat varaukset ympäristövahingoista johtuviin tuleviin kunnostuskustannuksiin. Fortumin johdon tiedossa ei ole tapauksia, joilla olisi merkittäviä vaikutuksia yhtiön taloudelliseen asemaan. Vuoden 2006 tilinpäätökseen sisältyvistä pakollisista varauksista 13 miljoonaa euroa kohdistuu ympäristövastuisiin. Nämä varaukset liittyvät lähinnä saastuneen maaperän puhdistushankkeisiin.

Suomen ydinenergiain mukaisesti Fortum varautuu ydinjätehuollon tuleviin kustannuksiin. Fortumin osuus valtion ydinjätehuoltorahastossa kattaa vastuun täysin määrällisesti.

Hyvä yrityskansalaisuus

Hyvän yrityskansalaisuuden merkitys sisältyy Fortumin toiminnan tarkoitukseen: *Energiamme edesauttaa nykyisten ja tulevien sukupolvien elämää.*

Tässä yhteydessä sana "energia" merkitsee enemmän kuin vain sähköä ja lämpöä, jota tuotamme ja myymme. Halu olla hyvä yrityskansalainen ja monimuotoisesti edesauttaa ihmisten elämää on läsnä kaikessa toiminnassamme.

Asiakkaamme haluavat, että toimitamme juuri heidän yksilöllisiä tarpeitaan parhaiten vastaavia tuotteita ja palveluita kohtuulliseen hintaan. Vastataksemme asiakkaidemme tarpeisiin, kehitämme tuotteitamme ja palveluitamme jatkuvasti, ja samalla pyrimme edistämään ympäristöä säästävien energiamuotojen käyttöä.

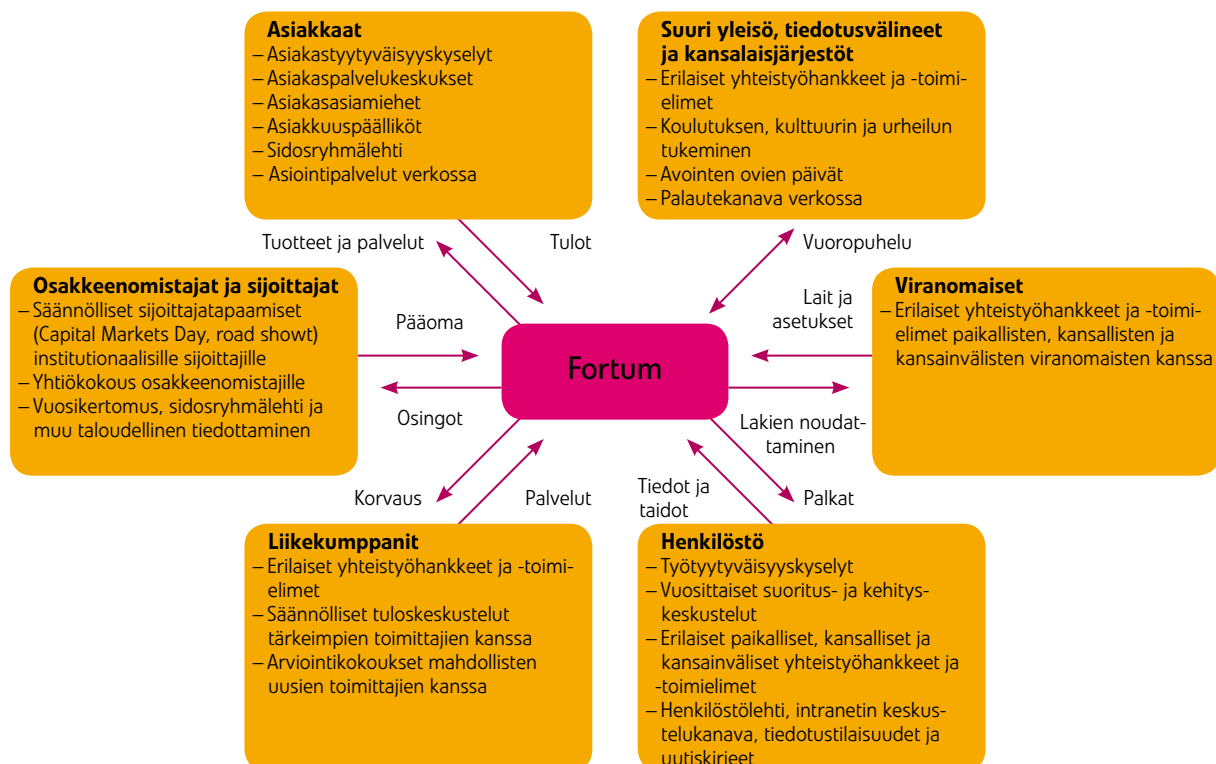
Kansalaiset haluavat meidän toimivan tavalla, joka on hyväksi yhteiskunnalle ja ympäristölle. Osallistumme yhteiskunnan toimintaan maksamalla veroja, olemalla hyvä työnantaja ja naapuri sekä tukemalla hyväntekeväisyyttä. Viestimme aktiivisesti ja avoimesti. Pyrimme vähentämään ympäristövaikutuksiamme uudistamalla laitoksiamme. Teemme tiivistä yhteistyötä kansallisten ja paikallisten ympäristöviranomaisten ja organisaatioiden kanssa. Tuemme toimialaamme liittyvää tutkimus- ja kehitystyötä ja teemme yhteistyötä yhteiskunnallisten kohteiden sekä kulttuurin ja urheilun parissa.

Henkilöstömme haluaa tehdä työtä yrityksessä, joka huolehtii työntekijöistään ja josta he voivat olla ylpeitä. Pyrimme edistämään työntekijöidemme hyvinvointia turvallisten työolosuhteiden ja kannustavan ilmapiirin avulla. Kunnioitamme yksilöiden ja ryhmien arvoja, ja tuemme tasa-arvoa.

Liikekumppanimme odottavat meiltä luotettavuutta yhteistyökumppanina ja eettisiä toimintatapoja. He arvostavat hyvää hinta-laatu suhdetta, joka vuorostaan parantaa asiakastytyväisyyttä.

Suomen valtio omisti vuoden 2006 lopussa 50,8% Fortumista ja ulkomaiset sijoittajat 35,4%. Loppuosa on suomalaisten instituutioiden ja noin 50 000 yksityisen **osakkeenomistajan** omistuksessa. He haluavat, että saavutamme taloudelliset tavoitteemme, jotta heidän sijoituksensa tuottaisi mahdollisimman hyvin. Fortumin osake on noterattu Helsingin Pörssissä ja sijoittajien päätökset vaikuttavat osakkeen hintaan. Jos Fortum tuottaa voittoa, osakkeenomistajille maksetaan osinkoa osingonjakopolitiikkamme mukaisesti noin 50–60% edellisen vuoden nettotuloksesta.

Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa

Henkilöstön kehittämiseen panostettiin muuttuvassa organisaatiossa

Nopeasti muuttuva organisaatio tarjoaa Fortumin henkilöstölle sekä mahdollisuuksia että haasteita.

Enemmistö työntekijöistä osallistui työpajaan, jossa keskusteltiin tiimien toiminnasta ja kuinka toiminta heijastaa Fortumin yhteisiä arvoja ja yrityskuvaa.

36

Henkilöstö

Fortum vuosikertomus 2006 – Liiketoimintakatsaus

Vuonna 2006 Fortumin palveluksessa oli keskimäärin 8 910 (8 939) henkilöä. Vuoden lopussa henkilöstön määrä oli 8 134 (8 955), joista 7 681 (8 769) oli vakinaisessa työsuhteessa. Vakinaisesta henkilöstöstä 3,7% oli osa-aikaisia. Fuusioiden ja uudelleenjärjestelyjen seurauksena irtisanottiin kaikkiaan 373 henkilöä. Irtisanomisista 292 johtui merkittävästä toiminnan uudelleenorganisoinnista Puolassa.

Naisten osuus koko henkilöstöstä oli 23% (22%) ja konsernin ja liiketoimintayksiköiden johtohenkilöstöstä 34% (32%). Naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteutumista tutkittiin Suomessa vuoden 2006 aikana perusteellisesti ja samalla laadittiin suunnitelma sen edistämiseksi.

Yritysostot ja -myynnit muovasivat organisaatiota

E.ON Finlandin (nykyisin Fortum Espoo) osto saatettiin loppuun kesäkuussa, ja sen noin 340 työntekijää liitettiin Fortumin organisaatioon syksyn aikana. Samaan aikaan 26 työntekijän voimalaitos Hämeenlinnassa ja 50 työntekijän voimalaitos Haapavedellä myytiin. Lisäksi Fortum myi syksyllä teollisuuden kunnossapitopalveluliiketoimintansa, joka työllisti noin 930 henkilöä. Suomessa aloitettiin asiakaspalvelujen ja eräiden sähkönsiirron toimintojen keskittäminen. Muutoksista huolimatta Fortumin organisaation maantieteellinen rakenne on kutakuinkin sama kuin edellisvuonna. Henkilöstöstä 77% työskentelee Suomessa tai Ruotsissa.

Kasvumahdollisuuksia eteenpäinpyrkiville ihmisille

Liiketoimintaympäristön ja Fortumin toimintojen muuttaminen asettaa henkilöstölle uusia osaamisvaatimuksia ja tarjoaa samalla mahdollisuuksia ammatilliseen kehittymiseen. Tehtäväkierto eri liiketoimintayksiköiden, toimintojen ja maiden välillä tukee tätä kehitystä erityisesti. Fortumissa työvoimasuunnittelua, yksiköiden välistä tehtäväkiertoa sekä henkilökohtaista urasuunnittelua tuetaan konserninlaajuisilla kehittämisprosesseilla. Vuotuinen kehityskeskustelu ja yksilöllinen kehittämissuunnitelma on jokaisen Fortumin työntekijän oikeus.

Vuonna 2006 sisäisessä työnhaussa oli 207 (229) avointa työpaikkaa ja siirtymisiä yksiköiden välillä tapahtui 215 (176). Fortumissa keskitytään tehtäväkierron ja monimuotoisuuden lisäämiseen myös johtoryhmissä. Kaikista liiketoimintayksiköiden johtoryhmien jäsenistä noin kolmannes siirtyi uuteen tehtävään vuonna 2006.

Työtyytyväisyys

Fortumin vuosittainen työtyytyväisyyskysely on työympäristön kehittämisen keskeisin väline. Sen avulla motivoidaan henkilökuntaa parantamaan työtapojaan ja keskinäistä yhteistyötään. Vastausprosentti vuoden 2006 työtyytyväisyyskyselyssä oli jälleen erinomainen, 82%.

Tulokset kertoivat parannuksista erityisesti seuraavilla alueilla: johtaminen, työilmapiiri, toiminnan innovatiivisuus ja henkilöstön henkinen hyvinvointi. Lisäksi yleinen työyhteisöindeksi nousi jälleen kahdella pisteellä ja on nyt erittäin hyvällä tasolla.

Tulokset osoittavat myös, että edellisvuosien kehittämisen painopistealueisiin keskittyminen on kannattanut –

Henkilöstö segmenteittäin 31. 12. 2006

	2006	Muutos % (05–06)	2005	2004
Sähköntuotanto	3 347	-22,7	4 330	4 377
Lämpö	2 290	-4,3	2 393	2 146
Sähkönsiirto	1 032	9,1	946	1 079
Markets	901	17,2	769	709
Muut toiminnot	564	9,1	517	583
Yhteensä	8 134	-9,2	8 955	8 891

Tunnusluvut

	2006	Muutos % (05–06)	2005	2004
Henkilöstö keskimäärin	8 910	–0,3	8 939	8 592
Henkilöstö 31.12., joista vakinaisessa työsuhteessa	8 134	–9,2	8 955	8 891
Naisia, %	23		22	25
Naisia johtotehtävissä, %	34		32	24
Koulutuspäiviä henkilöä kohti	4,0	8,10	3,7	3,0
Koulutuskulut, milj.euroa	7,5	–30,00	10,8	7,0
Terveystenhoitokulut*, euroa henkilöä kohti	445	–1,5	452	425
Virkistyskulut, % työajan palkoista*	0,4		0,4	0,4
Menetetty työpäivät – tapaturmataajuus (pidemmän kuin yhden päivän poissaolon aiheuttaneiden tapaturmien lukumäärä miljoonaa työtuntia kohden)	3,7	–22,9	4,8	5,9
Kuolemantapaukset	2	0	2	2

* Suomi

lähes kaikilla näistä alueista tapahtuu jatkuvaa kehittymistä. Alueisiin, joilla ei ole tapahtunut riittävä parantumista edellisvuodesta, kuuluivat henkilökohtaisen työmäärän tasapuolinen jakautuminen ja työntekijöiden käsitys mahdollisuuksistaan vaikuttaa omaan työhönsä. Myös suoritus- ja kehityskeskusteluprosessissa on edelleen kehitettävää. Liiketoimintayksiköissä on laadittu kyselytulosten perusteella yksityiskohtaiset kehitysuunnitelmat, ja niitä seurataan tarkasti myös konsernitason tasolla.

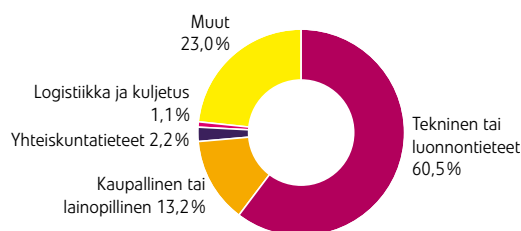
Johtamista kehitettiin järjestelmällisesti

Fortum on kehittänyt ja toteuttanut systemaattista johdon koulutusstrategiaansa johdonmukaisesti vuodesta 2002 lähtien. Sisäinen johdon koulustarjonta laajeni vuonna 2006 kahdella uudella ohjelmalla. Samanaikaisesti entisiä koulutusohjelmia jatkettiin.

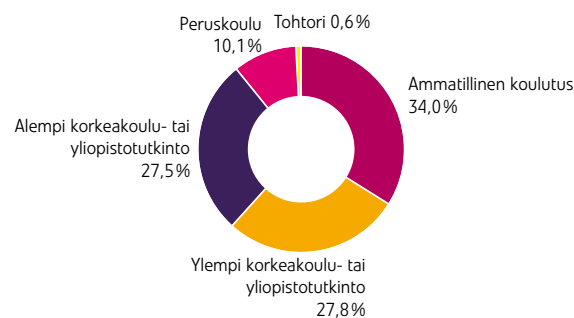
Ensimmäinen uusi ohjelma, Master, on sarja itsenäisiä koulutusjaksoja, jotka keskittyvät pääasiassa esimiesten päivittäisiin ihmisten johtamiseen ja kehittämiseen liittyviin haasteisiin. Ohjelman tavoitteena on yhtenäistää ja varmistaa johtamisen laatua Fortumissa. Tavoitteen tukemiseksi myös henkilöstöhallinnon tietojärjestelmää laajennetaan siten, että siihen sisällytetään vuoden 2007 alkupuoliskolla esimiesten käyttöön kehitettyjä toimintoja.

Toisessa uudessa ohjelmassa, Leading Fortum Forwardissa, Fortumin johtoryhmät osallistuvat tiimein useista jaksoista ja aiheista koostuvaan oppimisprosessiin,

Koulutustausta 31.12.2006, %

Koulutustaso 31.12.2006, %

Henkilöstö maittain 31.12.2006

	2006	Muutos % (05–06)	2005	2004
Ruotsi	3 321	–4,1	3 463	3 412
Suomi	2 976	–14,4	3 476	3 605
Puola	990	–16,6	1 187	924
Viro	280	–6,7	300	427
Norja	261	–2,6	268	286
Muut maat	306	17,2	261	237
Yhteensä	8 134	–9,2	8 955	8 891

jonka tavoitteena on kehittää johtamistaitoja, edistää strategian toteuttamista tukevaa johtamista ja vahvistaa tiimityöskentelyä.

Fortumin omiin johdon koulutusohjelmiin osallistui yhteensä 353 esimiestä. Konsernitason hankkeiden lisäksi henkilöstöä kehitettiin myös liiketoimintayksiköissä. Kaikkiaan henkilöstön kehittämiseen käytettiin vuonna 2006 7,5 (10,8) miljoonaa euroa. Fortumlaiset käyttivät koulutukseen aikaa keskimäärin 4,0 (3,9) päivää.

Kompassi osaksi päivittäistä työskentelyä

Fortumin kompassi on johtamistyökalu, joka kuvaa yksilöiden, tiimien ja koko konsernin johtamiseen tarvittavat tärkeimmät elementit. Kompassi varmistaa, että kaikilla on sama näkemys siitä, mikä on Fortumin toiminnan tarkoitus ja visio. Yhtiön yhteiset arvot luovat perustan kaikelle toiminnalle.

Kompassin työstämiseen ja sitä koskevan yhteisen ymmärryksen rakentamiseen panostettiin voimakkaasti vuonna 2006. Suurin osa Fortumin työntekijöistä osallistui työpajaan, jossa keskusteltiin oman tiimin käyttäytymismalleista ja toiminnasta sekä siitä, heijastavatko ne Fortumin yhteisiä arvoja ja brändiä. Tärkeä aihe työpajoissa oli myös Fortum yhteiskunnan jäsenenä. Tiimit pyrkivät tunnistamaan keskeisiä, konkreettisia kehitysalueita ja niiden vaatimia parannustoimenpiteitä. Samalla ymmärrys yhtiön yhteisistä arvoista sekä strategisista tavoitteista ja niiden yhteydestä päivittäiseen työhön kasvoi.

Kannustava palkitsemismalli tukee tavoitteiden saavuttamista

Fortumin palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on tukea yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamista vahvistamalla suorituskulttuuria. Sen avulla pyritään myös lisäämään houkuttelevuutta työnantajana. Fortumin tavoitteena on kilpailukykyinen palkitseminen jokaisessa toimintamaassa kustannustehokkuudesta tinkimättä. Esimerkiksi vuonna 2006 Suomessa ja Ruotsissa tehdyt vertailututkimukset vahvistivat, että Fortumin palkitsemismalli on kilpailukykyinen kummassakin maassa.

Palkan lisäksi lähes kaikilla fortumlaisilla on mahdollisuus vuositulospalkkioihin. Yksittäisen työntekijän tulospalkkiotavoitteet sovitaan vuosittaisessa suorituskeskustelussa. Lopullinen vuositulospalkkio perustuu sekä Fortum-konsernin ja kunkin liiketoimintayksikön taloudelliseen tulokseen että yksittäisen työntekijän tai tiimin suoriin tuloksiin. Tämän vuoksi keskimääräiset vuoden 2005 tulospalkkiot (jotka maksettiin vuonna 2006) vaihtelivat yksiköittäin ja työntekijöittäin. Vuonna 2006 maksettiin tulospalkkiona keskimäärin 3,0–8,5% työntekijän vuosipalkasta.

Fortumin henkilöstörähoito on toiminut vuodesta 2000 alkaen. Rahaston piiriin kuului keväällä 2006 3 659 suomalaista työntekijää, jolloin se maksoi jäsenilleen voittopalkkiona yhteensä 2,9 miljoonaa euroa.

Lisää tietoja palkitsemisesta on sivuilla 47–49.

Työtaturmien määrä väheni ja oli 3,7 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti. Se alitti selvästi asettamamme tavoitetaso, joka oli 4,0.

Turvallinen työpaikka kaikille

Fortumin tavoitteena on tarjota kaikille työntekijöille turvallinen työpaikka. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi työ turvallisuuden kehittämiseksi jatkui vuonna 2006. Vuoden aikana järjestettiin turvallisia työtapoja koskevaa koulutusta sekä tehostettiin Fortumin turvallisuuskäsikirjan ja siihen liittyvien toimintatapojen käyttöönottoa koko yhtiössä. Yhtiön johdon ja esimiesten pitämät lähes 4 000 turvallisuuden havainnointikierrosta paransivat myös yleistä tietoisuutta työturvallisuudesta ja lisäsivät sitoutumista siihen.

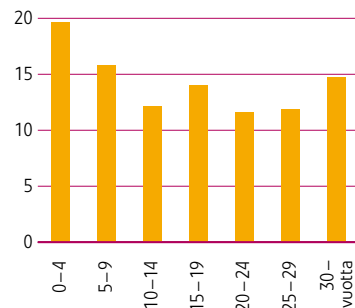
Vuoden 2006 loppuun mennessä yli 90% Fortumin henkilöstöstä oli osallistunut turvallisuuskoulutukseen. Työtaturmien ja muiden turvallisuuteen liittyvien tapausten ja parannusehdotusten järjestelmällisen kirjaimisen ja käsittelyn helpottamiseksi yhtiössä otettiin käyttöön konserninlaajuinen tietojärjestelmä.

Vuonna 2006 Fortumissa tapahtui 55 yli yhden päivän poissaoloa johtanutta työtaturmaa. Tämä tarkoittaa 3,7 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti, mikä alitti vuodelle 2006 asetetun tavoitetaso 4,0 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti. Vuoden 2007 tavoitetaso on alle 2 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti.

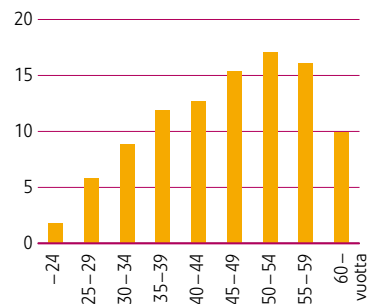
Vaikka tapaturmataajuus on alentunut, tapahtui Fortumissa vuonna 2006 kaksi kuolemaan johtanutta tapaturmaa.

Fortumin työntekijä menehtyi onnettomuudessa asiakkaan tuotantolaitoksessa, ja urakoitsijan työntekijä menehtyi onnettomuudessa kaukolämpöverkon rakennustyömaalla. Nämä onnettomuudet, kuten kaikki Fortumissa sattuvat onnettomuudet, on tutkittu perinpohjaisesti, jotta vastaavat onnettomuudet voidaan ehkäistä tulevaisuudessa. Nolla tapaturmaa -tavoitteen saavuttamiselle keskeistä on parantaa edelleen riskienarviointimenettelyä ja annettujen turvallisuusohjeiden noudattamista.

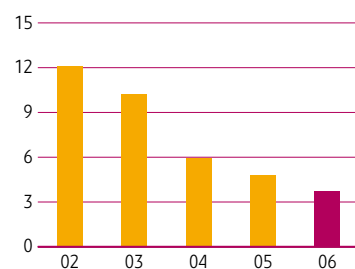
Työsuhteen kesto 31. 12. 2006, %

Ikäjakautuma 31. 12. 2006, %

Työtapaturmataajuus, kpl/milj. työtuntia

Turvallisuustunnusluvut

	2006	2005
Tapaturmataajuus, kpl/milj. työtuntia	3,7	4,8
Turvallisuuden havainnointikierroksia, kpl	4 000	1 500
Parannusehdotuksia ja läheltä piti -raportteja, kpl	1 950	1 650

Taloudelliset vaikutukset

Fortumin toiminta luo taloudellista hyvinvointia koko yhteiskuntaan yhtiön ja sen sidosryhmien välisten rahavirtojen kautta.

Näitä rahavirtoja ovat esimerkiksi asiakkailta tulevat myyntitulot, maksut tavarantoimittajille, palkat työntekijöille, osingot osakkeenomistajille ja investoinnit liiketoiminnan tulevaan kasvuun.

Suorat rahavirrat luovat monenlaisia epäsuoria taloudellisia vaikutuksia. Ne ovat yhteiskunnan kannalta yhtä tärkeitä, mutta vaikeita mitata. Fortumin epäsuorat vaikutukset liittyvät sen asiakkaiden ja tavarantoimittajien liiketoimintaan, luonnonvarojen käyttöön, asiantuntemuksen ja ammattitaidon kehittämiseen sekä uusiin innovaatioihin.

Palvelemme asiakkaita Pohjoismaissa ja Itämeren alueella

Fortum palvelee yli 1,3 miljoonaa sähköasiakasta ja 1,6 miljoonaa sähkönsiirtoasiakasta markkina-alueellaan. Yhtiö toimittaa asiakkailleen myös lämpöä ja kylmää sekä käyttö- ja kunnossapitopalveluita. Tukholmassa Fortum toimittaa myös kaasua. Vuonna 2006 tuotot asiakkailta jatkuvista liiketoiminnoista olivat 4 516 (3 983) miljoonaa euroa. Sähkönmyynti Suomessa oli 33% (31%) koko maan sähkönkulutuksesta ja Ruotsissa 20% (21%). Muilla markkina-alueilla osuudet olivat selvästi pienempiä.

Kansainvälinen toimittajaverkosto

Fortumin liiketoiminta on ensisijaisesti luonnon energianlähteiden jalostamista sähköksi ja lämmöksi. Noin puolet asiakkailta saaduista tuotoista maksetaan tavaroiden ja palvelujen toimittajille. Vuonna 2006 ostot tavarantoimittajilta olivat yhteensä 2 290 (1 672) miljoonaa euroa. Tästä summasta suomalaiset, ruotsalaiset ja venäläiset tavarantoimittajat kattoivat suurimman osan.

Työntekijöitä 15 maassa

Vuonna 2006 Fortum työllisti keskimäärin 8 910 (8 939) henkilöä 15 maassa. Yli 90% fortumlaisista työskentelee Suomessa, Ruotsissa ja Puolassa, mutta loppujen työpaikat sijaitsevat 12 eri maassa ympäri maailmaa. Palkat, palkkiot ja välilliset työantajakustannukset olivat 508 (481) miljoonaa euroa.

Pörssi-arvo kasvoi

Fortumilla oli vuoden 2006 lopussa yli 50 000 osakkeenomistajaa. Suomen valtio omisti 50,8% (51,5%) ja kansainväliset osakkeenomistajat 35,4% (33,2%) Fortumin osakekannasta. Varsinaiselle yhtiökokoukselle esitettiin, että Fortum maksaisi osakkeenomistajille vuodelta 2006 osinkoa yhteensä 1 119

Valtiot ja kunnat hyötyvät Fortumin työntekijöiden palkastaan maksamista tuloveroista.

(987) miljoonaa euroa eli 1,26 (1,12) euroa osaketta kohden. Fortumin osakkeen arvo nousi Helsingin Pörssissä kuluneen vuoden aikana 36%.

Verotuloja yhteiskunnalle

Vuonna 2006 Fortum maksoi jatkuvista liiketoiminnoista veroja 374 (298) miljoonaa euroa. Valtionhallinto ja kunnat hyötyvät myös Fortumin työntekijöiden palkastaan maksamista tuloveroista. Lisäksi Fortum maksoi polttoaineenkäytöstä ja päästöistä yhteensä 72 (63) miljoonaa euroa ympäristöveroja ja -maksuja.

Investoinnit kasvoivat

Fortum osti vuonna 2006 E.ON Finland Oyj:n (nykyisin Fortum Espoo) ja enemmistöosuuden kahdesta puolalaisesta kaukolämpöyhtiöstä. Venäjällä yhtiö lisäsi omistussuuttaan Territorial Generating Company No. 1 -yhtiössä hieman yli 25%:iin. Fortumin kasvuinvestoinnit olivat yhteensä 972 (182) miljoonaa euroa, ja liiketoimintojen myynnistä saatiin 125 (56) miljoonan euron tulot.

Tukea tutkimukselle, koulutukselle, kulttuurille ja urheilulle

Fortumin Säätiö jakoi yhteensä 510 000 euroa energia-alan tutkimus- ja kehitystyölle. Vuoden aikana Fortum myös jatkoi yhteistyötään useiden koulujen ja yliopistojen kanssa.

Suomessa Fortum lahjoitti yhteensä 280 000 euroa erilaisiin hyväntekeväisyyskohteisiin. Näitä olivat muun muassa lapsi- ja nuorisotyön projektit sekä ympäristö- ja kulttuuriprojektit.

Fortum oli myös WWF:n lasten ympäristöohjelman pääyhteistyökumppani Suomessa ja lahjoitti 100 000 euroa John Nurminen Säätiön Puhdas Itämeri -projektiin.

Fortumin kulttuuritukea jaettiin muun muassa Tukholman Folkoperanille, Suomalaiselle Kamariorkesterille ja näyttelykeskus WeeGeelle Espoossa.

Urheilun saralla suurimmat sponsorointikohteet olivat Ruotsin yleisurheiluliitto, Suomen alppihiihtomaajoukkue ja Norjan hiihtoliitto.

Esimerkkejä Fortumin lahjoituksista hyväntekeväisyyteen, ja sponsorointikohteita

Urheilu:	Alppihiihdon maailman cup osakilpailut Levillä ja Åressa
	FC Honka
	Finlandia Junior Games ja Stafettkarnevalen
	Holmenkollen Ski Association
	Suomen alppihiihtomaajoukkue
	Suomen Paralympiakomitea
	Ruotsin yleisurheiluliitto
Kulttuuri:	Suomalainen Kamariorkesteri
	Folkoperan
	Jean-Baptiste Vuillaume -arvoviulu
	Millennium-teknologiapalkinto WeeGee-talo
Yhteiskunta:	Suomen Lasten ja Nuorten Säätiö – Kalevalan Sankarit
	Punaisen Ristin omaishoitajatyö
	WWF Naturewatch

Taloudellisten vaikutusten jakautuminen eri sidosryhmien välillä, milj. euroa

	2006	2005
Tuotot asiakkailta	4 516	3 983
Tuotteista ja palveluista asiakkailta saatavat tulot sekä rahoitustuotot		
Ostot tavarantoimittajalta	-2 290	-1 672
Suoritukset raaka-aineiden, tavaroiden ja palveluiden toimittajille		
Korvaukset henkilöstölle	-508	-481
Palkat, korvaukset ja muut välilliset työnantajakustannukset		
Korvaukset rahoittajille ja osakkeenomistajille	-1 180	-767
Sijoittajille maksetut osingot, korot ja rahoituskulut		
Verot	-374	-298
Fortumin maksamat verot		
Ylläpitoinvestoinnit	-412	-291
Investoinnit kuluvaan käyttöomaisuuteen		
Yli/alijäämä	-248	474
Käyttöomaisuuden myynnit	125	56
Liiketoiminnan tai laitosten divestoinneista saadut tuotot		
Kasvuinvestoinnit	-972	-182
Investoinnit liiketoiminnan laajentamista varten		
Pääoman takaisinmaksut	464	-1 022
Rahoittajille/lta maksetut/saadut lainanlyhennykset/lainan nostot		
Luovutettujen liiketoimintojen kassavirta	-	1 317
Kassan muutokset	-631	643

*Energiaa hyvälle päätöksille
joka päivä.*

Hallinto ja johtaminen

Fortumin pääkonttori sijaitsee Espoossa ja yhtiö on listattu Helsingin Pörssiin. Hallinto perustuu Suomen lainsäädäntöön ja Fortumin yhtiöjärjestykseen.

Fortum noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiä koskevaa Corporate Governance -suositusta sillä poikkeuksella, että yhtiökokousta ei avusta hallituksen jäsenten nimittämisessä hallituksen nimitys- ja palkkiovaliokunta vaan yhtiökokouksen asettama osakkeenomistajien nimitysvaliokunta.

Fortum julkaisee vuosittain Suomen lainsäädännön mukaiset tilinpäätöstiedotteet ja osavuositarkastukset suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kansainvälinen IFRS-raportointistandardi otettiin käyttöön vuonna 2005.

Lisäksi Fortum noudattaa Helsingin Pörssin sääntöjä.

Hallintoelimet

Fortum-konsernin hallinnosta ja toiminnasta vastaavat yhtiökokous, hallintoneuvosto, hallitus ja sen kaksi valiokuntaa sekä toimitusjohtaja konsernin johtoryhmän avustuksella. Hallitus valvoo yhtiön tuloskehitystä, hallintoa ja organisaatiota osakkeenomistajien puolesta. Hallintoneuvosto, hallitus ja konsernin johtoryhmä ovat erillisiä hallintoelimiä, eikä yksittäinen henkilö voi olla jäsen kuin yhdessä näistä.

Operatiivisesta toiminnasta konsernitasolla vastaa toimitusjohtaja konsernin johtoryhmän avustamana. Liiketoimintayksiköiden toiminnasta vastaavat yksiköiden johtajat liiketoimintayksikkönsä johtoryhmän avustamina (katso s. 3, konsernirakenne).

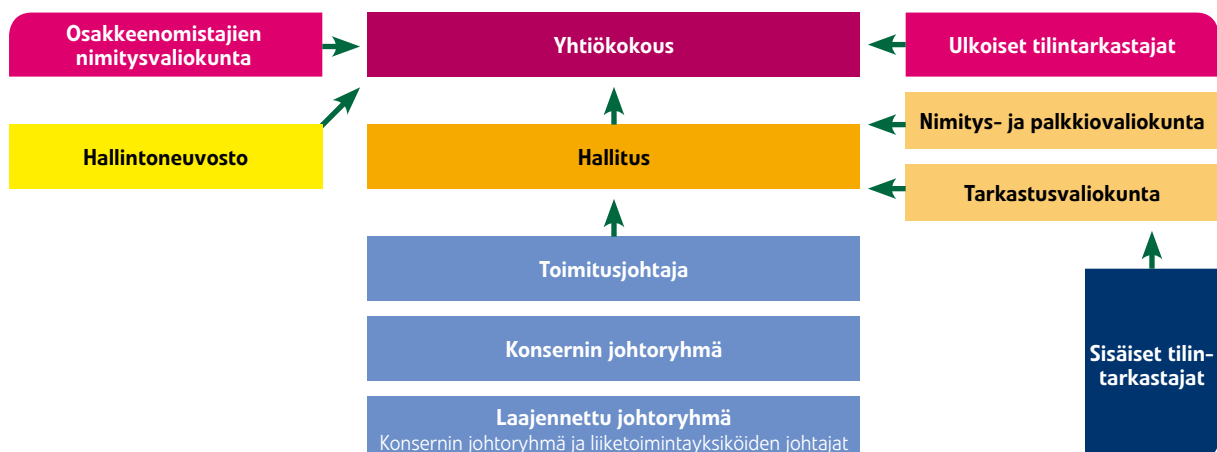
Fortumin organisaatiolle on luonteenomaista vallan ja vastuun jako ja delegointi liiketoimintayksiköille. Kullakin liiketoimintayksiköllä on oma henkilöstönsä ja muut resurssit.

Yhtiökokous

Osakkeenomistajat käyttävät oikeuttaan tehdä yhtiöön liittyviä päätöksiä laillisesti koolle kutsutussa yhtiökokouksessa olemalla itse läsnä tai valtuutettujen edustajiansa kautta. Yhtiöjärjestyksen mukaisesti kutsun yhtiökokoukseen toimittaa hallitus. Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään seitsemäntoista päivää ennen yhtiökokousta julkaisemalla se kahdessa hallituksen määräämässä sanomalehdessä. Varsinainen yhtiökokous pidetään kerran vuodessa viimeistään kesäkuussa. Yhtiökokouksen tehtäviin kuuluvat muun muassa emoyhtiön ja konsernin tuloslaskelman sekä taseen vahvistaminen, maksettavista osingoista päättäminen, hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten nimittäminen ja heidän palkkioistaan päättäminen sekä tilintarkastajan valitseminen. Ylimääräinen yhtiökokous on pidettävä, kun hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai milloin se lain mukaan muuten on pidettävä.

Yhtiökokoukseen saavat osallistua sellaiset yhtiön osakkeenomistajat, jotka on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n ylläpitämään osakasluetteloon vähintään kymmenen päivää ennen kokousta. Hallintarekisteröidyt osakkeenomistajat voidaan merkitä yhtiön osakasluetteloon tilapäisesti yhtiökokoukseen osallistumista varten.

Saadakseen osallistua yhtiökokoukseen osakkeenomistajan on ilmoitauduttava yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä, joka voi olla aikaisintaan 10 päivää ennen kokousta. Asia, jonka osakkeenomistaja haluaa käsiteltäväksi yhtiökokouksessa, on esitettävä kirjallisesti

hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää yhtiökokoukseen.

Yhtiökokouksen päätöksen mukainen osinko maksetaan niille osakkeenomistajille, jotka osingonmaksun täsmäytyspäivänä on merkitty yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajien nimitysvaliokunta

Fortumin vuoden 2006 varsinaisen yhtiökokouksen päätöksellä asetettiin osakkeenomistajien nimitysvaliokunta avustamaan varsinaista yhtiökokousta. Valiokunnan tehtävänä on valmistella hallituksen jäseniä ja hallituspalkkioita koskevat ehdotukset seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle. Nimitysvaliokuntaan valitaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajat ja hallituksen puheenjohtaja asiantuntijajäsenenä. Osakkeenomistajia valiokunnassa edustavien jäsenten nimittämis-oikeus on niillä kolmella osakkeenomistajalla, joiden osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä on suurin yhtiökokousta edeltävän marraskuun 1. päivänä ja joiden omistusoikeus on merkitty arvo-osuusjärjestelmään. Mikäli osakkeenomistaja ei haluaisi käyttää nimeämis-oikeuttaan, nimeämis-oikeus siirtyy seuraavaksi suurimmalle omistajalle.

Marraskuussa 2006 osakkeenomistajien nimitysvaliokuntaan valittiin seuraavat henkilöt: **Markku Tapio** (puheenjohtaja), johtaja, KTM; **Harri Sailas**, toimitusjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ja **Jorma Huuhtanen**, pääjohtaja, Kansaneläkelaitos.

Valiokunta päätti 30.1.2007 pidetyssä kokouksessa ehdottaa 28.3.2007 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle tulevaksi toimikaudeksi seuraavia hallituksen jäseniä: Peter Fagnäs puheenjohtajaksi, Birgitta Kantola varapuheenjohtajaksi sekä Esko Aho, Birgitta Johansson-Hedberg, Matti Lehti, Marianne Lie ja Christian Ramm-Schmidt jäseniksi.

Hallintoneuvoston tehtävät ja kokoonpano

Hallintoneuvoston tehtävänä on huolehtia osakkeenomistajien etujen turvaamisesta. Hallintoneuvoston tärkeimmät tehtävät ovat yhtiön hallinnon valvominen, lausunnon antaminen varsinaiselle yhtiökokoukselle tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta sekä sellaisten ehdotusten käsitteleminen, jotka koskevat yhtiön toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai organisaation olennaista muuttamista.

Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuoden mittaiseksi toimikaudeksi. Hallintoneuvoston jäseneksi ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 68 vuotta.

Hallintoneuvostoon kuuluu vähintään kuusi ja enintään 12 jäsentä. Helmikuussa 2007 jäseniä oli 11. Hallintoneuvoston kokouksiin osallistuu myös henkilöstöryhmien edustajia, jotka eivät ole hallintoneuvoston jäseniä. Kokous on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Vuonna 2006 hallintoneuvosto kokoontui viisi kertaa.

Keskimääräinen läsnäoloprosentti näissä kokouksissa oli 72.

Vuoden 2006 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallintoneuvostoon valittiin yhden vuoden toimikaudeksi seuraavat henkilöt:

Timo Kalli, s. 1951, kansanedustaja, hallintoneuvoston puheenjohtaja

Rakel Hiltunen, s. 1940, kansanedustaja, hallintoneuvoston varapuheenjohtaja

Martti Alakoski, s. 1953, Kurikan kaupunginvaltuuston toinen varapuheenjohtaja

Lasse Hautala, s. 1963, kansanedustaja

Mikko Immonen, s. 1950, kansanedustaja

Kimmo Kalela, s. 1941, teollisuusneuvos

Kimmo Kiljunen, s. 1951, kansanedustaja

Jari Koskinen, s. 1960, kansanedustaja

Sirpa Paatero, s. 1964, kansanedustaja

Oras Tynkkynen, s. 1977, kansanedustaja

Ben Zyskowitz, s. 1954, kansanedustaja

Henkilöstön edustajina Fortumin hallintoneuvostossa olivat **Jouni Koskinen**, **Tapio Lamminen** ja **Satu Viranko**.

Hallintoneuvoston jäsenten omistamat osakkeet 31.12.2006

	Osakkeet	Muutos
Rakel Hiltunen	200	200
Kimmo Kalela	2 200	-1 000

Hallintoneuvoston jäsenten palkkiot

Kullekin hallintoneuvoston jäsenelle maksetaan kiinteä kuukausipalkkio ja kokouspalkkio. Henkilöstöryhmien edustajat saavat vain kokouspalkkion. Jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön matkustussääntöjen mukaisesti matkakorvauksiin. Hallintoneuvoston jäsenille ei tarjota optioita, optiolainoja eikä mahdollisuutta osallistua muihin kannustinohjelmiin. Fortumilla ei myöskään ole heitä koskevaa eläkejärjestelmää.

Varsinainen yhtiökokous 16.3.2006 vahvisti seuraavat palkkiot hallintoneuvoston jäsenille:

Palkkiot hallintoneuvoston jäsenille, euroa/kk

	2006	2005	2004
Puheenjohtaja	1 000	1 000	1 000
Varapuheenjohtaja	600	600	600
Jäsenet	500	500	500
Kokouspalkkio	200	200	200

Fortumin hallintoneuvostolle maksamat kokonaispalkkiot, euroa

	2006	2005	2004
Hallintoneuvoston puheenjohtaja	13 200	12 800	10 200
Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja	8 400	8 000	8 600
Muut hallintoneuvostonjäsenet	63 500	67 800	66 900

Fortumin yhtiökokous pidetään 28. maaliskuuta 2007 Helsingissä.

Hallitus

Hallitus vastaa konsernin hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokouksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksen tehtävä on yhtiön strateginen kehittäminen ja sen liiketoiminnan valvonta ja ohjaaminen. Hallitus päättää konsernin keskeisistä toimintaperiaatteista, vahvistaa yhtiön vuosittaisen toimintasuunnitelman ja tilinpäätöksen sekä osavuositarkastukset. Lisäksi se päättää merkittävistä investoinneista, vahvistaa yhtiön arvot ja toimintaperiaatteet sekä valvoo niiden toteutumista. Hallitus nimittää myös yhtiön toimitusjohtajan, varatoimitusjohtajat ja toimitusjohtajan välittömät alaiset sekä päättää heidän palkkioistaan, vahvistaa konsernin johtoryhmän ja konsernin ylimmän organisaatio- ja toimintarakenteen sekä määrittelee yhtiön osinkopolitiikan.

Hallitukseen kuuluu viidestä seitsemään jäsentä.

Yhtiökokous valitsee jäsenet yhden vuoden mittaiseksi toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavaan ensimmäiseen varsinaiseen yhtiökokoukseen. Kokous on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Hallituksen jäseneksi ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 68 vuotta.

Vuoden 2006 varsinaisessa yhtiökokouksessa valittiin hallitukseen seuraavat henkilöt:

Peter Fagernäs, s. 1952, hallituksen puheenjohtaja
Birgitta Kantola, s. 1948, hallituksen varapuheenjohtaja
Esko Aho, s. 1954
Birgitta Johansson-Hedberg, s. 1947
Matti Lehti, s. 1947
Marianne Lie, s. 1962
Christian Ramm-Schmidt, s. 1946

Tarkempia tietoja hallituksen jäsenistä on sivuilla 56–57.

Vuonna 2006 hallitus kokoontui kymmenen kertaa, joista kaksi oli puhelinkokouksia. Keskimääräinen läsnäolo-prosentti hallituksen kokouksissa oli 88,6. Yhtiön operatiivisen ja taloudellisen kehityksen ohjauksen ja valvonnan lisäksi tärkeimpiä aiheita vuoden aikana olivat Fortumin strategia, sähkömarkkinoiden kehitys ja E.ON Finland Oyj:n ostoon liittyvät asiat. Hallituksen kokouksissa käsiteltiin myös Venäjän liiketoimintaan liittyviä kysymyksiä.

Hallituksen jäsenet eivät ole palvelussuhteessa yhtiöön ja he ovat riippumattomia. Riippumattomalla tarkoitetaan sitä, että hallituksen jäsenellä ei ole olennaista suhdetta Fortumiin hallituksen jäsenyyttä lukuun ottamatta ja että hän on riippumaton yhtiön merkittäviin osakkeenomistajiin nähden.

Hallituksen jäsenten omistamat osakkeet 31. 12. 2006

	Osakkeet	Muutos
Peter Fagernäs	30 591	0
Christian Ramm-Schmidt	1 000	–

Toimitusjohtaja, talousjohtaja ja lakiasiainjohtaja (joka on hallituksen sihteeri) osallistuvat hallituksen kokouksiin säännöllisesti. Muut johtoryhmän jäsenet osallistuvat kokouksiin tarvittaessa tai hallituksen kutsusta.

Hallituksen puheenjohtaja valmistelee hallituksen kokouksissa käsiteltävät ja päätettävät asiat yhdessä toimitusjohtajan kanssa.

Hallitus toimii hyväksymänsä työjärjestyksen mukaan. Seuraavassa esitetään työjärjestyksen pääkohdat.

Hallituksen työjärjestys

Tärkeimmät tehtävät

- Yhtiön liiketoiminnan ja toimialojen strateginen kehittäminen ja ohjaus
- toiminnan järjestäminen lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti
- osinkopolitiikan määrittely
- kirjanpidon ja taloushallinnon asianmukainen järjestäminen
- ylimmän johdon nimittäminen
- keskeisten riskien analysointi ja niitä koskevien ohjeiden antaminen toimitusjohtajalle
- vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin vahvistaminen
- osavuositarkastusten, vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen hyväksyminen

- osakeyhtiölaissa määriteltyjen hallituksen tehtävien hoitaminen
- merkittävistä investoinneista päättäminen
- valiokuntien jäsenten nimittäminen.

Hallituksen toiminnan arviointi

- Vuotuinen itsearviointi.

Hallituksen kokouksia koskevat menettelytavat

- Kokoukset kutsutaan koolle sovittun aikataulun mukaisesti käsittelemään sovittuja teemoja ja muita asioita sekä tarvittaessa
- puheenjohtaja laatii kokouksen asialistan toimitusjohtajan ja hallituksen sihteerin esitysten pohjalta
- hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan pyynnöstä puheenjohtaja kutsuu kokouksen koolle käsittelemään yksittäisiä asioita
- kokouksessa käsitellään valiokuntien ja toimitusjohtajan raportit
- aineisto toimitetaan hallituksen jäsenille viimeistään viisi päivää ennen kokousta.

Hallituksen valiokunnat

Hallitus nimittää kolmijäsenisen tarkastusvaliokunnan sekä nelijäsenisen nimitys- ja palkkiovaliokunnan. Valiokuntien kokoukset ovat päätösvaltaisia, kun läsnä on enemmän kuin puolet jäsenistä. Kummankin valiokunnan jäsenet ovat hallituksen jäseniä. Valiokuntien jäsenten toimikausi on yksi vuosi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Kaikilla hallituksen jäsenillä on oikeus osallistua valiokuntien kokouksiin. Hallituksen sihteeri toimii valiokuntien sihteerinä.

Hallitus on hyväksynyt valiokunnille kirjalliset toimintaohjeet, joiden pääkohdat esitetään seuraavassa.

Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta sen valvontatehtävien hoitamisessa. Tarkastusvaliokunta valvoo taloudellista raportointia, kirjanpitoa ja sisäisen valvonnan ja taloudellisten riskien hallintaa. Lisäksi se valmistelelee yhtiön ulkoisten tilintarkastajien valintaa sekä seuraa heidän riippumattomuuttaan ja toimintaansa.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimi vuonna 2006 Birgitta Kantola ja jäseninä toimivat Birgitta Johansson-Hedberg ja Christian Ramm-Schmidt. Tarkastusvaliokunta kokoontui vuonna 2006 viisi kertaa.

Tärkeimmät vuoden aikana käsitellyt asiat olivat tarkastusvaliokunnan toimintaohje, IFRS-raportointiin liittyvät kysymykset, sisäinen tarkastussuunnitelma ja -raportointi, tilintarkastussuunnitelma ja keskustelut havainnoista tilintarkastajien kanssa, yrityksen riskienhallinta ja osavuositarkastusten tarkistaminen sekä toiminnan itsearviointi.

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan tehtävänä on käsitellä, arvioida ja tehdä hallitukselle esityksiä konsernin ja sen johdon palkkausrakenteista sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestel-

mistä ja valmistella osaltaan konsernin nimityskysymyksiä.

Vuonna 2006 nimitys- ja palkkiovaliokunnan puheenjohtajana toimi Peter Fagnäs ja jäseninä toimivat Esko Aho, Marianne Lie ja Matti Lehti. Valiokunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2006. Tärkeimmät asiat olivat johtajien työn arviointi, palkkiojärjestelmä ja konsernin pitkän aikavälin kannustinohjelmät.

Hallituksen jäsenten toiminnan arviointi

Fortumin hallitus tekee vuotuisen itsearvioinnin oman toimintansa kehittämiseksi. Siinä arvioidaan työn tehokkuutta, hallituksen kokoa ja kokoonpanoa, kokouksissa käsiteltävien asioiden valmistelua ja keskustelun avoimuutta sekä hallituksen jäsenten mahdollisuutta itsenäiseen päätöksentekoon.

Hallituksen jäsenten palkkiot

Varsinainen yhtiökokous vahvisti seuraavat palkkiot hallituksen jäsenille:

Hallitusten jäsenten palkkiot, euroa/vuosi

	2006	2005	2004
Puheenjohtaja	55 000	55 000	49 500
Varapuheenjohtaja	42 000	42 000	38 500
Jäsenet	30 000	30 000	27 500
Kokouspalkkio/kokous	500	500	500

Jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön matkustussääntöjen mukaisiin matkakorvauksiin. Hallituksen jäsenille ei tarjota optioita, optiolainoja eikä mahdollisuutta osallistua muihin kannustinohjelmiin. Yhtiöllä ei ole eläkejärjestelmää, joka koskisi sellaisia hallituksen jäseniä, jotka eivät ole palkkasuhteessa yhtiöön.

Fortumin hallitukselle maksamat kokonaispalkkiot, euroa

	2006	2005	2004
Hallituksen puheenjohtaja	63 000	60 925	56 100
Hallituksen varapuheenjohtaja	50 500	48 725	44 200
Muut hallituksen jäsenet	189 500	179 875	156 525

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan tehtävä on johtaa konsernin liiketoimintaa ja hallintoa Suomen osakeyhtiölain, muun lainsäädännön ja hallituksen ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajan tukena konsernin johtamisessa on konsernin johtoryhmä.

Yhtiön hallitus arvioi toimitusjohtajan työtä vuosittain. Arviointi perustuu objektiivisiin kriteereihin, joita ovat muun muassa yhtiön tulos ja nimitys- ja palkkiovaliokunnan toimitusjohtajalle asettamien tavoitteiden saavuttaminen. Nimitys- ja palkkiovaliokunta määrittelee arvioinnin perusteella toimitusjohtajan palkkiotason, jonka se esittää hallituksen hyväksyttäväksi. Mikäli Fortum irtisanoo toimitusjohtajan, tämä on oikeutettu saamaan 24 kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.

Lisätietoja toimitusjohtajan palkitsemisesta on tilinpäätöksen sivulla 48.

Konsernin johtoryhmä

Konsernin johtoryhmään kuuluu seitsemän jäsentä mukaan lukien toimitusjohtaja, jolle johtoryhmän jäsenet raportoivat. Konsernin lakiasiaintoimitusjohtaja toimii johtoryhmän sihteerinä. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti kuukausittain. Lisäksi pidetään strategiaa, liiketoimintasuunnittelua ja tulosta koskevia kokouksia.

Konsernin johtoryhmä muun muassa asettaa strategiset tavoitteet, laatii konsernin vuotuisen liiketoimintasuunnitelman, seuraa tuloskehitystä, suunnittelee ja päättää investoinneista, päättää yritysjärjestelyistä sekä seuraa tärkeimpiä päivittäisiä liiketoimintoja ja operatiivisten päätösten toteutusta. Johtoryhmän jäsenet ja heidän vastualueensa esitellään sivuilla 58–59.

Johtoryhmän osakeomistus

Osakkeet	31. 12. 2006	31. 12. 2005	Muutos
Lilius Mikael	170 050	150 050	20 000
Frisk Mikael	14 900	14 900	0
Karttinen Timo	30 000	18 870	11 130
Kuula Tapio	50 050	50 050	0
Laaksonen Juha	20 000	20 000	0
Lundberg Christian	30 000	20 000	10 000
Teir-Lehtinen Carola	23 000	17 970	5 030

Palkitsemisperiaatteet

Fortum tarjoaa kilpailukykyisen kokonaispalkan konsernijohdolle ja muulle johdolle. Tarkoituksena on avainresurssien saaminen yhtiöön ja heidän sitouttamisensa. Kokonaispalkka on suunniteltu siten, että peruspalkka on kilpailukykyinen, mutta samalla kohtuullinen. Palkan lisäksi tarjotaan tarkoituksenmukaiset muut edut, haasteellisia lyhyen aikavälin kannustimia sekä osakepohjaisia pitkän aikavälin kannustimia. Kunkin johtajan kokonaispalkka määräytyy konsernin palkitsemisperiaatteiden mukaisesti. Palkkioita määritettäessä otetaan huomioon yrityksen taloudellinen tulos sekä ulkoiset, itsenäisten tahojen toimittamat tilastotiedot palkitsemisesta, erityisesti vastaavissa yrityksissä ja vastaavissa tehtävissä. Palkitsemisperiaatteista päättää hallitus.

Vuosipalkkiojärjestelmä

Fortumin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä (jäljempänä vuosipalkkio) tukee konsernin arvojen, taloudellisten tavoitteiden ja rakennemuutosten toteuttamista. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että yksittäisten työntekijöiden tulostavoitteet eivät poikkea heidän liiketoimintayksikkönsä ja konsernin tavoitteista. Suuri osa fortumlaisista kuuluu tulos- ja suoritusidonnaiseen palkitsemisjärjestelmään.

Ylimmän johdon suorituspalkkioiden määrätymisperusteet vahvistaa hallitus vuosittain nimitys- ja palkkiovaliokunnan esityksen pohjalta. Toimitusjohtajalle ja konsernin

johtoryhmälle maksetaan palkan ja luontoisetujen lisäksi vuosittaiseen suoritukseen perustuvaa palkkiota. Ylimpään johtoon kuuluville johtajille maksettavien vuosipalkkioiden määrä riippuu konsernin taloudellisesta tuloksesta ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Vuosipalkkioiden tavoitetaso ylimmällä johdolla on 25%, kuitenkin enintään 40% saajan vuosipalkasta luontoisetuineen.

Liiketoimintayksiköiden johtajien palkkiot määräytyvät sekä liiketoimintayksikön että koko konsernin tuloksen perusteella. Liiketoimintayksikön johtajan ja hänen esimiehensä välillä käydään aina alkuvuodesta suorituskeskustelu, jossa sovitaan johtajan henkilökohtaisen suorituksen arvioinnin perusteista.

Konsernin johtoryhmälle, toimitusjohtaja mukaan lukien, maksettiin vuonna 2006 969 197 euroa suorituspalkkioita, mikä vastaa 0,27%:ia konsernin maksamista palkoista ja palkkioista.

Lisätietoja vuosipalkkiojärjestelmästä on sivulla 38.

Pitkän aikavälin kannustinohjelmat

Vuonna 2003 käynnistetty Fortumin avainhenkilöiden pitkän aikavälin osakekannustinjärjestelmä tukee konsernin pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista sitouttamalla avainhenkilöt.

Järjestelmä on Fortum-konsernin ylimmälle johdolle ja avainhenkilöille tarkoitettu suoritusperusteinen pitkän aikavälin kannustinohjelma. Järjestely jakaantuu vuosittain alkaviin kuusivuotisiin osakeohjelmiin, joille kullekin tarvitaan hallituksen hyväksyntä. Noin 150 hallituksen valitsemaa avainhenkilöä on mukana ainakin yhdessä kuudesta meneillään olevasta pitkän aikavälin ohjelmasta. Vuoden 2006 lopussa hallitus hyväksyi vuodeksi 2007 noin 120 henkilöä mukaan ohjelmiin, joiden ansaintajakso on meneillään vuonna 2007. Vuosina 2006–2011 toteutettava ohjelma on tarkoitettu vain henkilöille, jotka eivät ole mukana optio-ohjelmissa.

Kukin osakeohjelma alkaa kolmivuotisella ansaintajaksoilla, jota seuraa kolmivuotinen rajoitusjakso. Sen päätyttyä

Fortumin maksamat toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkkiot, euroa

	2006	2005	2004
Palkka ja luontoisedut			
Toimitusjohtaja	795 844	769 164	732 312
Johtoryhmän muiden jäsenten palkkiot yhteensä	1 415 023	1 460 323	1 521 137
Suorituspalkkiot			
Toimitusjohtaja	384 582	365 700	336 864
Johtoryhmän muiden jäsenten palkkiot yhteensä	584 615	708 777	561 031
Yhteensä			
Toimitusjohtaja	1 180 426	1 134 864	1 069 176
Johtoryhmän muiden jäsenten palkkiot yhteensä	1 999 638	2 169 100	2 082 169

Fortumin johtoryhmän jäsenten optio-omistukset 31. 12. 2006

Nimi	2001A saatu	2001B saatu	2002A saatu	2002B saatu	2002B jäljellä
Lilius Mikael	200 000	200 000	340 000	340 000	–
Frisk Mikael	100 000	100 000	150 000	150 000	–
Karttinen Timo	50 000	75 000	90 000	120 000	–
Kuula Tapio	100 000	100 000	200 000	200 000	–
Laaksonen Juha	100 000	100 000	250 000	175 000	–
Lundberg Christian			150 000	175 000	–
Teir-Lehtinen Carola	100 000	100 000	150 000	150 000	55 970

Fortumin johtoryhmällä ei ollut 31. 12. 2006 jäljellä olevia optio-osuuksia optio-ohjelmissa 2001A, 2001B ja 2002A

järjestelyn piiriin kuuluva saa ennalta määrätyn kappalemäärän Fortumin osakkeita. Osallistujalle kolmen vuoden ansaintajakson jälkeen myönnettävien osakeoikeuksien määrä perustuu siihen, miten Fortum saavuttaa hallituksen määrittämät vuosittaiset tulostavoitteet, sekä siihen, miten kukin osallistuja saavuttaa henkilökohtaiset vuosittaiset suoritusavoitteensa. Ennen kuin osakkeet toimitetaan osallistujalle, yhtiö vähentää osallistujan maksettavaksi kertyneet verot ja muut maksut. Jäljelle jäävä osuus (Suomessa tällä hetkellä noin 40–50 %) toimitetaan osallistujalle Fortumin osakkeina.

Osallistujalle kolmivuotisen ansaintajakson jälkeen mahdollisesti myönnettävien osakkeiden arvo ei voi ylittää osallistujan vuosipalkkaa. Kussakin osakeohjelmassa myönnettävien osakkeiden lukumäärään vaikuttavat osingot, joita on mahdollisesti maksettu rajoitusjakson aikana ennen rajoitusjakson lopussa tapahtuvaa osakkeiden toimittamista.

Ensimmäinen vuosittainen osakeohjelma alkoi vuonna 2003 ja perustui vuoden 2002 tulokseen. Ensimmäiseen osakeohjelmaan kuuluvat osakeoikeudet myönnettiin osallistujille ansaintajakson päättyessä keväällä 2005. Näihin osakeoikeuksiin perustuvat osakkeet toimitetaan osallistujille keväällä 2008. Seuraavan ohjelman (2003–2008) ansaintajakso päättyi vuonna 2006, ja tähän ohjelmaan kuuluvat osakeoikeudet myönnettiin osallistujille.

Toimitusjohtajalle ja Fortumin johtoryhmälle vuosina 2008 ja 2009 myönnettävien osakkeiden nettomäärä verojen jälkeen (oletettu verovähennys 56 %) tarkistettuna vuosilta 2005 ja 2006 jaettavilla osingoilla on arviolta seuraava:

Osakeohjelmassa johtoryhmälle myönnettävien osakkeiden arvioitu nettomäärä verojen jälkeen

	2008	2009
Lilius Mikael	32 235	18 750
Frisk Mikael	8 884	5 102
Karttinen Timo	7 406	4 239
Kuula Tapio	12 381	7 111
Laaksonen Juha	10 533	6 044
Lundberg Christian	10 674	6 372
Teir-Lehtinen Carola	6 888	3 952

Fortumilla ei ole optio-ohjelmia, joiden merkintäaika ei ole vielä alkanut. Viimeisimpien optio-ohjelmien (2001B ja 2002B) merkintäaika alkoi vuonna 2006. Lisätietoja optio-ohjelmista on tilinpäätöksessä sivuilla 65–66.

Eläkejärjestelyt

Fortumin suomalaiset johtajat kuuluvat työntekijäin eläkelain piiriin, joka tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Suomen työeläkejärjestelmässä ansioiksi luetaan peruspalkka, palkkiot ja muut verotettavat luontoisedut, mutta ei optioista eikä osakekannustinjärjestelmästä saatuja tuloja. Suomen eläkelainsäädännön mukaan eläkkeelle voi nyt jäädä joustavasti 63–68 ikävuoden välillä ilman täyseläkerajoituksia.

Toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 60 vuotta. Eläkkeen määrä on 66 % tai 60 % palkasta. Ensiksi mainitussa tapauksessa eläkkeet vakuuttaa ja maksaa Fortumin eläkesäätiö, ja viimeksi mainitussa tapauksessa eläkkeet vakuuttaa vakuutusyhtiö. Toimitusjohtajan eläkkeen määrä on 60 % palkasta.

Eläkesäätiö

Fortumilla on yksi eläkesäätiö, Fortumin eläkesäätiö (vain työntekijöille Suomessa), joka suljettiin vuonna 1991. Säätiö tarjoaa tiettyjä lisäeläke-etuja sen toimintapiiriin kuuluville henkilöille. Tärkeimmät näistä ovat taattu 66 %:n kokonaiseläke ja naisten sekä joidenkin miesten varhennettu vanhuuseläke 60-vuotiaana. Vuoden 2006 lopussa säätiö tarjosi lisäeläke-etuuden 1 260 työntekijälle.

Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden lisäksi Fortumissa on kolmisen sataa työntekijää, joilla on heidän edellisten työnantajien järjestelmiin perustuvia lisäeläke-etuja. Nämä eläke-edut on vakuutettu vakuutusyhtiöissä. Suurin osa näistä henkilöistä on Fortum Espoo Oy:n työntekijöitä.

Eläkejärjestelyt Ruotsissa

Ruotsissa suurin osa Fortumin työntekijöistä kuuluu lakisääteisen vanhuuseläketurvan piiriin sekä työmarkkinasopimukseen perustuvaan ITP-lisäeläkejärjestelmään. Lisäksi noin 240 avainhenkilöä kuuluu Birkaplanen-järjestelmään. Se on vaihtoehtoinen ITP-pohjainen eläkejärjestelmä, joka

takaa määrätyn suuruisen eläkkeen laskettuna lopullisesta eläkepalkasta eläkkeelle jäädessä. Birkaplanen-järjestelmä suljettiin uusilta jäseniltä vuonna 2003.

Fortum käynnisti vuonna 2006 uuden vaihtoehdoisen ITP-pohjaisen ÖVER 10 -eläkejärjestelmän avainhenkilöille, joiden tulostaso ylittää tietyt määrän (yli 10 Basbelopp). Järjestelmä on maksuperusteinen, ja siihen voivat päästä mukaan sekä vanhat että uudet työntekijät. Jonkin verran työntekijöitä kuuluu Ruotsissa myös erillisten eläkejärjestelmien piiriin aikaisempien työnantajien kanssa tehtyjen sopimusten perusteella.

Fortumin henkilöstörahasto

Vain Suomen henkilöstöä koskeva Fortumin henkilöstörahasto on toiminut vuodesta 2000 alkaen. Fortumin hallitus määrittelee vuosittain rahastoon maksettavan voittopalkkioerän määrätymisperusteet. Konsernin pitkän aikavälin osakekannustinjärjestelmään kuuluvat henkilöt eivät voi olla rahaston jäseniä. Henkilöstörahaston jäseniä ovat sekä vakituksessa että määräaikaisessa työsuhteessa olevat konsernin työntekijät. Rahaston jäsenyys alkaa sitä kuukautta seuraavana kuukautena, jolloin työntekijän työsuhte on kestänyt yhtäjaksoisesti kuusi kuukautta. Rahaston jäsenyys päättyy, kun jäsen on saanut osuutensa rahastosta täysimääräisenä.

Konsernin rahastoon maksamat voittopalkkioerät jaetaan rahaston jäsenille tasasuuruksina. Kunkin jäsenen rahasto-osuudet on jaettu sidottuun osaan ja nostettavissa olevaan osaan. Jäsenet voivat valita, nostavatko he rahasto-osuutensa käteisenä vai Fortumin osakkeina. Kun henkilö on ollut rahaston jäsen viisi vuotta, hän voi vuosittain siirtää sidotusta osasta nostettavaksi enintään 15% pääomasta vastaavan määrän.

Rahaston edellinen tilivuosi päättyi 30.4.2006, ja rahastossa oli tällöin 3 659 jäsentä. Huhtikuun 2006 lopussa Fortum maksoi vuoden 2005 tuloksen perusteella henkilöstörahastoon 2,9 miljoonan euron vuotuisen voittopalkkioerän. Rahaston jäsenten rahasto-osuuksien yhteenlaskettu määrä oli 25,2 miljoonaa euroa.

Nostettavissa oleva osa määritellään vuosittain ja maksetaan niille jäsenille, jotka haluavat käyttää nosto-oikeuttaan.

Sisäpiiriohjeet

Fortum noudattaa Helsingin Pörssin julkaisemia sisäpiiriohjeita. Fortumin omat sisäpiiriohjeet, joita päivitetään säännöllisesti, ovat kaikkien pysyvien sisäpiiriläisten sekä kaikkien Fortumin työntekijöiden saatavilla. Yhtiössä järjestetään pysyville sisäpiiriläisille sisäpiiriasiota koskevia koulutustilaisuuksia. Fortum ylläpitää julkista sisäpiirirekisteriä arvopaperimarkkinallain edellyttämistä ilmoitusvelvollisista henkilöistä ja yhtiön sisäistä sisäpiirirekisteriä niistä henkilöistä, jotka saavat sisäpiiritietoa.

Julkiseen sisäpiirirekisteriin merkityt pysyvät sisäpiiriläisiä ovat hallintoneuvoston jäsenet mukaan lukien

henkilöstön edustajat, hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, tilintarkastaja ja tilintarkastuksesta vastaavan tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu tilintarkastuksesta, sekä laajennetun johtoryhmän jäsenet ja määrätty johtajat. Fortumin laajennettuun johtoryhmään kuuluvat yhtiön johtoryhmän jäsenet ja liiketoimintayksiköiden johtajat. Arvopaperimarkkinallain mukaisesti myös pysyvien sisäpiiriläisten lähipiirin omistustiedot ovat olleet Fortumissa julkisia 1.1.2006 alkaen. Julkiseen sisäpiirirekisteriin merkittyjen Fortumin sisäpiiriläisten omistustiedot ovat saatavilla Suomen Arvopaperikeskus Oy:n NetSire-palvelussa.

Fortumin yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkityt pysyvät sisäpiiriläiset ovat henkilöitä, jotka tehtävissään säännöllisesti saavat yhtiötä koskevia sisäpiiritietoja. Yrityskohtainen rekisteri sisältää myös tietoja henkilöistä, jotka saavat sisäpiiritietoja esimerkiksi työskennellessään yhtiölle erillisen konsultointisopimuksen perusteella.

Pysyvien sisäpiiriläisten tulee ajoittaa kaupankäynti yhtiön liikkeelle laskemilla arvopapereilla siten, ettei kaupankäynti heikennä arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnettua luottamusta. On suositeltavaa, että pysyvät sisäpiiriläiset tekevät vain pitkäaikaisia sijoituksia yhtiön liikkeelle laskemilla arvopapereilla. Pysyvät sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön liikkeelle laskemilla arvopapereilla yhtiön osavuositarkastuksen ja tilinpäätöstietojen julkistamista edeltävinä 30 päivänä. Jos osavuositarkastus tai tilinpäätöstiedot julkistetaan yli 30 päivän kuluttua katsaus- tai tilikauden päättymisestä, alkaa kaupankäyntikielto katsaus- tai tilikauden päättyessä.

Yhtiö seuraa säännöllisesti pysyvien sisäpiiriläisten suorittamaa kaupankäyntiä Suomen Arvopaperikeskus Oy:n rekisteritietojen perusteella. Yhtiö voi tapauskohtaisesti valvoa pysyvien sisäpiiriläisten arvopaperikauppaa tarkemminkin, esimerkiksi silloin, kun pysyvä sisäpiiriläinen käy kauppaa suurilla arvopaperimäärillä tai käy kauppaa jatkuvasti. Lisäksi yhtiö valvoo sisäpiiriohjeiden noudattamista tarkastuttamalla ilmoitetut tiedot vuosittain julkisilla sisäpiiriläisillä.

Sisäpiiriasioiden koordinointi ja valvonta ovat Fortumin lakiasiainjohtajan vastuualuetta. Kunkin toiminnon tai yksikön johtaja vastaa oman organisaationsa sisäpiiriasioiden valvonnasta.

Sisäinen tarkastus

Konsernin sisäinen tarkastus arvioi ja varmistaa Fortumin sisäisen valvonnan riittävyyden ja tehokkuuden. Se arvioi myös eri liiketoimintaprosessien tehokkuutta, riskienhallinnan riittävyyttä sekä esimerkiksi lakien, asetusten ja sisäisten ohjeiden noudattamista. Työn perustana ovat kansainväliset sisäisen tarkastuksen ammattistandardit.

Konsernin sisäinen tarkastus on riippumaton Fortumin liiketoimintayksiköistä ja muista yksiköistä. Se raportoi konsernin hallituksen tarkastusvaliokunnalle sekä talousjohtajalle. Konsernin sisäisen tarkastuksen toimenkuva, valtuudet ja vastuu on virallisesti määritelty toimintaoh-

jeessa. Toimintaohjeen ja vuotuisen tarkastussuunnitelman hyväksyy tarkastusvaliokunta.

Ulkoinen tarkastus

Yhtiöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastustoimisto. Tilintarkastaja valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö Deloitte & Touche Oy valittiin tilintarkastajaksi 16. 3. 2006 pidetyssä varsinaisessa yhtiökokouksessa. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Mikael Paul.

Riippumattomien tilintarkastajien laskuttamat tai laskutettavaksi odotetut palkkiot Fortumin vuoden 2005 tilinpäätöksen tilintarkastuksesta ja muista palveluista on 31. 12. 2006 asti laskutettu seuraavasti:

Fortumin tilintarkastusmaksut yhteensä, tuhatta euroa

	2006	2005	2004
Lakisääteinen tilintarkastus	950	1 065	1 346
IFRS-neuvonta	–	237	713
Veroneuvonta	–	287	426
Muut	180	389	546
Yhteensä	1 130	1 978	3 031

Riskienhallinta

Aktiivisella riskienhallinnalla on keskeinen asema konsernin taloudellisten ja strategisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Fortum suojaa tarjoamansa sähkön hintoja tekemällä sähköfutuurisopimuksia. Jos Fortum ei suojaisi tuotantoaan lainkaan, yhden euron muutos pörssiinnassa megawattituntia kohti voisi aiheuttaa noin 50 miljoonan euron muutoksen Fortumin vuotuisessa liikevoitossa.

Fortumin riskienhallinnan tavoitteena on tukea asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja estää operatiivisia sekä rahoitus- ja markkinariskejä toteutumasta.

Laajamittaisen energialiiketoiminnan harjoittaminen saattaa Fortumin alttiiksi monenlaisille riskeille. Merkittävimpiä niistä ovat pohjoismaisen säätilan ja maailman hyödykemarkkinoiden vaikutus sähkön hintaan sekä kotimaisten, alueellisten ja eurooppalaisten sähkömarkkinoiden sääntelyn ja verotuksen muutokset.

Vuonna 2006 toteutettiin useita riskienhallinnan tehostamiseen tähtäviä hankkeita. Markkinariskien mallinnusta kehitettiin ottamaan entistä tarkemmin huomioon markkinatilanteessa tapahtuvat muutokset. Operatiivisten riskien hallinnassa otettiin koko konsernissa käyttöön riskien tunnistamiseen ja arviointiin kehitetty yhtenäistetty toimintatapa. Fortum jatkaa riskienhallinnan kehittämistä liiketoimintojen ja markkinoiden kehityksen mukaisesti.

Riskienhallinnan periaatteet

Hallinnointi ja riskipolitiikat

Fortumin hallitus hyväksyy konsernin riskipolitiikan, jossa määritellään konsernin riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet, vastualueet ja prosessit. Poliittikka sisältää ohjeet riskien tunnistamiseen, arviointiin, käsittelyyn, valvontaan ja raportointiin. Kukin liiketoiminta- ja palveluysikkö valmistelee oman riskipolitiikkansa, jonka tulee olla yhteneväinen konsernin ohjeistuksen kanssa. Toimitusjohtaja hyväksyy yksiköiden riskipolitiikat ja vahvistaa niiden riskinottovaltuudet. Liiketoiminta- ja palveluysiköt vastaavat riskienhallinnasta poliittikkojen ja valtuuksiensa asettamien rajoitusten puitteissa.

Organisaatio

Hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo konsernin riskienhallintaa. Talousjohtaja vastaa konsernin riskipolitioiden konsolidoinnista ja arvioinnista sekä raportoi riskeistä ja riskinottovaltuuksien käytöstä konsernin toimitusjohtajalle ja hallitukselle. Riskienhallintajohtajan johtama liiketoiminta- ja palveluysiköistä riippumaton konsernin riskienhallintayk-

sikkö on talousjohtajan käytettävissä ja avustaa häntä riskienhallintaan liittyvien velvollisuuksien täyttämässä.

Liiketoiminta- ja palveluyksiköt järjestävät oman toimintansa riskienhallinnan ja valvonnan. Liiketoiminta- ja palveluyksiköiden riskien valvontatoiminnot on eriytetty organisatorisesti riskienhallintaan liittyvästä päätöksenteosta ja ne vastaavat riskien raportoinnista konsernin riskienhallintayksikölle.

Synergiaetujen saavuttamiseksi joitakin riskejä hallinoidaan konsernitasolla. Corporate Treasury vastaa konsernin valuutta-, korko-, likvideetti- ja jälleenerahoitusriskien hallinnasta sekä vakuutustoiminnosta. Lisäksi tiettyjä luotto- ja tietotekniikkariskejä hallitaan konsernitasolla.

Prosessi

Riskien tunnistamisesta ja arvioimisesta vastaavat pääasiassa liiketoiminta- ja palveluyksiköt. Kvantitatiivisia arviointimenetelmiä käytetään mahdollisuuksien mukaan, ja eri tuotteisiin ja yksiköihin sovelletaan yhdenmukaisia menetelmiä. Riskiarvioita käytetään myös päätettäessä mahdollisista toimenpiteistä, jotka voivat perustua riskin minimointiin, siirtämiseen tai tietoiseen riskinottoon. Kysymykseen tulee usein myös näiden eri toimenpiteiden yhdistelmä.

Riskien valvonnasta ja raportoinnista huolehtivat liiketoiminta- ja palveluyksiköiden riskienhallintatoiminnot. Raportoinnin tiheys riippuu liiketoiminnan luonteesta: esimerkiksi trading-toiminnasta raportoidaan päivittäin. Konsernin riskienhallinta konsolidoi konsernin rahoitus- ja markkinariskejä koskevat positiot ja raportoi konserninjohdolle ja hallitukselle kuukausittain. Strategisista ja operatiivisista riskeistä raportoidaan vuotuisen liiketoimintasuunnittelun yhteydessä tai tarpeen mukaan.

Riskien kuvaus

Strategiset riskit

Fortum tavoittelee kasvua sekä hyödyntämällä organisen kasvun mahdollisuuksia että osallistumalla aktiivisesti pohjoismaiseen energia-alan keskittymiseen. Fortumin tavoite on kasvaa kannattavasti valituilla markkina-alueilla: Pohjoismaissa, Venäjällä, Puolassa ja Baltian maissa. Kasvu-mahdollisuuksiin vaikuttavat muun muassa markkinoiden sääntely ja poliittiset päätökset.

Pohjoismaiden ja Euroopan unionin sähkömarkkinoiden sääntelyn harmonisointi, infrastruktuurin kehitys ja pohjoismaisten sähkömarkkinoiden yhdentymisen Manner-Euroopan markkinoiden kanssa riippuvat osittain viranomaisten toimista. Markkinaympäristön ja sääntelyn muutokset voivat vaarantaa sähkömarkkinoiden markkinaehtoisen kehityksen. Fortum tukee tätä markkinaehtoista kehitystä ylläpitämällä aktiivista keskustelua kaikkien sidosryhmiensä kanssa.

Rahoitus- ja markkinariskit

Fortumin määritelmän mukaan rahoitus- ja markkinariskit johtuvat markkinahintojen ja volyymien vaihtelusta sekä maksuvalmiudesta ja vastapuolien kyvystä vastata sitoumuksistaan. Konsernissa käytetään rahoitus- ja markkinariskien kvantifiointiin useita eri menetelmiä, kuten Value-at-Risk ja Profit-at-Risk -analyyssejä. Erityisesti sähkön, säätötilan, hiilidioksidin ja tärkeimpien polttoaineiden hinta- ja volyyminmuutosten vaikutuksia analysoidaan huomioiden niiden keskinäiset riippuvuudet. Lisäksi tehdään stressitestejä, joilla arvioidaan suurten hinnanmuutosten vaikutusta Fortumin tulokseen.

Liiketoimintayksiköt voivat ottaa tiettyssä määrin rahoitus- ja markkinariskejä tavoitteenaan saavuttaa lisähyötyjä optimoimalla suojausta tai harjoittamalla trading-toimintaa. Riskinottoa rajoittavat riskinottovaltuudet. Näitä ovat toimitusjohtajan liiketoimintayksiköille asettamat liikevoiton vähimmäismäärät, positionoton volyymi- ja Value-at-Risk-limiitit, stop loss -limiitit ja vastapuolilimiitit.

Sähkön hintariskit

Sähkömarkkinoiden hintakehitys vaikuttaa pääasiassa Fortumin sähköntuotanto- ja myyntiliiketoimintoihin. Lyhyellä aikavälillä sähkön hintaan pohjoismaisilla markkinoilla vaikuttavia tekijöitä ovat vesitilanne, lämpötila, hiilidioksidin päästöoikeuksien hinnat, polttoaineiden hinta sekä vienti- ja tuontitilanne.

Fortum suojaa sähkön hintariskejään tekemällä sähköjohdannaisopimuksia. Fortumin johtoryhmä ohjaa suojaus-toimintaa suojausstrategioiden avulla, joita liiketoimintayksiköt toteuttavat valtuuksiensa puitteissa. Strategioita ja niiden toteuttamista arvioidaan jatkuvasti. Jos muut tekijät pysyvät ennallaan, Fortumin herkkyys sähkön markkinahinnalle määräytyy tietyn ajanjakson suojausasteen mukaan. Suojaustaso 31. 12. 2006 vuodelle 2007 oli 65% ja vuodelle

2008 35%. Nämä suojaukset voivat vaihdella huomattavasti Fortumin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimien mukaan. Jos tuotantomäärät, suojaustaso ja kustannusrakenne eivät muutu, vaikuttaisi markkinahinnan yhden euron suuruinen muutos megawattitunnilta Fortumin tulokseen ennen veroja vuonna 2007 noin 18 miljoonaa euroa.

Volyyimirikit

Sähkön ja lämmön tuotannon, myynnin ja sähköjakelun volyymit vaihtelevat huomattavasti liiketoiminnan luonteesta johtuen. Vaihtelu johtuu esimerkiksi muutoksista vesitilanteesta ja lämpötilassa.

Volyyimuutoksia seurataan tiiviisti, jotta suojauksia voidaan sopeuttaa tarvittaessa. Volyyimiriskejä pienentää osittain myös sähkön ja lämmön tuotantoportfolion joustavuus.

Hiilidioksidin päästöoikeuksiin liittyvät riskit

Euroopan unionin päästökauppajärjestelmä tähtää hiilidioksidipäästöjen rajoittamiseen. Osaan Fortumin sähkön ja lämmön tuotantoa sovelletaan päästökauppajärjestelmän vaatimuksia hiilidioksidin päästöoikeuksista.

Fortum hallinnoi hiilidioksidin päästöoikeuksien hintariskiä käyttämällä hiilidioksidi-johdannaisia sekä varmistamalla, että tuotannonsuunnittelussa otetaan huomioon kaikki päästöoikeuksista aiheutuvat kustannukset.

Polttoaineen hintariskit

Lämmön- ja sähköntuotannossa käytetään maailmanlaajuisilta tai paikallisilta markkinoilta ostettavia polttoaineita. Tärkeimmät konsernin käyttämät polttoaineet ovat uraani, hiili, maakaasu, turve, öljy ja monet biopolttoaineet, kuten puupelletit ja palmuöljy.

Polttoaineisiin liittyvä hintariski on rajallinen, koska Fortum voi joustavien tuotantovaihtoehtojensa johdosta käyttää eri polttoaineita vallitsevien markkinaolojen mukaan. Polttoaineiden hintariskejä minimoidaan kiinteähintaisilla ennustettua kulutusta vastaavilla ostoilla, sekä joissain tapauksissa asiakassopimuksilla. Kiinteähintaiset ostot voivat olla fyysisiä toimituksia tai ne voivat liittyä markkinariskisuojauksiin.

Trading-toiminnan riskit

Fortum käy kauppaa sähkötermiineillä, -futuureilla, -optioilla ja -hinnanerosopimuksilla pääasiassa pohjoismaisessa sähköpörssissä Nord Poolissa sekä hiilidioksidin päästöoikeuksilla Euroopan markkinoilla.

Fortumin johto on asettanut tiukat limiitit estämään trading-tappioita. Stop loss -limiitit rajoittavat tappioiden kumulatiivisen enimmäismäärän vuoden aikana. Lisäksi niin sanotut red flag -tasot varoittavat tappioiden kertymisestä hyvissä ajoin ennen stop loss -tason saavuttamista. Value-at-Risk-limiiteillä rajoitetaan yhden päivän aikana otettavan riskin enimmäismäärää. Tarkat päätöksenteko- ja raportointimenettelyt rajoittavat mahdollisia tappioita ja varmistavat, että riskinottovaltuuksia noudatetaan.

Likviditeetti- ja jälleenerahoitusriskit

Fortumin liiketoiminta on pääomavaltaista, ja konsernilla on säännöllisesti tarvetta hankkia rahoitusta. Fortumilla on hajautettu lainasalkku, joka koostuu pääasiassa pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista ja myös erilaisista muista pitkän ja lyhyen ajan rahoitusjärjestelyistä. Fortumin korollinen velka 31. 12. 2006 oli yhteensä 4 502 miljoonaa euroa (3 946 miljoonaa euroa) ja korollinen nettovelka oli 4 345 miljoonaa euroa (3 158 miljoonaa euroa).

Fortum hallitsee likviditeetti- ja jälleenerahoitusriskejä kassavaroiden ja keskeisten yhteistyöpankkien kanssa tehtyjen komittoitujen valmiusluottosopimusten avulla. Konsernilla on aina oltava käytettävissään käteisvaroja tai niihin verrattavissa olevia jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita sekä nostamattomia komittoituja valmiusluottosopimuksia (tililuotot mukaan lukien) riittävästi kattamaan kaikki 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyvät lainat. Käteisvaroja ja jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita sekä nostamattomia komittoituja valmiusluottosopimuksia on aina oltava vähintään 500 miljoonaa euroa. Lyhyen aikavälin rahoituksen (laina-aika alle vuoden) määrä ei saa olla yli 1 200 miljoonaa euroa.

Vuoden 2006 lopussa 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyviä lainoja oli yhteensä 442 miljoonaa euroa (828 miljoonaa euroa), käteistä ja jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita oli 157 miljoonaa euroa (788 miljoonaa euroa), ja nostamattomien komittoitujen valmiusluottosopimusten määrä oli 1 314 miljoonaa euroa (1 314 miljoonaa euroa). Komittoitujen valmiusluottosopimusten lisäksi Fortumilla oli vuoden lopussa käytettävissään noin 2,2 miljardia euroa (3,5 miljardia euroa) komittoimattomia valmiusluottoja. Lisätietoja rahoitusasemasta on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa 3.

Korkoriskit

Fortumin velkasalkku koostuu eripituisista kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista rahoitusvaroista ja -lainoista. Fortum hallinnoi velkasalkun duraatiota tekemällä erilaisia rahoitussopimuksia sekä korkojohdannaisopimuksia, kuten koronvaihtosopimuksia ja korkoterminisopimuksia (FRA-sopimuksia).

Treasuryn riskipolitiikassa määrätään, että velkasalkun keskimääräisen duraation on oltava aina 12–24 kuukautta ja että korkojen muutokset eivät saa vaikuttaa konsernin nettokorkomenoihin seuraavien liukuvien 12 kuukauden jaksolla enemmän kuin 40 miljoonaa euroa. Strategioita arvioidaan ja kehitetään näiden rajoitusten puitteissa riskien ja rahoituskustannusten suhteen optimoimiseksi.

Vuoden 2006 lopussa Fortumin velkasalkun (johdannaiset mukaan lukien) keskimääräinen duraatio oli 1,5 vuotta (1,3 vuotta). Noin 66 % (84 %) velkasalkusta oli vaihtuvakorkoisia tai seuraavien 12 kuukauden aikana jälleenerahoitettavia lainoja. Korkotason yhden prosenttiyksikön suuruisen muutoksen vaikutus lainasalkun nykyarvoon oli 56 miljoonaa euroa 31. 12. 2006. Virtariski, joka lasketaan korkotason yhden prosenttiyksikön suuruisen muutoksen vaikutuksena

nettokorkokuluihin seuraavien 12 kuukauden aikana, oli 18 miljoonaa euroa. Lisätietoja on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 3.

Valuuttariskit

Fortumilla on myös muita kuin euromääräisiä kassavirtoja, varoja ja velkoja. Siten valuuttakurssien muutokset voivat vaikuttaa Fortumin tulokseen ja taseeseen. Fortumin merkittävin valuuttariski liittyy Ruotsin kruunun ja euron väliseen kurssiin, ja se aiheutuu konsernin laajoista Ruotsin toiminnoista.

Konsernin valuuttariskit jaetaan transaktioriskeihin (valuuttariskit, jotka liittyvät sovittuihin kassavirtoihin ja sellaisiin tase-eriin, joiden muutokset valuuttakurssien johdosta vaikuttavat tulokseen ja kassavirtoihin) sekä translaatoriskeihin (oma pääoma ulkomaisissa tytäryhtiöissä).

Fortumin politiikkana on suojata huomattavat transaktioriskit, kun taas translaatoriskejä suojataan valikoiden. Suojaus tapahtuu pääasiassa termiinisolimuksilla. Valuuttariskin määrittelyssä käytetään Value-at-Risk-laskemaa yhden päivän jaksolle 95%:n luotettavuustasolla. Transaktioriskin Value-at-Risk-raja on 5 miljoonaa euroa ja translaatoriskin raja 10 miljoonaa euroa. Konsernin transaktio- ja translaatoriskit 31. 12. 2006 on raportoitu tilinpäätöksen liitetiedossa 3.

Vastapuoliriskit

Fortumin toiminta sähkömarkkinoilla ja muussa liiketoiminnassa perustuu sopimusjärjestelyihin vastapuolten kanssa. Sopimussuhteen alkaessa konsernin luotonvalvonta selvittää vastapuolen luottokelpoisuuden ja määrittelee vastapuoleen sovellettavan enimmäisriskin määrän. Vastapuoliriski määritellään kuhunkin sopimukseen liittyvän suurimman mahdollisen tappion mukaan tilanteessa, jossa vastapuoli ei pystyisi täyttämään velvollisuuksiaan.

Vastapuoliriskiä ja vastapuolten luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti. Tällä varmistetaan, että vastapuoliriskit ovat hyväksytyllä tasolla. Mikäli vastapuoliriskin määrä näyttää nousevan tasolle, joka ei ole hyväksyttävissä riskipolitiikkojen perusteella, konsernin luotonvalvonta ryhtyy toimenpiteisiin riskien minimoimiseksi.

Rahoitusjohdannaisiin liittyvät vastapuoliriskit vaihtelevat usein voimakkaasti. Suurin osa konsernin hyödykejohdannaiskaupoista selvitetään Nord Poolissa. Johdannaissoleimuksia tehdään myös itsenäisten ulkopuolisten vastapuolten kanssa rahoitus- tai hyödykemarkkinoilla. Vähittäis- ja tukkukaupan vastapuoliriski on hajautunut laajalle yksityisasiakkaiden ja teollisuusyritysten joukolle.

Operatiiviset riskit

Operatiiviset riskit aiheutuvat sisäisten prosessien toimimattomuudesta, inhimillisistä virheistä ja laitteisiin tai järjestelmiin liittyvistä toimintahäiriöistä sekä ulkopuolisista tekijöistä.

Operatiivisten riskien hallinnan päätavoite on vähentää riskien haittavaikutuksia käyttämällä selkeästi dokumentoituja ja automatisoituja prosesseja sekä varmistamalla

päätöksenteon ja valvonnan erillään pysyminen. Laatu- ja ympäristöjärjestelmät ovat yksi keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Fortumilla on useita sertifikaatteja, esimerkiksi ISO 9001 ja ISO 14001. Teknisiä riskejä hallinnoidaan ylläpitoinvestointien suunnittelulla.

Konsernin vakuutuspolitiikalla hallinnoidaan vakuutettavissa olevia operatiivisia riskejä. Vakuutushallinnan tavoitteena on optimoida vahingontorjuntatoimenpiteet, omavastuut ja vakuutussuoja kustannustehokkaasti pitkällä aikavälillä. Fortum on tehnyt koko konsernia koskevia omaisuusvahinkoihin, liiketoiminnan keskeytymiseen ja vastuisiin liittyviä vakuutussoleimuksia.

Tuotantolaitoksiin liittyvät riskit

Sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksissa tai sähkönjakelussa operatiiviset riskit voivat johtaa fyysisiin vahinkoihin, liiketoiminnan keskeytymiseen tai niistä voi aiheutua kolmansia osapuolia koskevia vastuuvollisuuksia. Ruotsissa patovahingoista johtuvat kolmansia osapuolia koskevat vastuuvollisuudet ovat yksin laitoksen omistajan vastuulla. Fortumilla on yhdessä muiden vesivoimantuottajien kanssa yhteinen vakuutusjärjestelmä, joka kattaa vastuut enintään 7 000 miljoonan Ruotsin kruunun arvosta. Tuotantolaitosten operatiivisia riskejä minimoidaan laitosten jatkuvan kunnossapidon ja kunnan seurannan sekä muiden operatiivisten parannusten avulla.

Myrskyt ja muut odottamattomat tapahtumat voivat aiheuttaa sähkökatkoja, jotka aiheuttavat korjauskustannuksia ja korvauksia. Sähkökatkot ovat yleensä lyhyitä, mutta pitkiäkään katkoja ei pystytä estämään kokonaan. Fortumilla on käytössä kattavat toiminnalliset järjestelyt sähkökatkojen pituuden ja vaikutusten minimoimiseksi poikkeustilanteissa.

Ydinvoimariskit

Fortum omistaa Loviisan ydinvoimalan, ja sillä on lisäksi vähemmistöosakkuuksia yhdessä suomalaisessa ja kahdessa ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä. Loviisan voimalaitoksen ydinturvallisuuden arviointi ja kehittäminen on jatkuva prosessi, jota Suomen Säteilyturvakeskus (STUK) valvoo. Suomessa ja Ruotsissa ydinvoimalaitoksen käyttäjä vastaa ydinvoimaonnettomuuksiin liittyvistä vastuuvollisuuksista kolmansia osapuolia kohtaan, ja vastuu on katettava vakuutuksella. Loviisan ydinvoimalan toiminnasta vastaavana Fortumilla on noin 240 miljoonan euron lakisääteinen vakuutus ydinvoimalaonnettomuuden aiheuttamien vahinkojen kattamiseksi. Vastaavanlaisia vakuutuksia on käytössä myös niissä ydinvoimayhtiöissä, joissa Fortum on vähemmistöosakkaana.

Ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskit

Sähkön- ja lämmöntuotannossa ja sähkönjakelussa käytetään, säilytetään ja kuljetetaan sellaisia polttoaineita ja materiaaleja, jotka voivat vahingoittaa ympäristöä. Laitosten käyttö ja huolto altistavat henkilöstön erilaisille turvallisuus-

riskeille. Ympäristö- ja turvallisuusriskejä arvioidaan säännöllisesti sisäisin ja ulkoisin auditoinnein ja riskikartoituksin, ja korjaavia ja ehkäiseviä toimia käynnistetään tarvittaessa.

Investointeihin liittyviä ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskejä (EHS) arvioidaan järjestelmällisesti Fortumin investointien arviointi- ja hyväksymismenettelyn mukaisesti. Näiden riskien osalta ohjeistus on päivitetty vuonna 2006. EHS-kysymyksiin liittyvät tehtävät ja vastuut määritellään myös yrityskauppojen yhteydessä laadittavissa asiakirjoissa. Aikaisempaan toimintaan liittyvät ympäristöriskit ja vastuut on arvioitu, ja tarpeelliset varaukset on tehty tulevia korvauskustannuksia varten.

Poliittiset ja lainsäädännölliset riskit

Poliittisen ilmapiirin ja lainsäädännön kehityksellä on merkittävä vaikutus energia-alaan ja sen toimintaedellytyksiin. Hallitakseen poliittisia ja lainsäädännöllisiä riskejä ja osallistuakseen proaktiivisesti energia-alan toimintaympäristön määrittelyyn (mukaan lukien energiaverotus) Fortum on aktiivisessa ja jatkuvassa vuorovaikutuksessa niiden toimielinten kanssa, jotka valmistelevat ja toimeenpanevat lakeja ja säädöksiä. Tähän liittyy erityisesti läheinen yhteistyö kansallisten toimialajärjestöjen sekä EU-tasolla Eurelectricin kanssa.

Säädösten noudattamiseen liittyvät riskit

Fortumin toimintaan sovelletaan kilpailuviranomaisten, sähkö- ja arvopaperipörssien sekä muiden sääntelyelinten sääntöjä ja määräyksiä.

Fortumilla on tiukat sisäiset markkinakäyttäytymissäännöt ja -menettelyt, joilla estetään muun muassa julkistamattoman tiedon käyttö. Tehtävien ja sisäisen valvonnan eriyttämisen avulla minimoidaan luvattoman toiminnan mahdollisuuksia.

Tietotekniikka- ja tietoturvariskit

Tietoturvariskien valvonta on keskitetty konsernin turvallisuus- ja IT-yksikköön. Liiketoiminta- ja palveluyksiköt vastaavat liiketoimintakohtaisten riskien hallinnasta. Konsernipoliitikassa määritellään ohjeet ja menettelytavat riskien vähentämiseksi sekä tietotekniikkaan ja muihin tietoturvakysymyksiin liittyvien tapausten hallitsemiseksi. Päätaavoite on varmistaa tietojärjestelmien hyvä käytettävyyys ja nopea käyttöön palauttaminen.

Hallitus (31.12.2006)

Peter Fagernäs ja Birgitta Johansson-Hedberg

Peter Fagernäs

Hallituksen puheenjohtaja, s. 1952, oikeustieteen kandidaatti
Nimitys- ja palkkiovaliokunnan puheenjohtaja

Päätehtävä:

Oy Hermitage Ab:n hallituksen puheenjohtaja ja
Hermitage Co Ltd:n toimitusjohtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Hallituksen puheenjohtaja, Pohjola Yhtymä Oyj
Hallituksen puheenjohtaja, Conventum Oyj
Toimitusjohtaja, Conventum Oyj
Hallituksen jäsen, Merita Pankki
Toimitusjohtaja, Prospectus Oy
Useita tehtäviä Kansallis-Osake-Pankissa

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Finnlines Oyj, hallituksen jäsen
Winpak Ltd., Kanada, hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2004

Esko Aho, Marianne Lie ja Matti Lehti

Esko Aho

s. 1954, filosofian maisteri
Nimitys- ja palkkiovaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

Sitran yliasiamies

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Suomen pääministeri 1991–1995
Kansanedustaja 1983–2003
Suomen Keskustan puheenjohtaja 1990–2002
Luennoitsija, Harvardin yliopisto, USA, 2000–2001

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Euroopan kilpailukyvyyn parantamista pohtineen
EU-työryhmän puheenjohtaja 2005–2006

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2006

Birgitta Johansson-Hedberg

s. 1947, BA, psykologian kandidaatti
Tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

Johtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja, Lantmännen
Toimitusjohtaja, Föreningssparbanken
Skandinavian toimintojen johtaja, Wolters Kluwer

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Sveaskog, hallituksen jäsen
Uumajan yliopisto, hallituksen puheenjohtaja
Aktiemarknadsnämnden, jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2004

Birgitta Kantola ja Christian Ramm-Schmidt

Birgitta Kantola

Hallituksen varapuheenjohtaja, s. 1948, varatuomari
Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja

Päätehtävä:

Johtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Varatoimitusjohtaja (rahoitus),
Pohjoismaiden Investointipankki
Talousjohtaja, International Finance
Corporation, Washington D.C.

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Akademiska Hus AB, hallituksen jäsen
Nordea Bank AB, hallituksen jäsen
StoraEnso Oyj, hallituksen jäsen
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, hallituksen jäsen
Vasakronan AB, hallituksen jäsen
Åbo Akademi, hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2001

Matti Lehti

s. 1947, kauppatieteiden tohtori
Tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

TietoEnator Oyj:n hallituksen puheenjohtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen, TietoEnator
Oyj, Tietotehdas Oy ja Tieto-konserni
Varatoimitusjohtaja, Rautakirja Oy

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Pöyry Oyj, hallituksen jäsen
Elinkeinoelämän keskusliiton (EK), hallituksen jäsen
Liikesivistysrahasto, puheenjohtaja
Helsingin kaupparakorkeakoulun tukisäätiö, varapuheenjohtaja
Helsingin kaupparakorkeakoulu, kansleri

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2005

Marianne Lie

s. 1962, oikeustieteellisiä ja politiikan
opintoja Oslon yliopistossa (UiO)
Nimitys- ja palkkiovaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

Norjan varustamoliiton (NSA) toimitusjohtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja, Umoe-konserniin kuuluva
Helsevakten Telemed AS
Toimitusjohtaja, Vattenfall Norge AS
Johtaja, NSA:n informaatio- ja teollisuuspoliittinen osasto

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Punkt Ø, hallituksen puheenjohtaja
Arendals Fossekompani ASA, hallituksen jäsen
Kverneland ASA, hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2005

Christian Ramm-Schmidt

s. 1946, diplomiekonomi
Tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

Senior Partner, Merasco Capital Oy

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja, Baltic Beverages Holding Ab (BBH)
Toimitusjohtaja, Fazerin Keksit Oy, Fazerin
Suklaa Oy, Fazerin makeistoimiala
Johtaja, ISS ServiSystems Oy

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Derbes Brewery (BBH), Kazakistan, hallituksen puheenjohtaja
Bang & Bonsomer Oy, hallituksen jäsen
Oy Chips Ab, hallituksen jäsen
MDC Education Group, hallituksen jäsen
Orkla CIS Holding Ltd, hallituksen jäsen
Sarbast Plus Brewery (BBH), Uzbekistan, hallituksen jäsen
Tradeka Oy, hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2006

Konsernin johto (31.12.2006)

Mikael Lilius ja Juha Laaksonen

Mikael Lilius

Toimitusjohtaja vuodesta 2000

s. 1949, diplomiekonomi

Konsernin palveluksessa vuodesta 2000

Aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja, Gambro AB, Tukholma, 1998

Toimitusjohtaja, Incentive AB, Tukholma, 1991

Toimitusjohtaja, KF Industri AB (Nordico), Tukholma, 1989

Pakkausteollisuuden johtaja, Huhtamäki Oy, Helsinki, 1986

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Huhtamäki Oyj, hallituksen puheenjohtaja

Sanitec Oy, hallituksen puheenjohtaja

Hafslund ASA, hallituksen jäsen

Mikael Frisk

Henkilöstöjohtaja vuodesta 2001

s. 1961, kauppatieteiden maisteri

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2001

Konsernin palveluksessa vuodesta 2001

Aiemmat tehtävät:

Henkilöstöjohtaja, Global Functions, Nokia Mobile Phones, 1998

Henkilöstöjohtaja, Nokia-Maillefer, Lausanne, Sveitsi, 1993

Henkilöstönkehityspäällikkö, Nokia NCM, 1992

Henkilöstönkehityspäällikkö, Oy Huber Ab, 1990

Tapio Kuula, Timo Karttinen ja Mikael Frisk

Timo Karttinen

Kehitysjohdaja vuodesta 2004

s. 1965, diplomi-insinööri

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004

Konsernin palveluksessa vuodesta 1991

Aiemmat tehtävät:

Portfolio Management and Trading-liiketoimintayksikön johtaja, Fortum Power and Heat Oy, 2000

Johtaja, sähkön hankinta ja myynti, Fortum Power and Heat Oy, 1999

Johtaja, sähkön hankinta, Imatran Voima Oy, 1997

Energialiiketoimintayksikön suunnitteluinsinööri,

Imatran Voima Oy, 1991

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Fingrid Oyj, hallituksen jäsen

Energiateollisuus ry, hallituksen varapuheenjohtaja

Gasum Oy, hallintoneuvoston jäsen

AS Eesti Gaas, hallintoneuvoston jäsen

Fortum Wrocław S.A, hallintoneuvoston puheenjohtaja

Elinkeinoelämän keskusliitto EK,

kauppapoliittisen valiokunnan jäsen

Christian Lundberg ja Carola Teir-Lehtinen

Tapio Kuula

Johtaja vuodesta 2005

s. 1957, diplomi-insinööri, taloustieteiden maisteri

Johtoryhmän jäsen vuodesta 1997

Konsernin palveluksessa vuodesta 1996

Aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja, Fortum Power and Heat Oy, 2000–

Sähkö ja lämpö -sektorin johtaja, Fortum Oy, 2000

Varatoimitusjohtaja, Fortum Power and Heat Oy, 1999

Johtaja, hallituksen jäsen, johtoryhmän

jäsen, Imatran Voima Oy, 1997

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Fingrid Oyj, hallituksen puheenjohtaja

Kemijoki Oy, hallituksen puheenjohtaja

Teollisuuden Voima Oy, hallituksen puheenjohtaja

OKG Aktiebolag, hallituksen varapuheenjohtaja

OAO TGC-1, hallituksen varapuheenjohtaja

OAO Lenenergo, hallituksen varapuheenjohtaja

OAO TGC-9, hallituksen jäsen

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö

Varma, hallintoneuvoston jäsen

Puolustustaloudellinen suunnittelukunta, jäsen

Elinkeinoelämän keskusliitto EK, energiavaliokunnan jäsen

Juha Laaksonen

Talousjohtaja vuodesta 2000

s. 1952, ekonomi

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2000

Konsernin palveluksessa vuodesta 1979

Aiemmat tehtävät:

Johtaja, M&A, Fortum Oy, 2000

Johtaja, rahoitus ja suunnittelu, Fortum Oil & Gas Oy, 1999

Talousjohtaja, Neste Oy, 1998

Corporate Controller, Neste Oyj, 1997

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Teollisuuden Voima Oy, hallituksen jäsen

Neste Oil Oyj, hallituksen jäsen

Kemijoki Oy, hallintoneuvoston jäsen

Vahinko-Tapiola, hallintoneuvoston jäsen

Christian Lundberg

Johtaja vuodesta 2005

s. 1956

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2003

Konsernin palveluksessa vuodesta 2003

Aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja, Fortum Markets, 2003

Regional Director Nordic/Baltic Services Microsoft, 2001

Regional Director MS Nordic/Baltic Microsoft, 2000

General Manager MS Sweden Microsoft, 1997

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Svensk Energi, hallituksen jäsen

EnergiFöretagens Arbetsgivareförening, varapuheenjohtaja

Carola Teir-Lehtinen

Viestintäjohtaja vuodesta 2000

s. 1952, filosofian maisteri (kemia)

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2000

Konsernin palveluksessa vuodesta 1986

Aiemmat tehtävät:

Johtaja, ympäristö, terveys ja turvallisuus, Fortum Oy, 1998

Johtaja, ympäristö ja tuoteturvallisuus, Neste Oy, 1992

Ympäristönsuojelupäällikkö, Neste Oy, 1986

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Stockmann Oyj, hallituksen jäsen

Aker Yards ASA (Norja), hallituksen jäsen

Tietoja sijoittajille

Yhtiökokous

Fortum Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona maaliskuun 28. päivänä 2007 klo 15.00 Kaapelitehtaalla Merikaapelihallissa. Kokouspaikan osoite on Tammasaarenlaituri, J-porras, 00180 Helsinki. Yhtiökokoukseen osallistumisestaan ilmoittaneiden osakkeenomistajien vastaanottaminen alkaa klo 14.00.

Jos osakas haluaa osallistua yhtiökokoukseen, hänen on ilmoittauduttava etukäteen Fortumille. Ilmoittautua voi Fortumin verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.fi/yhtiokokous, puhelimitse numerossa 010 452 9460, lähettämällä faksin numeroon 010 262 2727 tai kirjeen osoitteeseen Fortum Oyj, Lakiasiat/yhtiökokous, PL 1, 00048 FORTUM. Ilmoittautumisten ja mahdollisten valtakirjojen on oltava perillä viimeistään klo 16.00 (Suomen aikaa) 21. 3. 2007.

Osinkojen maksaminen

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 2006 rahaosinkona 1,26 euroa osaketta kohti. Osingonjaon täsmäytyspäivä on 2.4.2007 ja ehdotettu osingonmaksupäivä on 11.4.2007. Tästä osingosta 0,73 euroa osakkeelta on konsernin osinkopolitiikan mukaista. Lisäksi hallitus ehdottaa 0,53 euron suuruista lisäosinkoa osakkeelta yhtiön pääomarakenteen ohjaamiseksi kohti sovittua tavoitetasoa. Osingonmaksun täsmäytyspäivä on 2.4.2007 ja ehdotettu osingon maksupäivä on 11.4.2007.

Tulosten julkistaminen

- Osavuosikatsaus tammi–maaliskuulta julkaistaan 24. 4. 2007
- Osavuosikatsaus tammi–kesäkuulta julkaistaan 18. 7. 2007
- Osavuosikatsaus tammi–syyskuulta julkaistaan 18. 10. 2007

Vuosikertomus ja osavuosikatsaukset ovat julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, ja ne ovat luettavissa Fortumin verkkosivuilla osoitteissa www.fortum.fi, www.fortum.se ja www.fortum.com.

Fortumin johto järjestää säännöllisesti analyytikoille ja tiedotusvälineille tiedotustilaisuuksia, joita voi seurata yrityksen kotisivuilla. Lisäksi johto antaa kahdenkeskisiä haastatteluja ja ryhmähaastatteluja. Fortum osallistuu myös eri sijoittajatilaisuuksiin.

Fortum noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tulosten julkistamista. Lisätietoja osakkeista ja osakkeenomistajista on tilinpäätöksen liitetiedossa 45.

Perustietoa Fortumin osakkeista

- Listattu Helsingin Pörssiin
- Kaupankäyntitunnus: FUM1V
- Osakkeiden lukumäärä 30. 1. 2007: 888 179 650
- Toimiala: Yhdyskuntapalvelut

Sijoittajasuhteiden yhteystiedot

Mika Paloranta, johtaja, sijoittajasuhteet, puh. 010 452 4138, faksi 010 452 4176, sähköposti: mika.paloranta@fortum.com
Rauno Tiihonen, päällikkö, sijoittajasuhteet, puh. 010 453 6150, faksi 010 452 4176, sähköposti: rauno.tiihonen@fortum.com

Taloudellisten tiedotteiden tilaaminen

Taloudellisia katsauksia voi tilata osoitteesta Fortum Oyj, Postitus, PL 1, 00048 FORTUM, puh. 010 452 9151, sähköposti: juha.ahonen@fortum.com

Sijoittajatietoa on myös verkossa osoitteessa www.fortum.fi/sijoittajat.

Fortumia sijoituskohteena seuraavia analytikkoja

ABG Sundal Collier, Oslo
ABN Amro, Helsinki
Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch, Helsinki
Citigroup Smith Barney, Lontoo
Crédit Agricole Cheuvreux Nordic, Tukholma
Credit Suisse, Lontoo
Danske Equities, Kööpenhamina
Deutsche Bank, Helsinki
Dresdner Kleinwort, Lontoo
Enskilda Securities, Helsinki
EQ Bank, Helsinki
Evli, Helsinki
FIM Securities, Helsinki
Goldman Sachs, Lontoo
Handelsbanken, Helsinki
ING Bank, Lontoo
JPMorgan, Lontoo
Kaupthing Bank, Helsinki
Kepler Equities, Frankfurt
Lehman Brothers, Lontoo
Mandatum, Helsinki
Merrill Lynch, Lontoo
Morgan Stanley, Lontoo
OKO Pankki, Helsinki
Raymond James Euro Equities, Pariisi
Société Générale, Pariisi
UBS, Lontoo
Valuatum, Helsinki
Öhman, Helsinki

Design KREAB OY

Valokuvat TOMI PARKKONEN ja TOPI SAARI (sivu 6)

Paino LIBRIS OY 2007

Libriksellä on oikeus käyttää Joutsenmerkkiä, joka on virallinen pohjoismainen ympäristömerkki.

Kääre CURIOUS TRANSLUCENT 100 g/m²

Kansi GALERIE ART SILK 300 g/m²

Sivut GALERIE ART SILK 130 g/m²

Vuosikertomuksessa käytettyjen papereiden valmistus on standardisoitu ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän mukaisesti.

*Laitetaan hyvä energia
kiertämään!*

Fortum Oyj
Keilaniemi, Espoo
PL 1
00048 FORTUM
puh. 0104511
faksi 0104524447
www.fortum.fi

Kotipaikka Espoo, Y-tunnus 1463611-4